

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล : กรณีศึกษา
กลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต

ปริญญานิพนธ์
ของ
พชรวรรณ รุ่งแสงอโนทัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

305.9593

พ 179 ป

ว. 5

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล : กรณีศึกษา
กลุ่มอุรัก ลาไว้ย บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

บทคัดย่อ

ของ

พชรวรรณ รุ่งแสงอโณทัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์
พฤษภาคม 2547

h2508m

พชรวรรณ รุ่งแสงโณทัย. (2547). ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล :

กรณีศึกษากลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต.

ปริญญาโท กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณ พุทธาภูมิไกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจา ส่งเจริญ.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กรณีศึกษากลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต โดยจำแนกตามตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง ตัวแปรตาม คือ วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน วัฒนธรรมการแต่งกาย และวัฒนธรรมการบริโภค

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 63 ครัวเรือน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท นับถือศาสนาพุทธ ภูมิลำเนาเดิมของคู่สมรสเป็นชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ด้วยกัน มีบุตรน้อยกว่า 3 คน และส่วนใหญ่มีอาชีพประมงเป็นหลัก

ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือ ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน และปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายน้อยที่สุด

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือ ปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น และลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน และวัฒนธรรมการแต่งกายตามลำดับ ส่วนปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ วัฒนธรรมการแต่งกาย และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนน้อยที่สุด

ความสำคัญของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คือ เพศหญิง และเพศชายมีความสำคัญเท่ากัน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาทต่อเดือน สำหรับวัฒนธรรมการแต่งกายและวัฒนธรรมการบริโภค มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในกลุ่มเพศหญิง ที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี และมีรายได้ 5,001 – 7,000 บาทต่อเดือน

สำหรับความสำคัญของปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือ ปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมาเป็น วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน และปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายน้อยที่สุด ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมาเป็น วัฒนธรรมการแต่งกาย และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ มี

ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนมากที่สุด รองลงมาเป็นวัฒนธรรมการบริโภค และวัฒนธรรมการแต่งกาย ตามลำดับ

IMPORTANT FACTORS THAT AFFECT CULTURAL CHANGES OF
CHAO LE : A CASE STUDY OF URAK LAWOI MINORITY GROUP IN
LEAM TUK-KAE, TAMBON RATSADA, AMPHOE MUANG PHUKET,
CHANGWAT PHUKET.

AN ABSTRACT
BY
PATCHARAWAN ROONGSANGANOTAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Geography
at Srinakharinwirot University
May 2004

Patcharawan Roongsanganotai.(2004). ***Important factors that affect cultural changes of Chao le : a case study of Urak Lawoi, minority group in Leam Tuk – Kae, Tambon Ratsada, Amphoe Muang Phuket, Changwat Phuket.***

Master thesis, M.Ed. (Geography). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist Prof. Wannee Buddhavudhikrai, Assist Prof. Benja Songcharoen.

This study has objective to learn about important factors that effect to change in culture of Chao Le community. There is case of study in Urak Lawoi group , in area of Leam Tuk-kae , Ratsada district , Amphoe Muang , Phuket. To classify by first variable , that is , gender , age , education grade . period as stay in community , sum income of family per month ; moreover , relation with other community , knowledge information from many media and to approach in variable , building housing culture , dress culture and consume culture.

Sample group was use in tills study is Chao Le population from Urak Lawoi minority group , in area of Leam Tuk-kae , Tambon Ratsada, Amphoe Muang , Phuket from 63 household , which random and have equipment system to collect data as interview.

Result of study to find that most of sample group was male . age 31-40 years . Stay at community 41 years up ; moreover , sum income of family per month 3,001-5,000 baht , Buddhist, spouse original domicile as Urak Lawoi , have children less than 3 person and mostly was fisherman.

Internal factor as effect to change in culture is gender , age , education grade , period that stay in community and income . that is most effect to change in consume culture . next in effect is building culture and dress culture was less effect in change culture .

External factor was effect to change in culture , is factor of relation with other community and physical .That factor was mentioned as most effect to consume culture , next in effect is building culture and dress culture , respectively. Factor of knowledge from any media was most effect to consume culture , dress culture and building culture , respectively.

Important of internal factor that effect to change in building culture , that is , female and male are the same important. They have age between 31-40 years , education grade as elementary , stay in community as 41 years up and income 5,001-7,000 baht/month. For dress and consume culture were

effect to change in female group age 31-40 years , elementary education , stay in community 31-40 years and income 5,001-7,000 baht/month.

For important of external factor that effect to change in culture is factor of relation with other community , building culture and dress culture , respectively. Factor to knowledge information from media as important to change consume , dress and building culture , respectively . In pan of physical factor to approach that effect to change in culture is building , consume and dress culture , respectively.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล : กรณีศึกษากลุ่มอุรัก ลาไว้อย
บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต

ของ
นางสาวพชรวรรณ รุ่งแสงอินทัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกภูมิศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณี พุทธาภูมิไกร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจา ส่งเจริญ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์วรรณ วรชานิช)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์มารศรี บัววรรณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างดีในการทำปริญญานิพนธ์ พร้อมตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณีย์ พุทธิชาวุฒิ ไกร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญญา ส่งเจริญ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วรรณ วรณานิธิ และอาจารย์มารศรี บัววรารณณ์ ที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำในการสอบปากเปล่า

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อม งามนิสัย ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาเพิ่มเติมในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาคภูมิศาสตร์ที่กรุณาให้คำแนะนำและกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น และชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้อยู่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณพยุ่งศักดิ์ พงศาปาน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดมา

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจาก ทุนงบประมาณแผ่นดิน

ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ เพื่อน พี่น้อง ภาควิชาภูมิศาสตร์ รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

พชรวรรณ รุ่งแสงโณทัย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษา.....	2
เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ข้อดกมลเบื้องต้น.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิด.....	6
สมมติฐานของการศึกษา.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ประวัติความเป็นมาของชาวเลในประเทศไทย.....	8
สภาพทั่วไปของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย.....	10
สภาพทางกายภาพ.....	10
ประวัติความเป็นมาของชุมชน.....	11
สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย.....	12
สภาพทางสังคม.....	12
วัฒนธรรมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม.....	18
ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	26
การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	66
สมมติฐานของการศึกษา.....	66
ความสำคัญของการศึกษา.....	66
การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
อภิปรายผลการศึกษา.....	72
ข้อบกพร่องในการศึกษา.....	77
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและคำร้อยละของข้อมูลสถานภาพของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต.....	30
2 คำร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	33
3 คำร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	34
4 คำร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	36
5 คำร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	37
6 คำร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	39
7 คำร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	40
8 คำร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	42
9 คำร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	43
10 คำร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	44
11 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	45
12 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	46
13 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	47
14 คำร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	48
15 คำร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	49
16 คำร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง.....	50

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

17	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	51
18	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรอายุ.....	52
19	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา.....	53
20	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน.....	54
21	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรรายได้.....	55
22	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรการปฏิสัมพันธ์.....	56
23	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ.....	58
24	คำร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง.....	60

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงลักษณะทางกายภาพบริเวณตำบลรัชฎา จังหวัดภูเก็ต.....	10
2 แสดงที่ตั้งของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต.....	11

บัญชีแผนที่

แผนที่	หน้า
1 แสดงเขตการปกครองจังหวัดภูเก็ต.....	7
2 แสดงการตั้งบ้านเรือนของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต....	61
3 แสดงประชากรชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศ....	62
4 แสดงระดับการศึกษาของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต.....	63
5 แสดงรายได้ของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต.....	64
6 แสดงการประกอบอาชีพของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นชุมชน และเป็นสังคม เมื่อทุกคนอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีกฎ กติกา ในการดำเนินชีวิตร่วมกันเพื่อให้สามารถดำรงอยู่อย่างสงบเรียบร้อย วิถีแห่งการดำรงชีวิตที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเราเรียกว่า วัฒนธรรม ดังที่ ณรงค์ เสียงประชา กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต (Way of life) หรือแบบแผนการดำรงชีวิต (Design for living) ของมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นผลมาจากการช่วยกันสร้างสรรค์และได้มีการปรับปรุงดัดแปลง สิ่งใดที่ไม่ดีหรือล้าสมัยก็เลิกไปสิ่งใดที่ดีก็ยังคงไว้ใช้ต่อไป (ณรงค์ เสียงประชา 2538 : 48) ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา อินทรสุณานนท์ กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลาซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นผลมาจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion) และความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (กาญจนา อินทรสุณานนท์. 2541 : 163) สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งกล่าวได้ว่าปัจจัยภายในเป็นผลมาจากพฤติกรรมของสมาชิก และคุณลักษณะวัฒนธรรมของชุมชน ส่วนปัจจัยภายนอกเป็นอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น ภัยธรรมชาติ การติดต่อกับชุมชนอื่น นโยบายพัฒนาประเทศ การท่องเที่ยว และสื่อต่างๆ เป็นต้น จากผลการวิจัย รูปแบบการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชุมชนชาวเขา ของ พิทยา พิณसार พบว่าการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเขาเผ่ามูเซอแดง มีรูปแบบผสมผสาน เพราะการยืมวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นราบมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเต็มรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงบางส่วน เช่นการสวมเสื้อผ้าประจำเผ่าแต่ตัดเย็บใหม่ให้เข้ากับของเก่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดรูปแบบการเปลี่ยนแปลง คือ ค่านิยมของคนในชุมชนที่ยอมรับวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นราบ การติดต่อกับคนพื้นราบ และสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการอพยพทำให้มีการแต่งกายแบบคนพื้นราบ (พิทยา พิณसार. 2543 : ง) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมย่อมทำให้พฤติกรรมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย หากพิจารณาในวงแคบแล้วทุกคนในชุมชนจะได้รับการเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากันทั้งนี้เพราะมีปัจจัยจากการปลูกฝังทางวัฒนธรรม (Enculturation) หรือการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างกัน แต่การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมต้องมองผลของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและในวงกว้างระดับชุมชนมากกว่าเป็นรายบุคคล รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีหลายแนวคิดขึ้นอยู่กับการศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดรูปแบบต่างๆ ดังที่ จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นได้โดยภายในและภายนอก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายในเป็นรูปแบบการค้นพบหรือการประดิษฐ์ ส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายนอกเป็นรูปแบบที่เรียกว่า การกระจายและการยืม วัฒนธรรม (จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. 2543 : 24) การเปลี่ยนแปลงจะมีรูปแบบใดย่อมมีผลต่อคนในชุมชนแม้ว่าจะเกิดอย่างค่อยเป็นค่อยไปหรือรวดเร็วก็ตาม

ประเทศไทยมีชนกลุ่มน้อย (Minority group) ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ มีหลายเผ่าพันธุ์ แต่ละพวกมีวิถีชีวิตสอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มทำให้พวกเขาสามารถอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนจนถึงปัจจุบันได้ แม้ว่ากระแสของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะมีส่วนทำให้วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นไปตามคุณลักษณะของวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลง จะต้องปรับเปลี่ยนไปตาม ความเหมาะสมให้เข้ากับยุค

สมัย วัฒนธรรมของชาวเลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตก็เช่นเดียวกัน มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากที่เคยเร่ร่อนไปตามเกาะต่างๆไม่มีบ้านถาวร จะสร้างที่อยู่อาศัยโดยใช้เรือเป็นบ้าน ดังที่ เขมชาติ เทพไชย และ วิสิฐ ณะยะเนียว ได้กล่าวถึงบ้านลอยน้ำหรือเรือของชาวเล มีลักษณะเป็นเรือลำบนขนาดใหญ่ใช้ใบเตยทะเลหรือเตยปาหนันมุงหลังคา กันแดดกันฝน และใช้ไม้กระดานวางพาดกบเรือเป็นพื้นเต็มช่วงหน้าและส่วนที่มุงหลังคา ด้านหน้าของเรือทำเป็นที่ไว้กินอาหาร ส่วนที่อยู่ในชายคาคาด้านนอกสุดเป็นครัว ถัดมาเป็นส่วนกว้างของเรือใช้นั่งทำงาน จักสาน เลี้ยงเด็ก และเป็นห้องนอนไปในตัว ตรงกลางเรือส่วนที่ต่อกับหลังคาทำเป็นชั้นวางของ บางอย่างก็เสียบไว้ตามแนวชายคา เรือแต่ละลำอยู่เป็นครอบครัวเดียว ซึ่งมีตั้งแต่ 7-12 คน (เขมชาติ เทพไชย และ วิสิฐ ณะยะเนียว. 2528 : 58) แต่ในปัจจุบันวัฒนธรรมชาวเลได้เปลี่ยนจากบ้านลอยน้ำมาเป็นบ้านบนบกเหมือนชนกลุ่มใหญ่ทั่วไปในจังหวัดภูเก็ต สอดคล้องกับ สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ ได้กล่าวว่า ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแก ปัจจุบันได้ขึ้นมาสร้างบ้านเรือนอยู่บริเวณชายหาดและอาบน้ำจืดแทนน้ำทะเล (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. 2529 : 1) เมื่อชาวเลได้เปลี่ยนวิถีชีวิตจากท้องทะเลมาสู่การตั้งหลักแหล่งบริเวณชายหาดส่งผลทำให้วิถีชีวิตด้านอื่นๆเปลี่ยนแปลงตามไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมาจากพวกอพยพเร่ร่อน มีความเป็นอยู่แตกต่างจากชาวภูเก็ตโดยทั่วไป เช่น ชอบท่องเที่ยว ชอบความสนุกสนาน รักอิสระ และไม่เก็บสะสม ทำให้ปัจจุบันไม่มีที่ดินเป็นของตนเองกลายเป็นชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัษฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอก เพื่อจะได้ทราบสาเหตุอย่างแท้จริงของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายของหน่วยงานราชการ การแก้ไขปัญหา รวมถึงการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมชาวเลที่ดั่งมาต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์
3. เพื่อจัดทำแผนที่ข้อมูลประชากรของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์
2. ทำให้ทราบความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
3. ผลการศึกษาน่าจะช่วยให้เป็นแนวทางในการอธิบายถึงสาเหตุที่ชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและน่าจะเป็นแนวทางในการศึกษาชนกลุ่มน้อยในพื้นที่อื่นได้
4. ผลการศึกษาน่าจะช่วยให้เป็นแนวทางต่อการวางแผนนโยบายของหน่วยงานราชการในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหา รวมถึงการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดั่งมาของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์

เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ศึกษา

1. ภูเก็ตเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะ และมีประชากรชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ ซึ่งมีวัฒนธรรมแบบเดียวกันทั้งชุมชนและอาศัยอยู่มากที่สุดในภาคใต้
2. ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ มีวิถีชีวิตแตกต่างจากชาวภูเก็ตโดยทั่วไปทำให้เป็นที่สนใจ ประกอบกับ ปัจจุบันกระแสความเจริญเข้าไปมีบทบาทกับทุกพื้นที่ ชุมชนชาวเลจึงได้รับกระแสความเจริญซึ่งส่งผลต่อ วัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่ม
3. ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ จัดเป็นชนกลุ่มน้อยของภาคใต้ เป็นชนพื้นเมืองที่อพยพเข้ามาจังหวัด ภูเก็ตในยุคแรกๆ

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยเลือกชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก ตำบล รัชฎา อำเภอมือ จังหวัดภูเก็ต สาเหตุที่เลือกชุมชนนี้เนื่องจาก มีประวัติการตั้งถิ่นฐานมาเป็นเวลานาน และเป็น ชุมชนที่มีประชากรชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ มากที่สุดในจังหวัดภูเก็ต แต่ชุมชนนี้มีลักษณะที่น่าสนใจศึกษา เนื่องจากชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนเรื่องของวัฒนธรรมอันเนื่องมา จากกระแสความเจริญของสังคมภายนอก รวมถึงการสร้างสาธารณูปโภค มีถนนตัดผ่านเข้าสู่หมู่บ้าน ชุมชนมี การรับเอาวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้าสู่หมู่บ้าน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม ซึ่ง วัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงอยู่ ในขณะที่เดียวกันก็รับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาผสมผสาน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 สภาพทั่วไปของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ มีประเด็นหลักในการ ศึกษา ดังนี้

2.1.1 สภาพทางกายภาพ เช่น ที่ตั้ง ภูมิประเทศ และทรัพยากร

2.1.2 ประวัติความเป็นมาของชุมชน เช่น ปีที่ตั้งชุมชน ระยะเวลาของการอยู่อาศัยใน ชุมชน

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของประชากรในชุมชน เช่น การประกอบอาชีพ ฐานะทาง เศรษฐกิจ และรายได้

2.2 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ทำการศึกษาในเรื่องของประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรม ต่างๆของกลุ่มอุรัก ลาไวย์

3. ประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ประชากรชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ในปี พ.ศ. 2545 ทั้งหมด 1,600 คน หรือ 249 ครัวเรือน ซึ่งทำการศึกษาจากหัวหน้าครอบครัวของแต่ละครัวเรือนโดยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 63 ครัวเรือน

4. ตัวแปรที่จะทำการศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- สถานภาพส่วนบุคคล
- ระดับการศึกษา
- ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน
- รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง (ยานพาหนะที่ใช้ภายในครัวเรือน)
- การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น (จำนวนครั้งต่อเดือนที่มีการติดต่อกับชุมชนอื่น)
- การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์มือถือ และการสนทนากับเพื่อนบ้าน)

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล ได้แก่

4.2.1 วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน

4.2.2 วัฒนธรรมการแต่งกาย

4.2.3 วัฒนธรรมการบริโภค

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร งานวิจัย และสถิติต่างๆที่นำมาอ้างอิงถือว่าถูกต้องและเชื่อถือได้
2. การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะตัวแปรที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย สมมติฐาน และขอบเขตของการศึกษาเท่านั้น
3. วัฒนธรรมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ถือตามลักษณะที่เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ในชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว
4. กรณีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ หัวหน้าครอบครัว หมายถึง สามี หรือ ภรรยา เป็นผู้ให้ข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อมูลประชากร หมายถึง รายละเอียดเกี่ยวกับประชากรชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว ที่อาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแก เช่น สถานภาพสมรส เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นต้น ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม หมายถึง ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายใน หมายถึง สาเหตุที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่น สถานภาพส่วนบุคคล ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ของครอบครัว เป็นต้น

ปัจจัยภายนอก หมายถึง สาเหตุที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่น ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เป็นต้น

สถานภาพส่วนบุคคล หมายถึง ภาวะหรือตำแหน่งของคนในบทบาทต่างๆ เช่น สามี หรือ ภรรยา

ระดับการศึกษา หมายถึง ชั้นเรียนขั้นสุดท้ายที่จบการศึกษา

ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน หมายถึง จำนวนปีของการอยู่อาศัยในชุมชนชาวเล

รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน หมายถึง จำนวนรายรับทั้งหมดของหัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวในระยะเวลา 1 เดือน

ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง หมายถึง ยานพาหนะที่ใช้ในครัวเรือน

การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น หมายถึง จำนวนครั้งต่อเดือนที่มีการติดต่อกับชุมชนอื่น ซึ่งใช้ผลรวมของครัวเรือนในระยะเวลา 1 เดือน

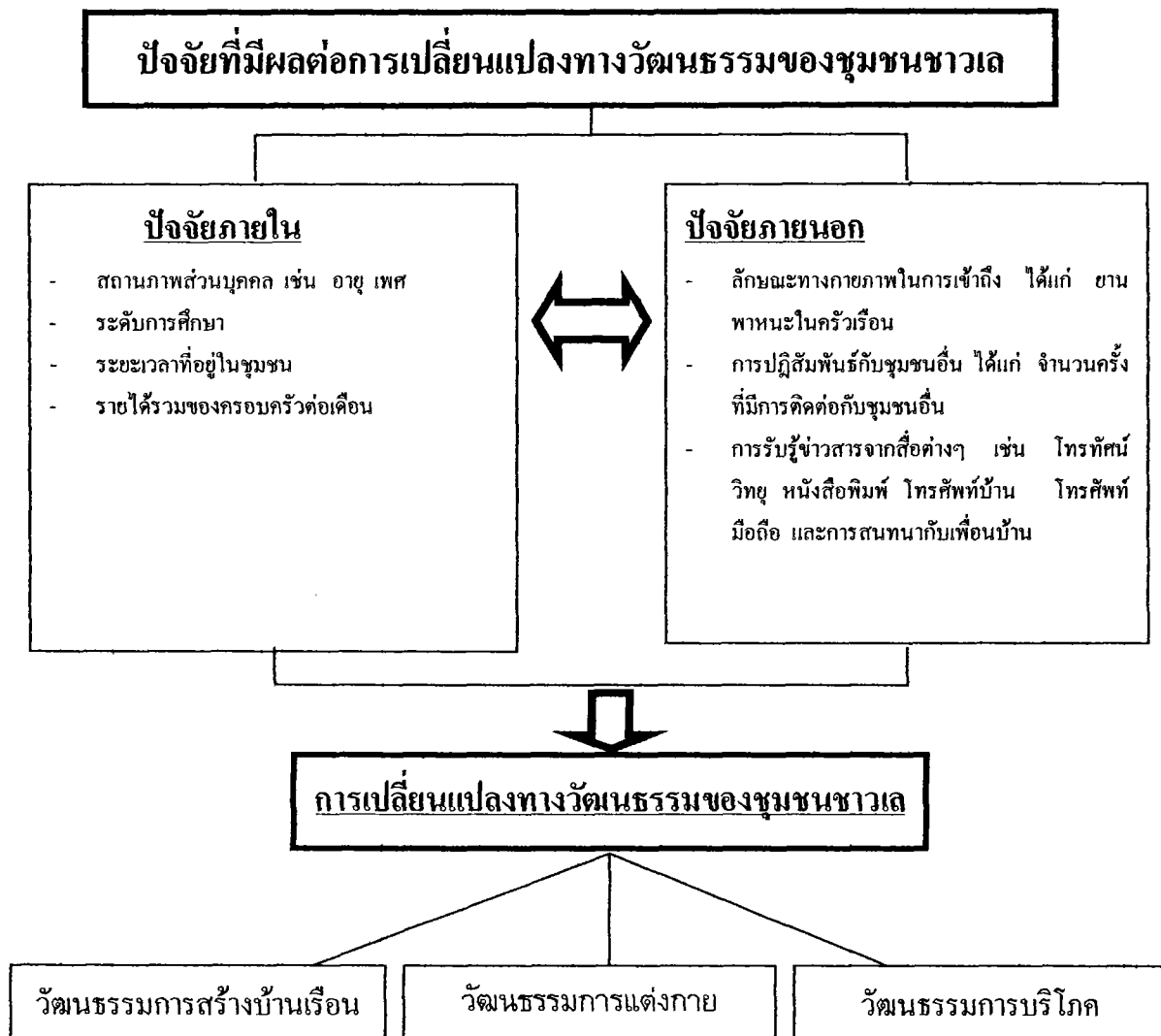
การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ หมายถึง วิธีการได้รับข้อมูลชุมชนอื่นผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์มือถือ และการสนทนากับเพื่อนบ้าน

ชุมชนชาวเล หมายถึง ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้อยู่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมู่ 4 บริเวณแหลมตุ๊กแก อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีอาชีพประมงแบบดั้งเดิม (Gathering hunting) ในอดีตดำรงชีวิตแบบเร่ร่อน มีภาษาพูดเป็นของตนเอง มีรูปร่างหน้าตาแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ของภูเก็ต คือ ผิวดำ คล้ายชาวมุสลิม ตากลมโต ริมฝีปากหนา และมีสีผมแดงจากแดดทะเล ปัจจุบันนิยมเรียกว่า "ชาวไทยใหม่"

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตของชาวเลในด้านการสร้างบ้านเรือน การแต่งกายและการบริโภค ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับชุมชน กล่าวคือ ชาวเลส่วนใหญ่บริเวณแหลมตุ๊กแกได้ปฏิบัติกันในปัจจุบัน โดยมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

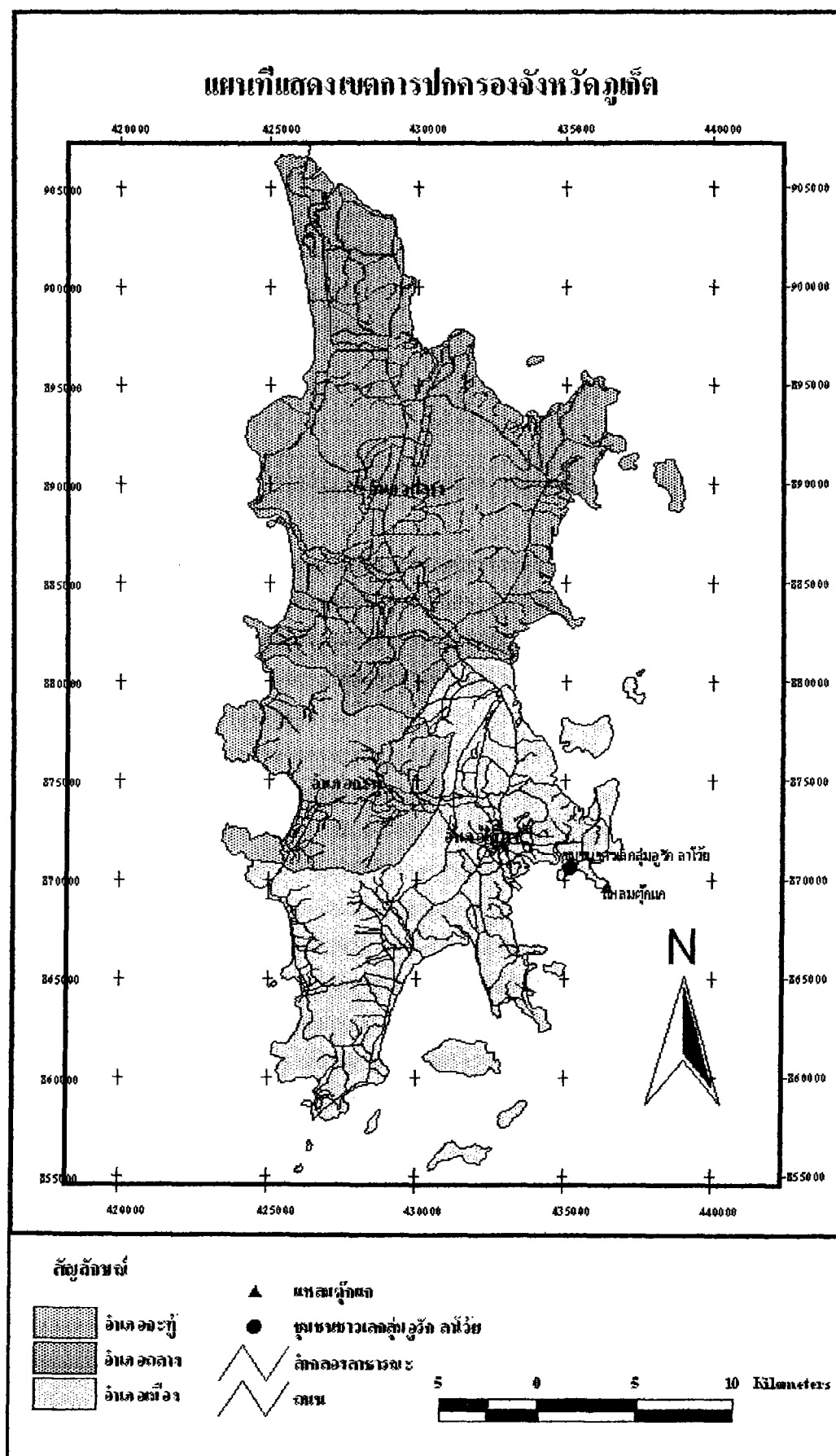
การบริโภค หมายถึง การกินหรือบริโภคอาหาร ในที่นี้เป็นการบริโภคอาหารของชาวเล กลุ่ม อุรัก ลาไว้อยู่

กรอบแนวคิด

สมมติฐานของการศึกษา

1. ปัจจัยภายในและภายนอกน่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่ม อูรักลาโว้ย
2. ปัจจัยภายในและภายนอกน่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของชาวเลในประเทศไทย
2. สภาพทั่วไปของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย
3. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
5. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติความเป็นมาของชาวเลในประเทศไทย

การเริ่มต้นกำเนิดของชาวเลนั้นไม่อาจที่จะระบุชัดเจนได้ว่ามีมาตั้งแต่เมื่อไร และเริ่มต้นอยู่ในเขตไหนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีผู้ศึกษาในแง่มุมต่างๆของชาวเลมากมาย ดังที่ อุทัย หิรัญโต ได้กล่าวว่า เดิมชาวเลอาศัยอยู่ตามลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงในประเทศจีน แล้วได้อพยพหนีภัยรุกรานลงมาทางตอนใต้เป็นพวกๆ โดยอาศัยลำน้ำแม่โขง ล่องเรือไปตามมณฑลยูนนานเรื่อยลงมาตลอดแหลมอินโดจีนเมื่อออกทะเลก็อาศัยเรือร่อนอยู่ตามเกาะต่างๆตลอดลงไปถึงพม่าและมลายู (อุทัย หิรัญโต. 2516 : 98)

เจน จรจัด ได้ค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวเล มีประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งกล่าวว่า เริ่มต้นเมื่อชนเผ่าอินโดนีเซียนพวกหนึ่งอพยพสู่เกาะบอร์เนียวในครั้งแรก เป็นการจากแผ่นดินไปสู่ทะเล นับเป็นการเริ่มต้นวิถีชีวิตชาวเกาะขึ้นที่นี่ และได้เกิดเผ่าพันธุ์ดัยค (Dyak) ขึ้น ดัยคพวกหนึ่งปักหลักอาศัยอยู่บนฝั่งจนกลายเป็นบรรพบุรุษของคนพื้นเมืองแห่งเกาะบอร์เนียว แต่ดัยคอีกพวกหนึ่งชอบใช้ชีวิตเร่ร่อนทำมาหากินอยู่ในทะเลเรียกกันว่า “ดัยคทะเล” (Sea Dyak) เคลื่อนย้ายอพยพตามแนวหมู่เกาะเรื่อยลงมาจนถึงแหลมมลายู บางพวกขึ้นฝั่งที่แหลมมลายูและกลายเป็นบรรพบุรุษดั้งเดิมของชาวมลายู แต่ยังมีบางพวกที่ได้เดินทางล่องเรือเร่ร่อนต่อมาทางช่องแคบมะละกา ออกสู่บริเวณทะเลอันดามัน ท่องมาตามแนวหมู่เกาะทางฝั่งตะวันตกของภาคใต้ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามชนเผ่าผู้ท่องทะเลเหล่านี้ได้แบ่งออกเป็นหมู่พวกย่อยๆ และยังคงสืบทอดการดำรงชีวิตแบบเคลื่อนย้ายตามฝั่งทะเลอันดามัน ต่อมาจึงได้ฉายาใหม่ว่า “ยิปซีทะเล” (Sea Gypsy) ช่วงเวลายาวนานหลังจากนั้นพวกเขาจึงยอมเปลี่ยนวิถีชีวิต พาหมู่พวกเข้ามาตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานเป็นที่ เช่น พวกอุรัก ลาโว้ย (Urak Lawoi) เข้ามาอยู่อาศัยบริเวณหมู่เกาะลันตา เกาะสิเหร่ พวกมอเกลิน (Moklen) อยู่ถัดสูงขึ้นไปแถวเกาะภูเก็ต พวกมอเก็น (Moken) เข้าสู่บริเวณเกาะอันกว้างใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศสหภาพพม่า แล้วชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ยก็กลายเป็น พลเมืองชาวเกาะพวกแรกบนหมู่เกาะภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย (เจน จรจัด. 2525 : 47 – 48)

เรื่องราวของชาวเลตามราชบัณฑิตยสถาน มีกล่าวไว้ว่า ชาวเลเป็นชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิมของชาดิมลายูที่ยังเหลืออยู่โดยไม่กลายเป็นพวกมลายู ชนพวกนี้อพยพอยู่ในแหลมมลายูในสมัยดึกดำบรรพ์ ก่อนที่ชาวเลจะเข้ามาอาศัยอยู่ชวามลายูเรียกชาวเลว่า “โอริงละอูต” (Orang – Laut) แปลว่า คนทะเล (โอริง

แปลว่า คน , ละอูต แปลว่า ทะเล) เชื่อว่าชาวเลเข้ามาอยู่อาศัยพร้อมกับชนอีกพวกหนึ่งคือ โอริงบูกิต (Orang – Bukit) แปลว่า คนเขา (บูกิต แปลว่า เขา) ชาวพม่าเรียกชาวเลว่า “ฉลง” ไทยเพี้ยนมาเป็น ฉลง ชาวอังกฤษเรียกว่า Sea Gypsy และ Chaonam (ชาวน้ำ) ซึ่งชาวอังกฤษเห็นว่า ชาวเลอพยพเร่ร่อน ทำมาหากินไม่เป็นหลักแหล่ง ไม่มีที่อยู่ถาวรของตนเองแน่นอนคล้ายกับยิปซี ที่อพยพ เร่ร่อนไปในทวีปยุโรป ส่วนชาวเลอพยพเคลื่อนย้ายเร่ร่อนอยู่ในทะเลอาศัยตามเกาะจึงเรียกว่า Sea Gypsy (ราชบัณฑิตยสถาน. 2512 : 6225 – 6226)

ประทีป ชุมพล ได้อธิบายถึงเผ่าพันธุ์ชาวเลทางชาติพันธุ์วิทยา (Ethnography) ว่าชาวเลจัดเข้าอยู่ในกลุ่มชนพวก เมลานิเซียน (Melanesian) ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่แถบหมู่เกาะทะเลใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิกหรือหมู่เกาะเมลานีเซีย (เกาะของคนผิวดำ) ต่อมาได้โยกย้ายถิ่นฐานกระจายไปในหมู่เกาะทะเลใต้ พวกนี้มีรูปร่างลักษณะตัวค่อนข้างเล็ก ผิวดำ ตาดำ ผมหยิกหยอยเป็นกระจุก และมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง แต่ปัจจุบันมักจะถูกกลืนจากประเทศที่ตนอาศัยอยู่ (ประทีป ชุมพล. 2524 : 25)

จากหลักฐานด้าน ประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วิทยา สรุปได้ว่า ชาวเลเป็นชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมืองของภาคใต้ซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนานมาแล้ว อาศัยอยู่บริเวณเกาะทางภาคใต้ฝั่ง ตะวันตกของประเทศไทย ในเขต จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล วิธีการดำรงชีวิตแบบเร่ร่อน มีวัฒนธรรมและภาษาเป็นของตนเองและมีรูปร่างหน้าตาคล้ายชาวมลายูหรือชาวมุสลิมภาคใต้ของไทย

กลุ่มของชาวเลในประเทศไทยสามารถแบ่งได้หลายกลุ่ม ซึ่ง ประพนธ์ เรืองณรงค์ ได้ทำการศึกษาชาวเล (ชาวน้ำ) ที่อยู่อาศัยในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ 3 พวก คือ

1. พวกมะละกา (Malacca) สันนิษฐานว่าพวกนี้เดิมอาศัยอยู่แถบช่องแคบมะละกา
2. พวกลิงคา (Lingga) สันนิษฐานว่าพวกนี้เดิมอาศัยอยู่แถบหมู่เกาะลิงคา
3. พวกมาซิง หรือพวกสิงห์ พวกนี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่แถบเมืองมะริด ทวาย และเกาะต่างๆ ในเขตประเทศสหภาพพม่า ปัจจุบันพวกนี้บางกลุ่มยังเร่ร่อนอาศัยเรือเป็นบ้านอยู่ ส่วนมากยังใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม (Primitive) พวกนี้มีจำนวนน้อย บางส่วนอาศัยอยู่ในแถบจังหวัดภูเก็ต พังงา และระนอง ไม่สามารถสำรวจจำนวนที่แน่นอนได้ แต่ชาวเลที่อาศัยอยู่ในแถบจังหวัดสตูล กระบี่ พังงา และภูเก็ต ในปัจจุบันเป็นชาวเลผสมเกือบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างพวกมะละกากับพวกลิงคาและผสมกับพวกมาซิงอยู่บ้าง บางส่วนได้แต่งงานกับคนพื้นเมือง บ้างก็หันมานับถือศาสนาพุทธ ศาสนา อิสลาม และในปัจจุบันมีศาสนาคริสต์เข้าไปเผยแพร่ในกลุ่มพวกนี้อยู่บ้างเช่นกัน (ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2517 : 32) การแบ่งกลุ่มชาวเลในประเทศไทยดังกล่าวใช้เกณฑ์การตั้งถิ่นฐาน อาภรณ์ อุกฤษณ์ ได้ศึกษาพิธีลอยเรือ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมชาวเล บริเวณบ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ได้แบ่งกลุ่มชาวเลในประเทศไทยออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ตามแนวคิดชนวิทยา โดยอาศัยการบอกเล่าของชาวเลเป็นหลัก กล่าวว่า ชาวเลแบ่งออกเป็นกลุ่ม มอเก้น (Moken) ประกอบด้วย มอเก้นบูเลา (สิงห์ทะเล) และมอเก้น ตามับ (สิงห์บก) กลุ่มที่สอง ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไวย์ (อาภรณ์ อุกฤษณ์. 2532 :15 - 16)

ผลจากการศึกษาของนักวิชาการตามที่กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่าชาวเลไม่ได้เป็นชนพื้นเมืองเดิมของเกาะต่างๆ ทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย แต่อพยพเร่ร่อนมาจากที่อื่น ส่วนจะอพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง หรือมาจากบริเวณอินโดนีเซียนั้น ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอน ทั้งนี้เพราะผู้ที่ทำการศึกษารื่องของชาวเลแต่ละท่านใช้เหตุผลแตกต่างกันไป ทำให้ผู้ที่ศึกษาต้องประสบกับปัญหาเนื่องจาก ชาวเลไม่มีภาษาเขียนในการสื่อความหมาย มีแต่ภาษาพูดเท่านั้นการค้นคว้าเรื่องนี้จึงขาดหลักฐานอ้างอิงที่แน่นอน

2. สภาพทั่วไปของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

สภาพทางกายภาพ

ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแกของเกาะสิเหร่ ลักษณะทางกายภาพเกาะสิเหร่เป็นเกาะเล็ก ๆ มีเนื้อที่ประมาณ 20 ตารางกิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะภูเก็ต โดยมีคลองท่าจีนซึ่งเป็นคลองขนาดเล็กเป็นแนวแบ่งระหว่างเกาะภูเก็ตกับเกาะสิเหร่ ตามสภาพของเกาะสิเหร่ในขณะน้ำลง น้ำในคลองจะแห้งขอดทำให้แผ่นดินของเกาะทั้งสองกลายเป็นผืนเดียวกัน (ฤโสภา. 2541 : 60)

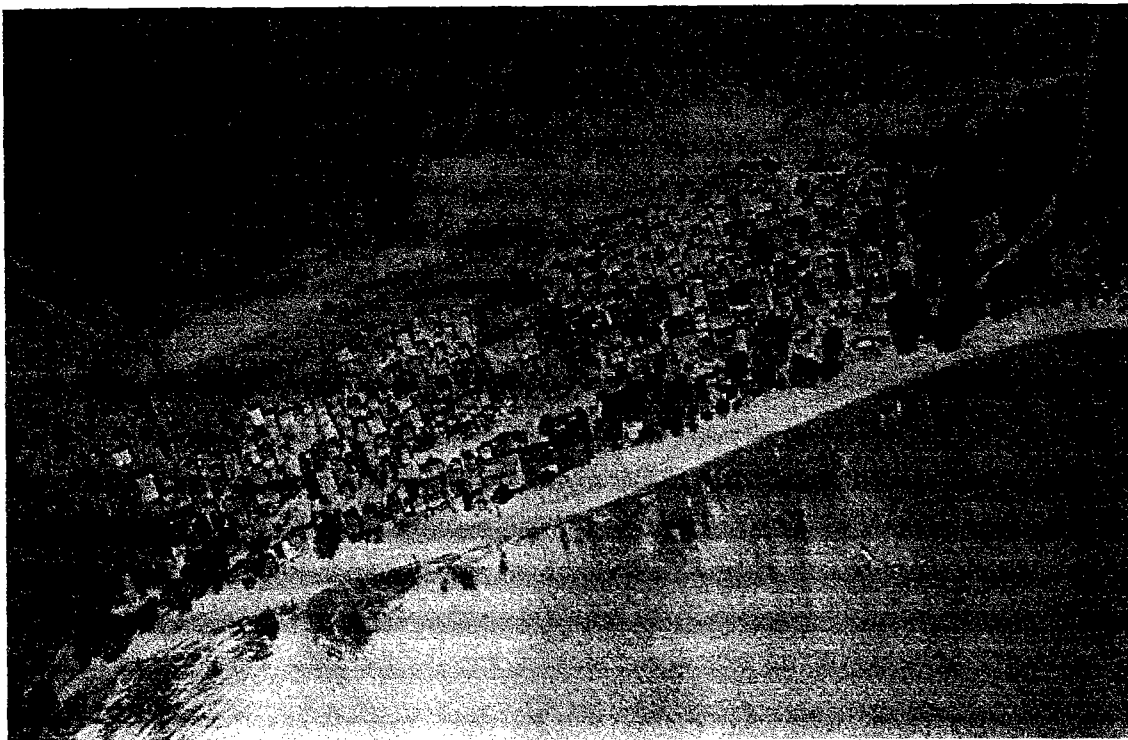
ในปี พ.ศ. 2502 ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย ได้ย้ายจากแหลมกลางซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะสิเหร่มาตั้งบ้านเรือนทางทิศใต้ของเกาะเดียวกัน บริเวณดังกล่าวคือ แหลมตึกแก มีลักษณะเป็นอ่าวสามารถจอดเรือขนาดเล็กที่พวกชาวเลไว้ใช้ออกหาปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชุมชนแห่งนี้ ชาวเลมักจะอาศัยอยู่ติดทะเลบริเวณชายฝั่ง ซึ่งมีสภาพดินไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก เนื่องจากดินมีลักษณะเป็นดินปนทราย อุดมน้ำได้น้อย ส่งผลให้ชาวเลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก รองลงมาคือรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมใกล้หมู่บ้าน ในปัจจุบันชุมชนชาวเลมีประชากรประมาณ 1,600 คน หรือประมาณ 249 หลังคาเรือน บริเวณชุมชนมีสถานื่อนามียตำบล โรงเรียนขยายโอกาสซึ่งเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง การติดต่อกับชุมชนอื่นมีเส้นทางถนนเข้าหมู่บ้านเพียง 1 สาย

ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพบริเวณตำบลรัชฎา จังหวัดภูเก็ต

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร มาตรฐาน 1 : 30,000. 2545.

ภาพแสดงที่ตั้งของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1 : 5000. 2545.

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ในอดีตเกาะสิเหร่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ ได้เข้ามาพักพิงเป็นครั้งคราวเพื่อหลบพายุในทะเล หรือมาเพื่อเก็บหอยและพืชบางอย่าง ต่อมาพวกอุรัก ลาไวย์ ได้พากันอพยพมาสร้างบ้านเรือนอยู่อย่างถาวรจนกระทั่งเข้ายึดปักหลักตั้งถิ่นฐานมั่นคงอยู่ที่เกาะสิเหร่แห่งนี้ เกาะสิเหร่เป็นภาษาชาวเล ดังคำว่า "ปูเลาสิเหร่" เป็นภาษาชาวเลแปลว่า เกาะพลุ กล่าวคือ เกาะสิเหร่ในอดีตมีต้นพลุขึ้นมากมาย

การขึ้นมาตั้งบ้านเรือนอยู่บนเกาะสิเหร่บริเวณแหลมตึกแกของชาวเลกลุ่มนี้เป็นแหล่งที่สองของการตั้งบ้านเรือนอยู่บนบก เนื่องจากเดิมที่ได้ยึดจับจองที่ดินบริเวณแหลมกลาง (อยู่ใกล้ๆกับแหลมตึกแก) ซึ่งเป็นแหลมร้างไม่มีคนอยู่อาศัย ชาวเลจึงสร้างหมู่บ้านขึ้นบริเวณแหลมกลาง ต่อมาบริษัทเหมืองแร่ คือบริษัทเอเชียสแตนเนียม จำกัด เข้ามาซื้อที่ดินเพื่อใช้เป็นสำนักงานในการทำเหมืองแร่ เจ้าของเดิมที่ดินเก่าได้ขายที่ดินไปโดยไม่ได้รับความเป็นธรรมและไม่เต็มใจ จึงมีการฟ้องร้องเรื่องที่ดินนี้เป็นเวลานาน จนเรื่องถึงศาลเป็นผู้ตัดสิน บริษัทเหมืองแร่ฟ้องร้องผู้นำชุมชนชาวเล 4 คน เพื่อเรียกร้องเอกสารสิทธิ์ที่ดินจากชาวเล ศาลตัดสินให้บริษัทเหมืองแร่เป็นผู้ชนะ ผู้นำชุมชนชาวเลทั้ง 4 คน จึงได้ย้ายออกจากที่ดินบริเวณแหลมกลางทำให้ชาวเลครอบครัวอื่นๆย้ายตามกันหมดทั้งหมู่บ้าน ซึ่งตรงกับวันที่ 13 เมษายน พุทธศักราช 2502 แล้วพากันเดินเท้าแบกสิ่งของจากแหลมกลางไปแหลมตึกแก ของหนักก็ใส่เรือพายไปขึ้นที่หาดแหลมตึกแก นับตั้งแต่ปี

พุทธศักราช 2502 ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาโว้ย จึงต้องอาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแกในขณะนั้นที่แหลมนี้มีเจ้าของที่ดินอยู่แล้ว ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตคนหนึ่ง การอยู่อาศัยที่แหลมตึกแกชาวเลจะถูกห้ามตั้งร้านค้าทุกชนิดแข่งกับร้านเจ้าของที่ดินมาตั้งอยู่แล้วโดยเด็ดขาดร้านค้าของกลุ่มเครือญาติเจ้าของที่ดินนั้นนอกจากจะขายเครื่องอุปโภคบริโภคให้ชาวเลในหมู่บ้านด้วยราคาค่อนข้างแพงแล้วยังบังคับให้ชาวเลขายปลาที่หามาได้ทั้งหมดโดยกตราคาดำกว่าที่ควรจะเป็น (พิมพ์ไธสง ตั้งเมธาภรณ์. 2529 : 52)

สรุปว่าเดิมทีบรรพบุรุษของชาวเล กลุ่มอุรัก ลาโว้ย อพยพเร่ร่อนมาจากบริเวณหมู่เกาะ ลังกาวิชัยของประเทศไทยมาเลเซีย โดยขึ้นบกเข้ามาจับจองที่ดินบริเวณแหลมกลางก่อนเป็นแห่งแรก ต่อมาเกิดกรณีพิพาทเรื่องที่ดินจึงได้ย้ายมาอยู่แหลมตึกแกดังในปัจจุบัน ดังนั้นความเป็นมาของชาวเลกลุ่ม อุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก สรุปได้ว่า กลุ่มอุรัก ลาโว้ยได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบนเกาะสิเหร่เป็นเวลาประมาณ 150 ปี ซึ่งก่อนหน้านี้อยู่บริเวณแหลมกลางก่อน และได้เข้ามาอยู่บริเวณแหลมตึกแกตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2502 เป็นต้นมา

3. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

สภาพทางสังคม

ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาโว้ย ในจังหวัดภูเก็ตแม้จะจัดเป็นชนกลุ่มน้อยแต่ไม่เคยสร้างปัญหาให้แก่บ้านเมืองเหมือนชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ชาวเลมิ่นิยรักความสงบไม่สนใจกับเรื่องราวบ้านเมืองภายนอก อีกทั้งไม่เคยมีปฏิกริยาด้านก่อความไม่สงบหรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ สังคมชาวเลจึงเต็มไปด้วยความสงบ แม้ว่าชาวเลจะถูกจัดเป็นประชากรส่วนหนึ่งของประเทศไทยแต่ในด้านสิทธิต่างๆ ยังมีข้อจำกัดในบางเรื่อง ซึ่งวิสิฐ ณะยะเฉียว ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การถือครองที่ดิน ชาวเลเกือบทั้งหมดในภาคใต้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ยกเว้นพวกที่แต่งงานกับคนภายในท้องถิ่น ทำให้พวกนี้จำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอยู่อาศัยบนที่ดินของเจ้าของที่ดินในลักษณะต่างๆ เช่น กลุ่มเกาะสิเหร่ (แหลมตึกแก) กลุ่มนี้ไม่ต้องเสียค่าที่ แต่ต้องขายสัตว์น้ำที่จับมาได้ให้กับเจ้าของที่ดิน และจะต้องซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจากร้านค้าของเจ้าของที่ดินอีกด้วย

2. การเสียภาษีอากร ชาวเลส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียภาษีอากรใดๆทั้งสิ้น นอกจากชาวเลที่มีร้านค้าของซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้บ้าง

3. การเกณฑ์ทหาร ชาวเลที่ต้องเข้าร่วมคัดเลือกทหารร่วมกับคนในท้องถิ่นมีอยู่เพียงกลุ่มเดียว คือชุมชนชาวเลแหลมทสา ส่วนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาโว้ย ไม่ต้องร่วมคัดเลือกทหาร ชาวเลบางคนอ้างว่าสมเด็จพระราชชนนีทรงไม่ให้มีการเกณฑ์ทหารในหมู่ชาวเล เพราะทรงถือว่าชาวเลไม่รู้หนังสือ

4. การตั้งนามสกุล ชาวเลในชุมชนต่างๆส่วนมากมีนามสกุลเหมือนกันเพราะทางราชการเพิ่งจัดให้มีการใช้นามสกุลขึ้นในหมู่ชาวเล เนื่องจากชาวเลต้องเกี่ยวข้องกับทางราชการมากขึ้น เช่น การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนในโรงเรียน นามสกุลจึงจำเป็นต้องใช้ นามสกุลที่ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกคือ ประมงกิจ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 40 กว่าปีมาแล้ว แต่เนื่องจากสำเนียงที่พูดไม่ชัดเมื่อติดต่อกับทางราชการนายทะเบียนจึงเขียนว่า ประมงกิจ เป็นนามสกุลที่ใช้กันมากในชุมชนชาวเลเกาะสิเหร่ และเมื่อมีการแต่งงานกับคนในท้องถิ่นก็มีนามสกุลเพิ่มขึ้น ชาวเลบางกลุ่มมีการตั้งนามสกุลใหม่ขึ้นมาใช้เองบ้าง เช่น พายุทะเล ช้างน้ำ และวารี เป็นต้น

5. ทะเบียนสำมะโนครัว ชาวเลในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะมีทะเบียนบ้านกันทุกบ้านเพราะทางราชการพยายามให้ชนกลุ่มนี้กลายเป็นคนไทยอย่างสมบูรณ์ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ก็ยังมีบ้างที่ย้ายมาจากที่อื่นมาอยู่ชั่วคราว หรือบางบ้านก็ชอบย้ายไปมาระหว่างกลุ่ม พวกนี้จะไม่มียุทะเบียนบ้าน

6. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ชาวเลส่วนใหญ่ทุกชุมชนจะมีสิทธิ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเหมือนคนไทยทั่วไป การพิจารณาเลือกผู้แทนของชาวเลนั้นแล้วแต่ว่าผู้นำของตนจะเลือกใคร พวกเขาจะเลือกคนนั้น เนื่องจากไม่รู้จักพิจารณาว่าใครดีหรือเลว หรือเหมาะสมอย่างไร (วิสิฐ ณะยะเฉียว, 2528 : 265- 266)

สภาพทางสังคมชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้ จรัส ทองจีน ได้กล่าวถึงในด้านการศึกษาว่า เดิมทีชาวเลเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่รู้หนังสือ เพราะไม่ยอมคบค้าสมาคมหรือติดต่อกับสังคมภายนอก สภาพการดำเนินชีวิตจึงอยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่มของตนเอง การศึกษาในรูปแบบต่างๆยังเข้าไม่ถึง ดังนั้นการศึกษาอบรมในหมู่ของชาวเลจึงเป็นไปในลักษณะที่เรียนรู้จากครอบครัว โดยมีพ่อแม่หรือหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างๆให้ ซึ่งมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เช่น การทำมาหากิน การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การรักษาผู้ป่วย ระเบียบประเพณีของกลุ่ม หน้าที่ของสามีภรรยาในครอบครัว ความประพฤติโดยทั่วไป ความเชื่อ ตลอดจนความมุ่งหมายของชีวิต (จรัส ทองจีน, 2536 : 52 – 53) ซึ่งสอดคล้องกับ ประเทือง เครือหงส์ ได้กล่าวว่า วิธีการให้การศึกษารวมของหมู่ชาวเลใช้วิธีการที่ไม่เป็นรูปแบบ อาจใช้วิธีบอกเล่า เลียนแบบ บางอย่างก็ถ่ายทอดให้กันเฉพาะตัว การถ่ายทอดมักจะทำกันในวงแคบๆ ผู้อาวุโสมักเป็นผู้ให้การศึกษารวม คนรุ่นหลังปฏิบัติต่อกันมาโดยไม่มีข้อโต้แย้งแต่ประการใด (ประเทือง เครือหงส์, 2519 : 100)

แม้ภายหลังได้มีการสร้างโรงเรียนอยู่ใกล้กับชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้ และมีการเกณฑ์เด็กที่อยู่ในวัยบังคับให้เข้าเรียน แต่ชาวเลยังไม่ยอมส่งลูกหลานเข้าโรงเรียนอยู่ดี ประกอบกับเด็กถูกเกณฑ์ก่อนข้างรังเกียจ เด็กชาวเลเนื่องจากเป็นโรคผิวหนังและแต่งกายสกปรกไม่ค่อยอาบน้ำ สาเหตุที่ชาวเลสมัยก่อนไม่นิยมส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือเนื่องจากต้องการให้ช่วยพ่อแม่ทำมาหากินเพราะคิดว่าไปโรงเรียนไม่ได้อะไรตอบแทนมา กลับถูกถูกรุณรี กลัวบุคลภายนอก พวกเขาเคยอยู่ร่วมกันตลอดเวลาจึงไม่ยากแยกลูกออกมา และด้วยความยากจนทำให้ขาดอุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย ทำให้เด็กพื้นเมืองดั่งข้างรังเกียจ

ปัจจุบันชาวเลได้เปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาไปมาก ส่วนมากเกือบทุกครอบครัวเมื่อมีบุตรหลานถึงเกณฑ์เข้าเรียนก็จะส่งไปเรียนหนังสือ จะมีบ้างที่ไม่ค่อยสนใจเรื่องการศึกษา คือชาวเลกลุ่มสิงห์ที่อาศัยอยู่บริเวณหาดราไวย์ ชาวเลกลุ่มนี้ยังนิยมโยกย้ายและนำบุตรหลานไปด้วยประกอบกับบางครอบครัวยังไม่มีทะเบียนบ้านกันทุกครอบครัว ทางราชการจึงไม่ทราบจำนวนเด็กถึงเกณฑ์เข้าเรียนเหมือนชาวเล กลุ่มอื่น

วัฒนธรรมชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้

ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้มีวัฒนธรรมของตนเอง แสดงถึงเอกลักษณ์ซึ่งแฝงไปด้วยความดั้งเดิมเช่นเดียวกับวัฒนธรรมไทยทั่วไป มีนักวิชาการได้สนใจศึกษาวัฒนธรรมชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้ไว้หลายท่าน สามารถแบ่ง วัฒนธรรมชาวเลไว้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เช่น วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน วัฒนธรรมการแต่งกาย และวัฒนธรรมการบริโภค

การสร้างบ้านเรือน รูปแบบของบ้านชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้โดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกันออกไป เดิมทีชาวเลอาศัยอยู่บนเรือมีชีวิตเร่ร่อนไปตามเกาะต่างๆไม่มีบ้านเป็นหลักแหล่ง เรือใช้ทำกิจกรรมทุกอย่างแทนบ้านมีการแบ่งส่วนของเรือออกเพื่อทำหน้าที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของเจ้าของเรือดังที่ เขมชาติ เทพไชยและวิสิฐ ณะยะเฉียวได้กล่าวถึงบ้านลอยน้ำหรือเรือชาวเล มีลักษณะเป็นเรือลำขนาดใหญ่ มีความยาวประมาณ 3 - 3.45 เมตร กว้างลำกว้าง 1.8 - 2 เมตร ตรงกลางซึ่งเป็นส่วนที่กว้างทำเป็นหลังคาโค้งตามลำเรือแล้วใช้ใบเตยทะเลหรือใบปาล์มบางลำใช้ใบพ้อผูกกับไม้ไผ่เรียงเป็นตับมุงหลังคาทั้งด้านแคบด้านผ่น ใช้ไม้กระดานวางพาดกานเรือเป็นพื้นเดิมช่วงหน้า

และส่วนที่มุ่งหลังคาด้านหน้าของเรือทำเป็นที่กินอาหาร ส่วนที่อยู่ในชายาคาด้านนอกสุดเป็นครัว ถัดมาเป็น ส่วนที่กว้างก็ใช้นั่งทำงานจักรสาน เลี้ยงเด็กและเป็นห้องนอนไปในตัว ตรงกลางเรือส่วนที่ต่อกับหลังคาทำเป็น ชั้นวางของ ของบางอย่างก็เสียบไว้แนวชายคา ภายในมีกล่องสังกะสีขนาดเท่าปื๊บเพื่อใช้เป็นที่ใส่เสื้อผ้าและของ มีค่าต่างๆ บริเวณท้องเรือจะเก็บเครื่องมือเครื่องใช้และถังใส่น้ำจืด ช่องว่างข้างเรือเสียบกระบอกลมไม้ไผ่ทำ คบเพลิง เรือแต่ละลำจะอยู่เพียงครอบครัวเดียว ซึ่งมีตั้งแต่ 7 – 12 คน (เขมชาติ เทพไชย และวิสิฐ ณะยะเนียว. 2528 : 58)

ลักษณะของบ้านชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวในปัจจุบันมีรูปแบบเปลี่ยนไป ดังที่ เขมชาติ เทพไชย ได้กล่าวถึงลักษณะของบ้านชาวเลว่ามีรูปแบบ (Structure or Form) เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บ้านที่มีใต้ถุนจะ สูงประมาณ 1 เมตร มีประตู 2 บาน อยู่บริเวณหน้าบ้านและหลังบ้าน บ้านที่มีใต้ถุนจะมีจำนวนชั้นบันได เป็นเลขคู่ บ้านชาวเลจะไม่ค่อยกันห้องเป็นห้องต่างๆ ภายในบ้านโล่งเป็นห้องเดียว สามารถนอนรวมกันได้ 5 – 8 คน ส่วนใต้ถุนบ้านจะใช้ทำกิจกรรม เช่น แกะหอย เล่นไฟ เป็นต้น สำหรับห้องน้ำและห้องครัวไม่มี จัดได้ว่าเป็นแบบกึ่งถาวรเป็นรูปแบบบ้านที่มีจำนวนมากที่สุดของชุมชนชาวเล (เขมชาติ เทพไชย. 2526 : 14 – 15) จากลักษณะบ้านของชาวเลที่กล่าวมาแล้วเป็นบ้านบนบกหลังจากชาวเลได้เปลี่ยน วัฒนธรรมที่เคย เร่ร่อนมาตั้งถิ่นฐานแบบถาวร สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบันและยังมีรูปแบบที่พัฒนาให้คล้ายคลึงกับบ้านของ ชาวภูเก็ตอีกด้วย

การแต่งกาย การแต่งกายของชาวเลแบบเดิมผู้ชายชอบนุ่งผ้าเตี่ยว ไม่สวมเสื้อ ส่วนผู้หญิง ชอบนุ่งกระโจมอกคลุมถึงหัวเข่า ส่วนมากใช้ผ้าโสร่งหรือผ้าถุงไม่ค่อยสวมเสื้อเช่นกัน เพราะมีความเชื่อว่าการ แดกเนื้อสาวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตอนหลังไม่ว่าจะอายุหรือปกปิดประการใด ไพโรจน์ พรพันธุ์นวงศ์ ได้กล่าวว่า การแต่งกายของชาวเลในปัจจุบันได้พัฒนาและเลียนแบบคนพื้นเมืองเป็นอันมาก บางคนเราจะมองไม่ออกเลย ว่าเป็นชาวเลเมื่ออยู่ในย่านชุมชนเมืองจะแต่งกายแบบชาวพื้นเมือง นอกจากเวลาไปทำงานและอยู่กับบ้านเท่านั้นที่เขาจะไม่แต่งตัว คือส่วนมากผู้ชายจะนุ่งกางเกงจีนซึ่งประหยัด หาซื้อง่าย ราคาถูก แต่ไม่สวมเสื้อ ผู้ หญิงนุ่งผ้าถุงและสวมเสื้อ รู้จักซักเสื้อผ้าแต่ไม่รู้จักรีดเครื่องสำอางค์ส่วนมากจะใช้แป้งผัดหน้า เครื่องประดับ ของชาวเลใช้ทองคำเป็นเครื่องประดับกันเป็นส่วนใหญ่ ไม่นิยมใช้เบียร์หอยหรือพวกมุกต่างๆเป็นเครื่องประดับ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยมีค่าสำหรับชาวเลแต่กลายเป็นของมีค่าสำหรับนำไปขายให้กับคนพื้นเมือง (ไพโรจน์ พรพันธุ์นวงศ์. 2527 : 24)

จะเห็นได้ว่าชาวเลเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการแต่งกายซึ่งได้รับ อิทธิพลมาจาก ชนกลุ่มใหญ่ มีการรับสิ่งใหม่ๆเข้ามาในลักษณะการเลียนแบบทำให้ชาวเลกลุ่ม อุรัก ลาไวในปัจจุบันได้รับ วัฒนธรรมอื่นเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมชาวเลดั้งเดิม

การบริโภค ชาวเลนิยมบริโภคข้าวเป็นอาหารหลักดังเช่นชาวภูเก็ตทั่วไป อาหารโปรตีนได้ จากอาหารทะเลเป็นส่วนใหญ่ จะบริโภควันละ 3 มื้อ ชาวเลบริโภคอาหารได้เกือบทุกอย่างไม่ถือหรือเว้น อาหารบางประเภทเหมือนชาวมุสลิม หากชาวเลต้องการหมู ไก่ หรืออาหารชนิดอื่นจะต้องนำปลา เปลือกหอย หรือปะการังไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินเพื่อไปซื้อของตามที่ต้องการ หน้าที่การหาอาหารเป็นของหัวหน้าครอบครัว เป็นหลัก นอกจากอาหารหลัก 5 หมู่ แล้ว ชาวเลยังนิยมบริโภคเหล้าชาวเลสามารถดื่มได้ทั้งชายและหญิง โดยเฉพาะในงานรื่นเริงจะดื่มติดต่อกันหลายวัน การได้มาซึ่งอาหารของชาวเลต้องอาศัยลูกหลานเจ้าของที่ดินผู้รับ ซื้ออาหารสดจากชาวเล และใช้แรงงานแลกเปลี่ยนกับเงินเมื่อพวกเขาออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน

ชาวเลส่วนใหญ่ไม่รู้จักรับประทานผักผลไม้สดๆ จึงขาดแคลนอาหาร ขาดความรู้วิธี การสะสมอาหาร และวิธีการถนอมอาหารไว้กินยามขาดแคลน ทั้งนี้เพราะนิสัยดั้งเดิมที่ไม่ชอบสะสม คิดว่าหา

เมื่อไรก็ได้ จึงทำให้ชาวเลมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปบ้างทำให้ชาวเลมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น รู้จักเลี้ยงสัตว์ไว้กินและมีการถนอมอาหารมากขึ้น

2. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับศาสนาและประเพณี

ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวเป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีศาสนาเพราะสาเหตุที่เกี่ยวเรื้อน ทำให้อารยธรรมและอิทธิพลของศาสนาแผ่ไปไม่ถึง แต่จะมีความเชื่อเกี่ยวกับผีบางอย่างเหนียวแน่น เดิมทีเคยมีอาการเจ็บป่วยจะไม่ยอมรับบริการจากสถานอนามัยหรือไม่ยอมซื้อยามารับประทานเอง เพราะมีความเชื่อว่าการเจ็บป่วยนั้นคือผีกิน ในด้านปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้น เช่น ฝนตก พายุพัด และฟ้าผ่า เป็นต้น ชาวเลมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องการลงโทษของผีและมีความเชื่อในเรื่องของวิญญาณเช่นกัน ดาวตกหรือผีพุ่งไต้ นั้นเชื่อว่าเป็นปรากฏการณ์ของผี ซึ่งเรียกว่า ผีขึ้น ตามความเชื่อนั้นว่า ผีขึ้นมีอยู่ 7 จำพวก บ้างก็ให้ลูกบ่วงก็ให้โทษ ในการออกทะเลให้ฟังระว่างเวลาเห็นแสงโชติช่วงพวกเขาไม่กล้าพูดทักทาย

ความเชื่อเกี่ยวกับไต่หมอบ กล่าวกันว่า เมื่อมีผู้ป่วยเกิดขึ้น ไต่หมอบจะทำพิธีรักษาโดยการนั่งทางใน บริกรรมคาถาเพื่อให้มนต์ที่วางอยู่ข้างหน้าเกิดความขลัง พร้อมกับจุดเทียนนอกชื่อผู้ป่วย แล้วคว่ำไล่เทียนออกไปทางทิศใด ไต่หมอบก็ให้ผู้ป่วยสาบานว่าถ้าหายจากอาการป่วยแล้ว จะต้องไปเซ่นบวงสรวงตามทิศทางของไล่เทียนทิ้งออกไป ความเชื่อถือไต่หมอบของชาวเลรวมไปถึงเชื่อถือคาถาที่บริกรรมด้วย ชาวเลจะไม่นำเอาคาถาที่ไต่หมอบมาท่องเล่น ถือว่าเป็นสิ่งไม่สมควรและทำให้คาถาเสื่อมอีกด้วย (จรัส ทองจั้น, 2536 : 56)

ชาวเลนับถือบรรพบุรุษที่เรียกว่าไต่หมอบ ซึ่งเป็นทั้งผู้นำและประกอบพิธีกรรมต่างๆทำหน้าที่เป็นหมอเมื่อมีคนเจ็บไข้ได้ป่วย ไต่หมอบจึงมีบทบาทสำคัญในชุมชน ในกรณีที่ชุมชนมีไต่หมอบหลายคน แต่ละคนจะได้รับการยอมรับในบทบาทอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในปัจจุบันบทบาทของไต่หมอบเริ่มจะลดน้อยลงไป เพราะมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสารวัตรกำนันมีบทบาทเด่นเข้ามาแทนที่

ศาสนากับวัฒนธรรมของชาวเลนั้นเกี่ยวแยกกันไม่ออก ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเดียวกันคือ วัฒนธรรมของชาวเลนั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อดั้งเดิมทั้งสิ้น เช่น การนับถือโซกลาง การเชื่อเรื่องผีและ การนับถือไสยศาสตร์ ดังที่ อาจารย์ อุกฤษณ์ ได้กล่าวว่า เดิมทีสมัยที่ชาวเลเริ่มเดินทางมาพักพิงในเกาะภูเก็ตใหม่ๆ ยังไม่มีการคบหาสมาคมกับชาวพื้นเมืองเช่นปัจจุบัน ชาวเลยังคงนับถือผีสังเทวดาไปตามเรื่องราวของพวกเขามาก แต่หลังจากได้มีการไปมาหาสู่และติดต่อกับสังคมภายนอกมากขึ้นอิทธิพลทางด้านศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม ศาสนาที่ชาวเลนับถือได้แก่ศาสนาพุทธเป็นส่วนมาก (อาจารย์ อุกฤษณ์, 2530 : 97) การนับถือศาสนาของชาวเลจะควบคู่ไปกับการนับถือผีสังเทวดาและวิญญาณของบรรพบุรุษ ซึ่งชาวเลยังคงยึดมั่นมาจนทุกวันนี้ ศาสนาพุทธที่ชาวเลนับถือมีความเชื่อตามแบบของพวกเขาเอง มีความเชื่อว่า พระพุทธเจ้าได้ถือกำเนิดขึ้นมาสั่งสอนประชาชนในโลกนี้ตอนที่มนุษย์อยู่ในโลกแล้ว พระพุทธเจ้าไม่ได้ให้กำเนิดสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก พวกชาวเลเชื่อและศรัทธาในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามากจนมีคำกล่าวกันว่าพระพุทธเจ้าตรัสว่า คนไทยมีหน้าที่สร้างวัด ทำบุญ คนจีนมีการสร้างศาลเจ้าและบูชาผีบรรพบุรุษ ส่วนชาวเลให้มีการสร้างศาลและไปรับส่วนบุญที่วัดตอนเดือนสิบ เขาให้กินก็ได้กินเขาไม่ให้กินก็อด (เขมชาติ เทพไชย และวิสิษฐ์ มะยะเฉียว, 2528 : 58) ด้วยเหตุนี้พอถึงงานทำบุญเดือนสิบของชาวไทยพุทธ จะเห็นพวกชาวเลทั้งผู้หญิงและเด็กเตรียมตะกร้า กระป๋อง ไปนั่งเรียงรายในวัดเพื่อรอข้าวปลาอาหารและขนมสำหรับทำบุญเดือนสิบของชาวบ้านที่ไปทำบุญตามวัดต่างๆ

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่น่าสนใจของชาวเลมีหลายอย่าง ชาวเลมีการแสดงออกทางพฤติกรรมในพิธีต่างๆอันเกิดจากความเชื่อ และความนึกคิดของพวกเขาซึ่งแสดงออกในรูปแบบของประเพณี ดังนี้

การเกิด จะเริ่มมีพิธีตั้งแต่กรรยาตั้งท้องได้ 5 เดือน สามีต้องไปหาไม้มะลาย (ไม้เนื้อแข็ง ชนิดหนึ่ง) มาใช้สำหรับทำฟัน การตัด 3 ท่อนแรกต้องตัดจากส่วนโคนต้น ขนาดยาวประมาณ 1 คอก ไม้จะเก็บไว้ทำฟันเมื่อเด็กคลอดแล้ว โดยใช้เป็นเชือกในการต้มผ้า ซึ่งหมอด้ายจะทอมนต์คาถาทำน้ำมันต์ เมื่อเด็กคลอดแล้วจะมีผู้ช่วยหมอด้าย 2 – 3 คน ทำความสะอาดตัวเด็กโดยใช้น้ำในโอ่ง แต่ต้องใช้กระบวยซึ่งทำจากกะลามะพร้าวแล้วหมอด้องเสกน้ำก่อน จากนั้นก็ให้ใช้น้ำนี้ต้บกระหม่อมทุกวัน วันละ 3 ครั้ง จนครบ 44 วัน

การแต่งงาน เมื่อหนุ่มสาวเกิดรักใคร่ชอบพอกันแล้วฝ่ายชายจะต้องบอกพ่อแม่ของตนเพื่อให้หาพ่อแม่ฝ่ายหญิง เพื่อทำการสู่ขอซึ่งจะกระทำกันถึง 3 ครั้ง ครั้งแรกนั้นจะเป็นการให้คำตอบว่าขอคิดใคร่ครวญดูก่อน แล้วค่อยมาตกลงกันใหม่ การสู่ขอครั้งที่ 2 จะตอบว่าขอถามลูกสาวดูก่อน ค่อยกลับมาฟังข่าวใหม่ ส่วนครั้งที่ 3 จะเป็นการให้คำตอบว่าถ้าลูกสาวพอใจรักใคร่ก็ไม่ขัดข้อง ให้นำขันหมากมาวันแต่งงาน ก่อนแต่งงานนั้นจะมีพิธีหมั้นซึ่งจะเป็นแหวนอะไรก็ได้ ในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งไม่ทำตามสัญญาจะต้องมีการคืนแหวนและเสียค่าปรับด้วย แต่ถ้าแต่งแล้วหรือในกรณีหย่าร้างฝ่ายไหนอยากเลิกก็ต้องเสียค่าปรับตามที่ตกลงกันไว้ต่อหน้าผู้ใหญ่ในคืนวันเข้าพิธี

การตาย เมื่อมีคนตายจะเก็บศพไว้ที่บ้าน 2 วัน ชาวเลในชุมชนนั้นจะไม่มีใครออกเรือไปไหนเลย ศพจะคลุมด้วยผ้าขาว ฝ่ายเจ้าภาพจะเลี้ยงเหล้าและอาหารแก่แขกที่มาร่วมงานศพ งานไหนที่ไม่มี การเลี้ยงถือว่าเสียหน้า หลังจากครบกำหนดแล้วจะนำศพบรรจุโลงในตอนเช้าแล้วแห่ไปที่ฝั่งศพเวลาไปฝั่ง เรียกว่า “ไปปรังศพ” หลุมที่ขุดฝังจะลึกประมาณ 2.5 เมตร พอขุดเสร็จก็จะเอาไม้ 4 ท่อนวางในหลุมใต้โลง ศพ ในโลงนั้นจะใส่ทรัพย์สินบางอย่างของผู้ตายและอาหารบางชนิดลงไป หลังจากนั้นหมอ (หมอผี) จะนำมะพร้าวที่เตรียมเอาไว้มาผ่าเป็น 2 ซีก ซีกหนึ่งตั้งไว้บนโลง อีกซีกหนึ่งจะขว้างทิ้งไป เสร็จแล้วหมอจะให้พวกที่หามโลงนั่งเรียงแถวที่ปากหลุมศพ แล้วให้อาหารรายคนละ 3 กำมือ ชักลงไปในหลุมคนละ 3 กำ เพื่อปิดปากความไม่ดีต่างๆ ออกไป หลังจากนั้นทั้งหมดจะชดทรายอีก 3 ครั้ง แล้วจึงช่วยกันฝัง หมอผีจะทำพิธีอีกครั้งหนึ่ง โดยเอาไม้กลมๆ 4 ท่อน ผ่าที่หัวเป็น 4 แฉก ทุกๆ อัน แล้วเอาไม้เล็กๆ มาเสียบตามรอยผ่าที่หัวไม้ทุกๆ อัน เอาไม้ทั้ง 4 ไปปักทั้ง 4 มุมของหลุมฝังศพ หลังจากนั้นหมอจะใช้ไม้ขีดเป็นเส้นบนดินลากโยงระหว่างเสาทั้ง 4 เสา จนรอบหลุมศพระหว่างลากเส้นจากเสาต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่ง หมอจะหยุดที่หนึ่งเพื่อท่องคาถา แล้วจึงลากต่อไป ทำแบบเดียวกันจนครบ 4 มุม เป็นอันเสร็จพิธี

พิธีลอยเรือ ชาวเลถือกันว่าพิธีนี้มีความสำคัญและมีความหมายต่อพวกเขาและจะมีผู้เข้าร่วมพิธีอย่างพร้อมเพรียงกัน หากชุมชนใดไม่ได้จัดพิธีลอยเรือ ชาวเลในชุมชนนั้นจะไปร่วมลอยเรือกับชาวเลชุมชนอื่น

ความเป็นมาของพิธีนี้ เกิดจากความเชื่อพื้นฐานของชาวเล ในเรื่องอิทธิพลของสิ่งที่เหนือธรรมชาติ “เจ้าเกาะ” ชาวเลถือว่ามียุทธิพลหรืออิทธิฤทธิ์ที่สามารถที่จะดลบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ ขึ้นมาได้ ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของ “ชิน” ซึ่งเชื่อว่าเป็นผีเทวดาพวกหนึ่ง ลงมาจากสวรรค์อาศัยอยู่ในทะเลมีรูปร่างเหมือนกับดวงไฟสีต่างๆ กัน เช่น เขียว ขาว แดง เหลือง เป็นผีที่มีฤทธิ์ร้ายแรงมาก

ชาวเลจะทำพิธีลอยเรือกันต่อหน้าลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม (เดือน 6) และเดือนตุลาคม (เดือน 11) พวกเขาจะจัดพิธีลอยเรือขึ้นเพื่อขับไล่สิ่งอัปมงคลออกจากหมู่เกาะ และขออำนาจเจ้าเกาะช่วยคุ้มครองพวกเขาให้รอดตลอดฤดูมรสุม ชาวเลเรียกลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือว่า “ลมออก” และเรียกลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ว่า “ลมพัด” ชาวเลมีความเชื่อว่า เรือที่ลอยในพิธีจะนำความวิบัติต่างๆ ไปทิ้งที่ “เมืองออก” และ “เมืองพัด”

พิธีลอยเรือจะทำกันปีละ 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 2 วัน คือในวันขึ้น 14 ค่ำ วันขึ้น 15 ค่ำของเดือน 6 และเดือน 11 โดยมีในวันแรกซึ่งตรงกับวันขึ้น 14 ค่ำ ชาวเลกลุ่มหนึ่งจะเข้าป่าเพื่อหาไม้ที่ใช้ในการต่อเรือ ส่วนมากจะเป็นไม้เนื้ออ่อนและไม้ระกำ ไม้เนื้ออ่อนที่นิยมใช้เป็นไม้ทองหลางนำมาแกะสลักเป็น โขนเรือและพายกรรเชียงเรือ 12 คู่ แกะเป็นเครื่องใช้ประจำวัน เช่น มีดพร้า มีดสั้น เคียวและเครื่องใช้ในครัว อันได้แก่ ครก สาก กระต่ายขูดมะพร้าวและอั้งโล่ ที่สำคัญคือแกะสลักเป็นรูปคนสูงประมาณ 8 นิ้ว จำนวน 12 ตัว ไว้เป็นฝีพายประจำเรือ

หลังจากแกะสลักสิ่งประกอบทุกอย่างแล้วพวกเขาจะชนไม้ระกำและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ไปยังสถานที่ๆ นัดกันประกอบเรือ ระหว่างทางมีการร้องรำทำเพลงถวายเจ้าป่าตลอดไปกับเสียงร่ำมน่า ตกเย็นหลังจากกินข้าวปลาอาหารแล้ว คนงานต่อเรือก็จะเริ่มงานของตน เขาจะใช้ไม้ระกำทำมาดเรือ โดยใช้ไม้ไผ่เป็นลิ้มแทนตะปูประกอบเป็นเรือจ้าง 2 คอก ยาวประมาณวาเศษ แล้วใช้ผ้าด้ายดิบทำใบเรือประมาณเที่ยงคืนทุกอย่างก็เสร็จเป็นลำเรือตั้งเด่นเป็นสง่า หัวเรือจะหันออกสู่ทะเลเตรียมลงน้ำ จากนั้นพวกเขาจะนำข้าวของต่างๆ ที่แกะสลักเตรียมไว้แล้วลงในเรือ พร้อมทั้งจุดเทียนวางรายรอบลำเรือ

ขนมที่ใช้เช่นในพิธีลอยเรือนั้น จะให้พวกผู้หญิงช่วยกันทำอย่างน้อยครอบครัวละ 1 อย่าง ขนมที่นิยมทำกันคือ ขนมหลาก้า (มีลักษณะคล้ายขนมต้ม) ขนมอี๋ ทำด้วยแป้งข้าวเหนียวปั้นกลมๆ ต้มใส่น้ำตาลใส่ขิง ขนมจู้จุน (ขนมฝักบัว)

นอกจากนั้นหัวหน้าครอบครัวแต่ละครอบครัว จะประดิษฐ์ตุ๊กตาคนจากไม้ระกำเท่ากับจำนวนสมาชิกในครอบครัวของตน แล้วใช้ไม้เสียบติดกันเป็นแผง นำไปใส่เรือพร้อมกับเล็บมือเล็บเท้าและผมที่ตัดใส่กระทรงที่เตรียมไว้ ยังมีการนำของบริโภคในครัวเรือนอย่างเช่น เกลือ กะปิ พริก หอม กระเทียม หมากพลูอย่างละเล็กละน้อยใส่ในกระทรงไปด้วย เพื่อจะฝากสิ่งเหล่านี้ไปให้ญาติพี่น้องที่ล่องลပ်ไปแล้ว หลังจากนั้นจะมีการร้องรำทำเพลงและเต้นร่อนเจี๋ยรอบๆ เรือจนสว่าง

ต่อมาในวันที่ 2 ซึ่งเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ ประมาณี 5 กว่ำๆ จะมีหมอผีประจำหมู่บ้านออกมาทำพิธี ทั้งหนุ่มสาว คนเฒ่าคนแก่ตลอดจนเด็กๆ จะมาที่เรือพิธีพร้อมด้วยข้าวตอก แล้วใช้ข้าวตอกกวาดไปตามร่างกายจนทั่วทุกส่วน เพื่อให้เคราะห์กรรมและโรคภัยไข้เจ็บทั้งหลายหายไปจากตัว เสร็จแล้วจึงทิ้งข้าวตอกลงเรือ พอฟ้าสางราวหกโมงกว่าๆ พวกหนุ่มๆ ประมาณ 5 – 6 คน จะช่วยกันยกเรือพิธีไปผูกติดกับเรือหางยาว คนอื่นๆ จะเดินไปส่งถึงริมฝั่งน้ำ เรือหางยาวจะลากเรือพิธีออกจากฝั่งไปกลางทะเลลึกแล้วจึงปล่อยเรือ ในการปล่อยเรือนั้นจะต้องดูกระแสน้ำประกอบด้วยไม่ให้คลื่นซัดเรือเข้าหาฝั่ง

หลังจากปล่อยเรือให้ลอยไปไกลแล้ว ชาวเลจะเข้าป่าอีกครั้งหนึ่งเพื่อตัดไม้มาทำเป็นรูปคล้ายๆ ไม้กางเขน ตอนปลายนั้นจะติดใบกระพ้อปักเป็นแนว แต่ต้องให้เป็นเลขคู่ ชาวเลเรียกไม้นี้ว่า “กาอยู่ฮาดัก” (ไม้ป้องกันหรือไม้ศักดิ์สิทธิ์) พอตกเย็นก็เอาไม้มาปักที่เคียวางเรือพิธี การปักนั้นเป็นจะเป็นแนวริมฝั่งทะเล ไม้เหล่านี้ชาวเลถือว่าเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์แทนหุ่นปัดรังควาน ไม้ที่ติดตามขวางเปรียบเสมือนแขน ใบกระพ้อเปรียบเสมือนนิ้วมือจะป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและผีร้ายทั้งหลายเข้ามาคุกคามในชุมชน จากนั้นจะมีการรื้อแรงเดินรำไปรอบๆ เสาไม้ศักดิ์สิทธิ์จนสว่าง จึงเป็นอันเสร็จพิธีกรรมลอยเรือ (เขมชาติ เทพไชย และวิสิษฐ์ มະยะเฉียว. 2528 : 60 – 62)

วิถีชีวิตของชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้ย มีความสัมพันธ์กับท้องทะเลมาโดยตลอดทำให้มีประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ สัมพันธ์กับทะเลเช่นกัน ในชีวิตประจำวันนับตั้งแต่การเกิด การทำมาหากิน การแต่งงาน การรักษาโรค ตลอดจนการตาย ชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้ย มีความเชื่อที่เกี่ยวกับผีซึ่งอยู่ในท้องทะเลผสมผสานกับการนับถือศาสนาพุทธ จึงกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีที่

แสดงออกในด้านต่างๆของคนที่ย้ายในพื้นที่ คนเหล่านี้จะต้องปรับตัวเพื่อดำรงอยู่ในลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสร้างวัฒนธรรมต่างๆให้เหมาะสมกับสังคมและชุมชน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลง คือการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แปรสภาพจากที่เคยเป็นอยู่มาเป็นสภาพใหม่เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้มีทั้งการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แนวคิดที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงก็เช่นกันมีหลายแนวคิดแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสาเหตุหรือปัจจัยที่นำมาพิจารณา ดังที่ นิสเบท ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของธรรมชาติ (Natural) การเปลี่ยนแปลงเป็นอยู่ตลอดเวลา (Immanent) การเปลี่ยนแปลงเป็นการต่อเนื่อง (Continuous) การเปลี่ยนแปลงเป็นแบบเดียวกัน (Uniform) และการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จำเป็น (Necessary) ซึ่งแสดงว่าเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สามารถจัดระดับของการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับจุลภาค (Micro level) เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล ระดับกลุ่มชนหรือระดับท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงแบบนี้จะเกิดขึ้นอยู่เสมออาจแตกต่างกันไปตามกลุ่มและเวลา ระดับมหภาค (Macro level) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการสะสมระดับจุลภาค เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อน เช่น การเปลี่ยนแปลงจากเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม (มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2542 : 30 - 31 ; อ้างอิงจาก Nisbet Gobet. 1969 : 166 - 168)

เกี่ยวกับธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้จำแนกออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ (Evolution) เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ ผลของการเปลี่ยนแปลงไม่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกหรือวิถีชีวิตของคนมากนัก ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ หรือไม่ได้ตั้งใจให้เปลี่ยนแปลง

2. การเปลี่ยนแปลงแบบพัฒนา (Development) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าโดยมีการกำหนดเป้าหมายและปัจจัยของการเปลี่ยนแปลง ผลของการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม ผลของการเปลี่ยนแปลงน่าจะเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ (Revolution) เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบ ฉับพลันจากระบบหนึ่งไปสู่ระบบหนึ่งโดยยกเลิกระบบเก่าโดยสิ้นเชิงแล้วมีการจัดระบบใหม่และดำเนินการอย่างรวดเร็ว อาจมีการบังคับโดยใช้กำลัง การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและจิตใจของประชาชนส่วนใหญ่ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2536 : 26)

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยมและอุดมคติซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนด้านพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน ดังที่ ผจงจิตต์ อริคมั่นทะ ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับทางเลือกปฏิบัติของคนในสังคม ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมในอุดมคติ (Ideal) และที่ปฏิบัติกันจริง (Actual) ย่อมปรากฏให้เห็นได้ชัดในการเลือกปฏิบัติของคนในสังคม ซึ่งการปฏิบัติจริงกลับมีแนวโน้มที่จะรับเอาวัตถุนิยมหรือเฟื่องเล็งค่านิยมในทางเศรษฐกิจมากกว่า เมื่อการปฏิบัติมีแนวโน้มที่แยกออกจากด้านอุดมคติมากขึ้น วัฒนธรรมยิ่งเปลี่ยนแปลงมากขึ้นไปอีกทั้งนี้เพราะ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจหรือทางอุดมคติแม้จะเป็นเรื่องที่เห็นได้ยากแต่ก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมาก เพราะเมื่อใดก็ตามที่ความคิดของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปเมื่อนั้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงในด้าน พฤติกรรมซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมที่แท้จริงนั้นเป็นการเลือกปฏิบัติของคนในสังคม (ผจงจิตต์ อริคมั่นทะ. 2541 : 19) ซึ่งสอดคล้องกับ นิยพรรณ วรณศิริ กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมคือการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมได้เคยปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานาน ตัวอย่างเช่น ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เยอรมันพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

ทางความคิดของประเทศอาณานิคมตามระบอบนาซี ซึ่งประเทศเหล่านั้นต่างไม่พอใจในลัทธินาซี แต่เมื่อไปอยู่ภายใต้การปกครองของเยอรมันทำให้ลัทธินาซีซึมซาบไปอย่างไม่รู้ตัว การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องของกระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการทำงานโดยอัตโนมัติของระบบจิตใจของมนุษย์ซึ่งรับเอาความคิดใหม่ๆ เข้ามาโดยไม่รู้ตัว (นิยพรรณ วรณศิริ. 2540 : 274) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติที่ส่งผลไปกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะไม่แน่นอนแล้วแต่การเลือกปฏิบัติของมนุษย์ ดังที่ ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็น 3 กระแส ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสมดุลของโครงสร้างและหน้าที่สังคม แนวคิดนี้ถือว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันต่างๆ ในสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกัน ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วก็จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงส่วนอื่นๆ ต่อไป นอกจากนี้แล้วส่วนประกอบต่างๆ ภายในสังคมอาจเกิดการขัดแย้งกันเองได้ เมื่อเกิดการขัดแย้งกันแล้วก็ส่งผลทำให้เกิดความตึงเครียด ซึ่งความตึงเครียดดังกล่าวนี้เองทำให้เกิดแนวคิดที่แตกต่างกันหลายแบบ อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยจนถึงมากขึ้น แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นเรื่อยๆ ก็ตาม แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นก็มีกระบวนการบางอย่างเกิดขึ้นเพื่อรักษาวัฒนธรรมเดิมเหมือนกัน การเกิดกระบวนการเหล่านี้ทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างล่าช้าจากเดิม

2. แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องตัวกำหนดทางเศรษฐกิจ แนวคิดนี้เป็นการใช้แนวคิดของมาร์กซ์ (Marx) โดยอธิบายว่ารูปแบบของการผลิต หรือวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตมนุษย์ เพราะโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสังคม การเมือง สติปัญญาและความนึกคิดโดยทั่วไป ไม่ใช่สามัญสำนึกของมนุษย์ที่เป็นตัวกำหนดลักษณะการดำเนินชีวิต ดังนั้น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้วการดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่สืบเนื่องกันไปไม่ว่าจะเป็นจากอาณาเขตหนึ่งไปยังอีกอาณาเขตหนึ่ง เช่น จากสังคมเมืองสู่สังคมชนบท เรื่องของการอุปโภคบริโภค ระบบความคิดต่างๆ ประเพณีวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ลี้ลับไหลเข้ามาเพื่อปรับเปลี่ยนสิ่งที่มีอยู่เดิม ซึ่งบางส่วนยังคงอยู่ สามารถต่อต้านได้ แต่บางส่วนล้มสลายไป (ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. 2521 : 86)

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมหนึ่งๆ จะมีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมอื่นอยู่ตลอดเวลา เป็นภาพลักษณ์ของการเคลื่อนไหว (Dynamic) ไม่เคยหยุดนิ่ง จะช้าหรือเร็วแตกต่างกันไปตามเหตุปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพล ทั้งนี้ทุกคนจะต้องเรียนรู้ร่วมกันเพื่อจะได้ปรับตัวและอยู่ร่วมกับสมาชิกคนอื่นในสังคมได้

5. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน การยืมวัฒนธรรม และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ปัจจัยภายในเกิดขึ้นจากตัวมนุษย์และ โครงสร้างทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนและวัฒนธรรมนั้น ส่วนปัจจัยภายนอกเกิดขึ้นจากตัวมนุษย์เช่นกัน แต่มีบุคคลต่างวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เข้ามามีบทบาทกับตัวบุคคลในระดับชุมชน ดังที่ นิยพรรณ วรณศิริ ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยตรง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางภูมิประเทศและภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง

2. การเบี่ยงเบนในความซ้ำซาก จำเจ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตวิทยาและเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ที่เกิดขึ้นได้เสมอกับทุกคนในสังคม มันเกิดขึ้นเองโดยไม่มีใครมาบังคับ

3. การอพยพโยกย้ายถิ่น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยอย่างถาวรด้วยสาเหตุจากการแต่งงานกับคนต่างสังคม การอาชีพ ภัยธรรมชาติ และสาเหตุทางการเมือง เช่นเกิดสงครามทำให้คนอพยพหนีภัย เป็นต้น

4. การติดต่อกับคนต่างสังคม แล้วรับเอาแนวคิดใหม่ๆ และพฤติกรรมใหม่มาใช้ เช่น การไปศึกษาต่อ ไปท่องเที่ยว และทำการค้าขายกับคนต่างสังคม เป็นต้น

ในที่สุดก็จะทำให้ค่านิยมและพฤติกรรมเดิมของบุคคลเปลี่ยนไปจากเดิมไม่มากนักน้อย (นิยพรณวรรณศิริ. 2540 : 282 – 283) ซึ่งสอดคล้องกับณรงค์ เส็งประชา ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุมาจากปัญหาที่มนุษย์ประสบประกอบกับความต้องการของมนุษย์ และอาจจำแนกสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมออกเป็นข้อย่อยๆ ได้ดังนี้

1. เนื่องจากการทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อปรุงแต่งวัฒนธรรมของตนให้เจริญ งอกงามขึ้น มีการคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ มีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะกับสังคมในปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติสภาพของดินฟ้าอากาศซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น ความเสื่อมของคุณภาพดิน น้ำท่วม ลมพายุ ความแห้งแล้งและความหนาวจัด การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติดังกล่าวกระตุ้นให้มนุษย์ประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ เพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น ผลิตปุ๋ยเพื่อให้เนื้อดินอุดมสมบูรณ์ ประดิษฐ์เครื่องปรับอากาศเพื่อขจัดความร้อนอบอ้าว อันทำให้วิถีชีวิตหรือ วัฒนธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป

3. การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของมนุษย์ โดยเหตุที่มนุษย์มีเชาวน์ปัญญาสูง ความนึกคิดของมนุษย์จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง กล่าวกันว่ามนุษย์เป็นทาสของความนึกคิดของตนเองอยู่ตลอดเวลา และความนึกคิดนี้ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของมนุษย์ ฉะนั้นมนุษย์จำเป็นต้องแสวงหาล้างคอบสนองความต้องการของตนขึ้นโดยลำดับ เช่น คิดค้นสิ่งใหม่ๆ และวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาอันเป็นผลให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

4. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางสังคม สังคมมนุษย์ย่อมไม่อยู่คงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา เช่น จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้น ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างชนชั้น (Class Conflict) เพิ่มมากขึ้น อันเป็นปัญหามนุษย์จึงต้องหาวิธีการและสร้างระเบียบปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหายั่งยืนดังกล่าว

5. การแลกเปลี่ยนยืมยืมวัฒนธรรม มนุษย์ในสังคมต่างๆ มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันการคมนาคมติดต่อถึงกันเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว การแลกเปลี่ยนยืมวัฒนธรรมจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง

6. วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้จากพัฒนาการของความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นเอง เช่น จากการที่ผู้คนมีความรู้มากขึ้นทำให้เปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม

7. วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากความประสงค์ของผู้มีอำนาจในสังคม ดังตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีของไทย ช่วงประมาณ พุทธศักราช

8. เนื่องจากการมองเห็นประโยชน์และความจำเป็นของสิ่งนั้นๆ ทำให้ผู้คนรับเอาวัฒนธรรมนั้นๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น เมื่อมีประชากรมากขึ้นก็จำเป็นต้องอาศัยการผลิตแบบอุตสาหกรรม การใช้เครื่องมือเครื่องจักรช่วยในการผลิต การผลิตระบบโรงงาน (Factory system) (ณรงค์ เลี้ยงประชา. 2538 : 52 - 53)

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกสังคมและวัฒนธรรม แต่อัตราและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยการยอมรับและความชอบในวัฒนธรรมอื่นมากน้อยเพียงใด และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไป ดังที่ รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ ได้กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายนอก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมอื่น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และการเมือง รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันปัจจัยข้อนี้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่มาก

2. ปัจจัยภายใน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในสังคม อาจจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนและโครงการให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และการเมือง เช่น การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2504 และการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีระเบียบแบบแผนที่มีการกำหนด จุดมุ่งหมายอย่างแน่นอน แต่อาจมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ไม่ดี

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้ส่วนต่างๆ ของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมที่เป็นปัจจัยภายในของสังคมหรือชุมชน และจากสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง จึงกล่าวได้ว่าสาเหตุหรือปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน (รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ. 2542 : 34)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นว่าแนวคิดที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมีปัจจัยที่ส่งผลแตกต่างกันตามสภาพปัญหาและความต้องการของคนในวัฒนธรรมนั้น การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยหรือสาเหตุเป็นสำคัญ เพราะการเปลี่ยนแปลงอาจนำไปสู่ความเจริญทางวัฒนธรรมหรือเกิดความล้าทางวัฒนธรรมก็ได้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน

พิทยา พิณสาร ทำการศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเขา หมู่บ้านพญากอง จังหวัด เชียงราย พบว่า รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายในหมู่บ้าน พญากองเป็นลักษณะผสมผสานโดยการยืมวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นราบเข้ามาเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความทันสมัย สะดวกสบาย มีความเจริญ สิ่งสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการเลือกรับภายใต้บริบทปัจจัยและเงื่อนไขของสังคม เช่น การอพยพเคลื่อนย้ายหมู่บ้านและเข้ามาอยู่ใกล้ชุมชนพื้นราบมีการติดต่อกันระหว่างคนในหมู่บ้านกับคนพื้นราบ โดยเฉพาะเมื่อมีการคมนาคมที่สะดวกสบายมากขึ้น (พิทยา พิณสาร. 2543 : 69)

จิรณัย สีนทอง ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ในการพัฒนาประเทศ ด้านสาธารณสุขป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านกลางทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจดังจะอธิบายต่อไปนี้

1. ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ชาวบ้านมีความเป็นอยู่แบบพึ่งตัวเอง ลักษณะทางสังคมเป็นแบบธุรกิจมากขึ้น มีการว่าจ้างแรงงานแทนการแลกเปลี่ยนแรงงาน และชาวบ้านมีการศึกษาสูงขึ้น

2. ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับวัดลดลง ชาวบ้านเข้าวัดน้อยลงเพราะต้องไปทำงาน บางคนเลือกที่จะฟังธรรมะจากรายการทางวิทยุ โทรทัศน์แทนการเข้าวัดฟังธรรม แม้ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจชาวบ้านก็พอใจการใช้เวลากับครอบครัวมากกว่าสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน

3. ผลการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านมีงานทำมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษ เพราะการมีการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้มีความสามารถในการทำงานได้หลากหลายยิ่งขึ้น ในด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชุมชนก็มีการเปลี่ยนแปลง เช่น มีการนำปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และเครื่องจักรกลมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต ถึงแม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นก็ตาม (จิรณัย สินทอง. 2543 : บทคัดย่อ)

พงษ์ศักดิ์ อิงกสิทธิ์ ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ในการดำเนินการเกษตรที่สูงของชาวเผ่าม้ง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัจจัยต่างๆ คือ

บุคคล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสูงสุด รองลงมาเพื่อนบ้าน

ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการยอมรับ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การสื่อสาร เช่น การได้รับข่าวสารจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และการพบปะกับบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ ความถี่หรือจำนวนครั้งในการติดต่อ (พงษ์ศักดิ์ อิงกสิทธิ์. 2525 : บทคัดย่อ)

อำนวยศาสตร์ หัสดิน ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อการยอมรับนวัตกรรมของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง พบว่า ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ การรับรู้ข่าวสารจากชุมชน การมีโอกาสติดต่อเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การติดต่อกับชุมชนเมือง การอพยพลงมาอยู่ในหมู่บ้านพื้นราบของชาวเขาซึ่งทำให้มีการพบปะติดต่อกับชุมชนเมือง มีผลต่อการยอมรับสิ่งใหม่และหัวหน้าครอบครัวที่มีการติดต่อกับชุมชนเมืองน้อยครั้งนั้น บางครั้งก็เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวเขาและชาวไทย พื้นราบ จึงควรส่งเสริมให้สามารถจัดกิจกรรมร่วม เช่น งานประเพณีต่างๆ การพัฒนาชุมชนในระดับต่างๆให้มากขึ้น (อำนวยศาสตร์ หัสดิน. 2528 : บทคัดย่อ)

สรัชชา เวชพุดติ ศึกษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมในชุมชนมอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยภายในช่วยรักษาวัฒนธรรมได้แก่ ผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้แก่ ความทันสมัย การเป็นเมืองอุตสาหกรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสื่อสารมวลชน จากการสังเกตพบว่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมอญนั้นจะลดลงไปเนื่องจากกระแสของโลกาภิวัตน์ (สรัชชา เวชพุดติ. 2539 : บทคัดย่อ)

รุ่งทิพย์ ลิ้มปาภินันท์ ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเปลี่ยนไปทำสวนของเกษตรกรที่ทำนาอยู่เดิมได้แก่ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน รายได้จากการออกไปรับจ้าง และประสบการณ์ในการทำสวน (รุ่งทิพย์ ลิ้มปาภินันท์. 2535 : บทคัดย่อ)

อภิญา จันท์เจริญ ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตรและการบริโภคของเกษตรกรในเขตเกษตรน้ำฝน กิ่งอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยเน้นการศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานบางประการทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตร และการบริโภคของเกษตรกร โดยศึกษาจาก 7 หมู่บ้าน ในจังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตรคือ รายได้รวม ขนาดที่ดินทำกิน จำนวนแรงงานที่ทำการเกษตรในครัวเรือน และรายจ่ายรวม โดยปัญหาทางการผลิตทางการเกษตรคือ การขาดแคลนแรงงาน ขาดเงินทุน ขาดความรู้ และราคาผลผลิตไม่แน่นอน (อภิญา จันท์เจริญ. 2537 : บทคัดย่อ)

รุ่งอรุณ ทิมขุนทดเกียร และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านชาติพันธุ์ ศึกษากรณีไทยอุ บ้านโพน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและ วัฒนธรรม ได้แก่ ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค ด้านการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ด้านความเชื่อทางพุทธศาสนา และด้านสื่อสารมวลชน (รุ่งอรุณ ทิมขุนทดเกียร และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2532 : 2 – 3)

วิรัตน์ พงษ์ทอง ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการดำรงอยู่และการเสื่อมสลายของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไทย พบว่า สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านศิลปวัฒนธรรม คือ การพัฒนาจากส่วนกลาง ที่นำความทันสมัยไปสู่ชนบท การเข้ามาแทนที่ของสินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม และสาเหตุของการดำรงอยู่ของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเนื่องจากการส่งเสริมให้ผลิตเป็นสินค้าโดยโครงการพัฒนาต่างๆจากส่วนกลาง ค่านิยมของสังคมเมือง และเพื่อหารายได้มาให้ครอบครัว (วิรัตน์ พงษ์ทอง. มปป : บทคัดย่อ)

สุรัสวดี กองสุวรรณ ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองชาวเล ในหมู่บ้านสง่าภู จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้ปกครองชาวเลผู้เป็นแม่มีบทบาทการเลี้ยงดูเด็กมากที่สุด ปัจจัยส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองวิเคราะห์ตามทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรมพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ระบบครอบครัวและเครือญาติและปัจจัยทางวัฒนธรรม (สุรัสวดี กองสุวรรณ. 2529 : บทคัดย่อ)

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ในชุมชนบ้านเยอ บ้านไทย และบ้านไทยลาว พบว่า ลักษณะนิเวศวิทยาทั้ง 3 ชุมชนคล้ายคลึงกันในรูปแบบแผนของการตั้งถิ่นฐานเป็นกระจุก ประวัติศาสตร์ของชุมชนมีความเป็นมาที่เฉพาะ แตกต่างกันแต่ละชุมชน การเปรียบเทียบลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนทั้ง 3 คล้ายคลึงกันในด้านอาชีพ การแลกเปลี่ยนแรงงาน และวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจซึ่งได้เปลี่ยนจากแบบยังชีพเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเงินสด การเปลี่ยนแปลงในระบบความเชื่อและประเพณีเปลี่ยนไปอย่างช้าและแตกต่างกันของแต่ละชุมชน กล่าวคือ ชุมชนบ้านเยอและบ้านไทยลาวมีส่วนคล้ายคลึงกันในการนับถือพระพุทธศาสนาจะมีพิธีที่แตกต่างกันบ้าง แต่ชุมชนบ้านไทยดำเนินชาวบ้านนับถือผีบรรพบุรุษเป็นส่วนมาก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนไปอย่างช้าในระบบครอบครัวและเครือญาติ ความเชื่อและประเพณีซึ่งแตกต่างกันในแต่ละชุมชนแต่การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา ระบบสาธารณสุขและระบบการพักผ่อนหย่อนใจได้เริ่มเปลี่ยนไปจากอดีตและคล้ายคลึงกันทั้ง 3 ชุมชน กล่าวโดยสรุป อัตราของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในแต่ละชุมชนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคมและวัฒนธรรม ตามลำดับ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ. 2530 : บทคัดย่อ)

พิมพิไล ตั้งเมธากุล ได้ศึกษา การผสมกลมกลืนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเลเกาะสิเหร่พบว่า มีการรับเอาของใหม่จากภายนอกเข้าไปในหมู่บ้านของพวกเขาเป็นอย่างมาก โดยนำเอาสิ่งใหม่นั้นผสมผสานกับสิ่งเก่าของเขาที่มีอยู่แล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ เกิดกระบวนการผสมผสานขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมของพวกเขาโดยสาเหตุที่สำคัญคือ การที่พวกเขาได้ติดต่อกับสังคมภายนอกนั่นเอง (พิมพิไล ตั้งเมธากุล. 2529 : 119)

ปราโมทย์ นิลกำแหง ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผสมผสานกลมกลืนทาง วัฒนธรรมของชาวกวยเยอ พบว่า การติดต่อกับสังคมภายนอก ระดับการศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ส่งผลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในทางบวก กล่าวคือ ชาวกวยเยอที่เดินทางติดต่อกับธุรกิจนอก หมู่บ้านบ่อยครั้ง ผู้เคยได้รับการศึกษาชั้นสูง รวมทั้งผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในจำนวนหลายกิจกรรม จะส่งผลต่อการยอมรับและปฏิบัติตามวัฒนธรรมชาวไทยอีสานและชาวไทยทั่วไปมาก (ปราโมทย์ นิลกำแหง. 2536 : 147)

พระมหาสุพรรณ พิจารโชติ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของประเพณีชีวิตในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงประเพณีชีวิตคือ วัตรกรรมทางวัตถุและวัตรกรรมที่ไม่ใช่วัตถุ การติดต่อทางวัฒนธรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การกลายเป็นเมือง การสื่อสาร การศึกษา และการย้ายถิ่น (พระมหาสุพรรณ พิจารโชติ. 2541 : บทคัดย่อ)

เชมชาติ เทพไชย ศึกษาเรื่อง ชาวล การศึกษาเบื้องต้นทางด้านมานุษยวิทยา วัฒนธรรม พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมของชาวลในจังหวัดภูเก็ตเกิดจากกระบวนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม (Cultural Exchange) ได้สะดวก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ในกระบวนการทางสังคมปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion) การขยายตัวทางด้านกิจการบริการ (Increase Services) และการสลายตัวของวัฒนธรรมดั้งเดิม (Erosion of Traditional) (เชมชาติ เทพไชย. 2526 : 52 – 54)

อดิศร ภูสาระ ทำการศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา จังหวัดเชียงราย พบว่า ชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบมีการแต่งกายแบบคนไทยพื้นราบมากกว่าชาวม้งบนภูเขา เนื่องจากมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับคนไทยพื้นราบมากกว่า รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมการแต่งกายมากกว่าชาวม้งบนภูเขา และยังพบว่าการเปลี่ยนแปลงชนิดของพืชที่ปลูกเดิมได้แก่ข้าวและข้าวโพดไปสู่การปลูกพืชชนิดใหม่เพื่อให้มีรายได้สูงขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการสร้างบ้านเรือน การจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องแต่งกาย (อดิศร ภูสาระ. 2536 : 122 – 123)

หิรัญญา ประดุกา ศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเลจังหวัดสตูล พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับค่านิยมเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเล จังหวัดสตูล มีตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร คือ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อายุแรกสมรสของสามีสตรีชาวเล อายุแรกสมรสของสตรีชาวเล และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรที่ยังเข้าเรียนอยู่ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเล จังหวัดสตูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หิรัญญา ประดุกา. 2543 : บทคัดย่อ)

สุวิทย์ วีระศาสตร์ และณรงค์ อุปัญญา ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวและชุมชนอีสาน กรณีเกาะเกะเลิง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเกาะเกะเลิง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เท่ากัน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วง 2 – 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นไปอย่างรวดเร็วมากเพราะเทคโนโลยีใหม่ๆที่เข้ามาสู่ชุมชนโดยเฉพาะการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว การใช้วิทยุ โทรศัพท์ เทคโนโลยีทางการเกษตร และการแพทย์ (สุวิทย์ วีระศาสตร์ และณรงค์ อุปัญญา. 2540 : 287)

วรณัย พงศาชลากร ได้ศึกษาพืชเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กรณีบ้านโคก ตำบล อุ้มทอง อำเภอยะโฮง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนลาวครั้ง คือ การผสมผสานทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรม การเป็นชุมชนชาวนา การเพิ่ม ประชากร ระบบ เศรษฐกิจแบบทุนนิยม การเร่งรัดพัฒนาชนบท การเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความทันสมัย การ ศึกษา สื่อมวลชน ปัจจัยสภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ (วรณัย พงศาชลากร. 2538 : บทคัดย่อ)

ขรรค์ชัย วัลลิโกดม ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวนาอันเนื่องมาจากการขายที่ดิน กรณีศึกษา ชาวนาในตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของ ชาวนา เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวนาได้เปลี่ยน สภาพจากพื้นฐานดั้งเดิมไปสู่สภาพสังคมปัจจุบันทำให้ชาวบ้านภายในชุมชนเปลี่ยนแปลงบทบาทและครอง ชีวิตของตนเองและครอบครัวโดยการขายที่ดิน ซึ่งมีปัจจัยดังนี้ เครื่องทุนแรงในการเพิ่มผลผลิต ระบบ สาธารณสุข การศึกษา การคมนาคม และความเจริญของสังคมภายนอก (ขรรค์ชัย วัลลิโกดม. 2538 : บท คัดย่อ)

วิสุทธิ ศรีวิศาล ได้ศึกษาระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าม้งเผ่าม้งเหลืองใน สังคมไทย พบว่า ป่าไม้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อบรรยากาศเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของชนเผ่า ม้งเผ่าม้งเหลือง ส่วนการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกาย พบว่า ชาวเผ่าม้งเหลืองต้องการเปลี่ยนแปลงการแต่งกาย เป็นกางเกงยีนส์หรือเสื้อยืด ผู้หญิงอาจใส่ผ้าถุงและใส่เสื้อยืด คิดเป็นร้อยละ 98.6 ซึ่งเป็นช่วงอายุ 21 – 30 ปี ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือการติดต่อทางวัฒนธรรมกับชน กลุ่มอื่น รวมถึงความเจริญ ของเส้นทางคมนาคม (วิสุทธิ ศรีวิศาล. 2538 : บทคัดย่อ)

เพียซ (1981) ได้ศึกษาผลกระทบทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวในสังคมต่างๆ โดยเสนอการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งพิจารณาในด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ชาชนบทจะ ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างทางประชากร เช่น การย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงอาชีพ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยม การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ บริโภค (Pearce D. 1981 : 18)

เคิร์ท (1966) ได้ศึกษาชาวภูไทที่บ้านดอนสังข์ อำเภอดำชะอี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าชาชนบท จะมีรูปแบบการดำรงชีวิตแบบใดขึ้นอยู่กับช่องทางของการเลื่อนชั้นหรือฐานะ (Channel of Mobility) ที่มีในท้อง ถิ่นนั้น สำหรับชาวภูไทได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีการเลื่อนฐานะของตนเองที่มีอยู่ 4 ช่องทาง คือ การบวช เป็นพระในพระพุทธศาสนา สถานภาพทางราชการ ความก้าวหน้าทางการศึกษา และการเดินทางไปนอกหมู่บ้านเพื่อทำงานหรือท่องเที่ยว ปัจจัยทั้ง 4 ประการทำให้ชาวภูไทเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมไปสู่ การดำรงชีวิตแบบสมัยใหม่ (Kirsch. Thomas A. 1966 : 165)

มอร์. (1961) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของกรุงนิวเดลี ประเทศ อินเดีย พบว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย การ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวกรุงนิวเดลี ทำให้มอร์ได้ข้อสรุปว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับระบบต่างๆของสังคม เมื่อนำแนวคิดนี้มาใช้ในสังคมที่มีการพัฒนาการ ท่องเที่ยว ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวนิวเดลี เป็นผลของการติดต่อ สัมพันธ์ หรือที่เรียกว่า การปะทะสังสรร (Social Interaction) ระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในแหล่งท่อง เที่ยว (Moore E. 1961 : 117)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาและคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารข้อมูล แหล่งต่างๆ และศึกษาจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ควบคู่ไปด้วย ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้านี้ดำเนินการศึกษาในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวเล กลุ่ม อูรัก ลาไว้อยู่ในบริเวณ แหลมตึกแก หมู่ 4 ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นประชากรชาวเลกลุ่มอูรัก ลาไว้อยู่ในปี พ.ศ. 2545 ทั้งหมดประกอบด้วย 249 ครัวเรือน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครอบครัว โดยวิธีคำนวณตามสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541 : 22) ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อความเชื่อถือได้ของการเลือกตัวอย่าง = 95%

$$n = \frac{249}{(1 + 249(0.5)^2)}$$
$$= 62.25$$

เมื่อ	n	คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากร
	e	คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

ซึ่งผลจากการคำนวณ ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 63 ครัวเรือน ซึ่งได้จากประชากรทั้งหมด 249 ครัวเรือน สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธี การสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวได้มากที่สุด

การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่

1. ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย บทความจากวารสารและข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น
2. แผนที่ L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จากกรมแผนที่ทหาร
3. ภาพถ่ายทางอากาศมาตราส่วน 1 : 3,700 ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลสิริฐาน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดระยะทางบนแผนที่ L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 มีหน่วยเป็นกิโลเมตร โดยใช้วัดระยะเพื่อจัดทำแผนที่ข้อมูลประชากรชาวเล
5. กล้องถ่ายรูป
6. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
 - ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย บทความจากวารสาร และข้อมูลจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นตลอดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่
 - 2.1 เก็บข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำข้อมูลชุมชนชาวเลตามเลขที่บ้านทั้งหมด 249 หมายเลข มาจัดลำดับจากน้อยไปหามาก และใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยเริ่มจากบ้านเลขที่แรกนับหนึ่ง เว้นไปสามเลขที่แล้วนับหนึ่งอีกครั้ง ทำจนครบทุกหมายเลขจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 63 ตามที่ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกแบบสัมภาษณ์
 - 2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเรียบร้อยแล้วตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.3 ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ประชากรตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้น โดยใช้เวลาในการเก็บแบบสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 เดือน และทำการกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ออกเป็น 7 ครั้ง ครั้งละ 9 ชุด โดยออกสัมภาษณ์ตามเลขที่บ้านจากน้อยไปหามาก
3. วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา จากการสำรวจและการสังเกตของผู้ศึกษาประกอบกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมในการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคต่อไป

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับที่ตั้ง ประชากร เส้นทางคมนาคม และสภาพทางกายภาพของชุมชนชาวเล มาจัดทำแผนที่ด้วยโปรแกรม Arcview 3.1 พร้อมด้วยการนำเสนอผลโดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 1 โดยใช้สถิติ ร้อยละเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกต่อไป

3. วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 2 ได้แบ่งกลุ่มข้อมูลใน วิเคราะห์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1 กลุ่มดั้งเดิม คือ กลุ่มชาวเลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

3.2 กลุ่มกึ่งเปลี่ยนแปลง คือ กลุ่มชาวเลที่มีการเปลี่ยนทางวัฒนธรรมบางส่วน แต่บางส่วน ยังคงลักษณะแบบดั้งเดิม

3.3 กลุ่มสมัยใหม่ คือ กลุ่มชาวเลที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีวัฒนธรรมทางการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคคล้ายชาวภูเก็ต

เมื่อข้อมูลที่ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ต่อมาจึงถึงการพรรณนาปัจจัยแต่ละอย่างที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมหรือไม่ อย่างไร โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

4. วิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยจำแนกตามวัฒนธรรม การสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 3 โดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่มเช่นเดียวกับในตอนที่ 2 และใช้สถิติร้อยละในการพรรณนาข้อมูล

5. การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในตอนที่ 2 และ 3 ใช้วิธีการวิเคราะห์สรุปผลตามการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่ง และการบริโภค สำหรับในตอนที่ 4 ได้แบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (กลุ่มดั้งเดิม) และ กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลง (กลุ่มกึ่งเปลี่ยนแปลงและสมัยใหม่) เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าปัจจัยแต่ละอย่างมีความสำคัญการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านใดมากที่สุด และใช้วิธีการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่ง และการบริโภค

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กรณีศึกษากลุ่มอุรัก ลาไว้อย บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้อย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้อย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้อย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน ศาสนา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิมของคู่สมรส จำนวนบุตร และอาชีพ ได้นำเสนอในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลสถานภาพของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้อย บริเวณ แหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (63)	ร้อยละ (%) (100.00)
เพศ		
ชาย	34	53.97
หญิง	29	46.03
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 21	1	1.59
21 – 30	5	7.94
31 – 40	24	38.09
41 – 50	22	34.92
51 – 60	6	9.52
60 ปี ขึ้นไป	5	7.94

ตารางที่ 1 ต่อ

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (63)	ร้อยละ (%) (100.00)
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	2	3.17
ประถมศึกษา	44	69.84
ไม่ได้เรียน	17	26.99
ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน (ปี)		
ต่ำกว่า 10 ปี	1	1.59
11 – 20	7	11.11
21 – 30	5	7.94
31 – 40	20	31.75
41 ปี ขึ้นไป	30	47.62
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน (บาท)		
น้อยกว่า 3,000	8	12.70
3,001 – 5,000	25	39.68
5,001 – 7,000	22	34.92
7,001 – 9,000	4	6.35
9,001 ขึ้นไป	4	6.35
ศาสนา		
พุทธ	59	93.70
อิสลาม	4	6.30
สถานภาพสมรส		
โสด	-	-
สมรส	60	95.20
ม่าย	3	4.80
ภูมิสำเนาเดิมของกลุ่มสมรส		
ชาวเลกลุ่มอุรักลาโว้ยด้วยกัน	53	84.10
ชาวเลกลุ่มอื่น	1	1.60
ชาวภูเก็ต	6	9.50
อื่นๆ	3	4.80
จำนวนบุตร		
ไม่มี	1	1.60
น้อยกว่า 3 คน	33	52.40
3 – 5 คน	26	41.20
6 – 8 คน	3	4.80

ตารางที่ 1 ต่อ

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (63)	ร้อยละ (%) (100.00)
อาชีพ		
ประมง	35	55.60
รับจ้าง	5	7.90
ค้าขาย	8	12.70
อื่น ๆ	15	23.80

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.97 รองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 46.03 กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.09 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 34.92 ระดับการศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.84 และยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนถึง ร้อยละ 26.99 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 47.62 รองลงมามีระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน 31 - 40 ปี ร้อยละ 31.75 รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 - 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.68 รองลงมามีรายได้ 5,001 - 7,000 บาท ร้อยละ 34.92 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 93.7 และศาสนาอิสลาม ร้อยละ 6.30 อยู่ในสถานภาพสมรส ร้อยละ 95.2 พบว่าส่วนใหญ่มีคู่สมรสเป็นชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวยด้วยกัน ร้อยละ 84.1 จำนวนบุตรของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีน้อยกว่า 3 คน ร้อยละ 52.4 และมีบุตรจำนวน 3 - 5 คน ร้อยละ 41.20 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ร้อยละ 55.6 และพบว่า มีอาชีพอื่นๆเช่น แม่บ้าน รับราชการ มากถึง ร้อยละ 23.80

**ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาว
เลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต**

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชน ชาวเล กลุ่ม อุรัก
ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต โดยใช้สถิติร้อยละ จำแนกตามตัวแปร 5 ตัวแปร คือ เพศ
อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน โดยปรากฏ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตาม ระดับการ
เปลี่ยนแปลง

ลักษณะการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมการสร้าง บ้านเรือน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
รูปแบบบ้าน	หลังคาจั่ว มุงด้วยใบ จาก มีประตูบานเดียว มีห้องเดียว ยกใต้ถุนสูง มีนอกชาน และไม่มี ห้องน้ำ 39.68	หลังคาจั่ว มุงด้วยใบ จากและสังกะสี มีประตู 2 บาน มีหลายห้อง พื้น ไมยกสูง และไม่มีห้อง น้ำ 33.33	หลังคาจั่ว มุงด้วย กระเบื้อง มีประตูหลาย บาน มีหลายห้อง พื้น ปูด้วยกระเบื้อง และมี ห้องน้ำภายในบ้าน 26.99
วัสดุก่อสร้างบ้าน	หาได้ตามธรรมชาติ 4.76	ซื้อหาบางอย่าง 50.79	ซื้อทุกอย่าง 44.45

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบบ้าน แบบดั้งเดิม คือ มีหลังคาจั่ว มุงด้วยใบ
จาก มีประตูบานเดียว มีห้องเดียว ยกใต้ถุนสูง มีนอกชาน และไม่มีห้องน้ำ ร้อยละ 39.68 ของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรูปแบบบ้าน แบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คือ หลังคาจั่ว มุงด้วยใบจากและสังกะสี มี
ประตู 2 บาน มีหลายห้อง พื้นไมยกสูง และไม่มีห้องน้ำ ร้อยละ 33.33 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบบ้าน
แบบสมัยใหม่ คือ หลังคาจั่ว มุงด้วยกระเบื้อง มีประตูหลายบาน มีหลายห้อง พื้นปูด้วยกระเบื้อง และมีห้อง
น้ำภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 26.99

สำหรับวัสดุก่อสร้างบ้านส่วนมากกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการซื้อหาบางอย่าง ร้อยละ 50.79 ของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาซื้อทุกอย่าง ร้อยละ 44.45 ส่วนการหาได้ตามธรรมชาติพบน้อยที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 4.76

ตาราง 3 ค่าร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยภายใน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
เพศ			
ชาย	23.81	15.87	14.29
หญิง	15.87	17.46	12.70
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 21	-	1.59	-
21 – 30	3.17	3.17	1.59
31 – 40	14.29	9.52	14.29
41 – 50	14.29	14.29	6.35
51 – 60	3.17	3.17	3.17
61 ขึ้นไป	4.76	1.59	1.59
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษา	-	1.59	1.59
ประถมศึกษา	26.98	23.81	19.05
ไม่ได้เรียน	12.70	7.93	6.35
ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน (ปี)			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	4.76	3.17	3.18
21 – 30	1.59	3.17	3.18
31 – 40	11.11	9.53	11.11
41 ขึ้นไป	20.63	17.46	9.52
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน (บาท)			
น้อยกว่า 3,000	6.35	1.59	4.76
3,001 – 5,000	22.22	12.70	3.17
5,001 – 7,000	7.93	17.45	11.12
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	1.59	-	4.76

จากตาราง 3 ค่าร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดมีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิม เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 17.46 พบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง สำหรับวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่พบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 14.29

ด้านปัจจัยอายุ พบว่า การสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี และ 41 – 50 ปี ร้อยละ 14.29 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและมีค่าร้อยละเท่ากันทั้งสองช่วงอายุ รองลงมา ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 4.76 ส่วนการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 14.29 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 9.52 และการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่พบมากที่สุดในช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 14.29 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 6.35

ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า การสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.98 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ในกลุ่มระดับประถมศึกษาเช่นกัน ร้อยละ 23.81 และการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ พบมากในกลุ่มระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.05

ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชนตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 20.63 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี ร้อยละ 11.11 ส่วนการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในกลุ่มที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.46 สำหรับการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่พบมากที่สุดในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี ร้อยละ 11.11

ด้านปัจจัยรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 - 5,000 บาท มีการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สำหรับการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงและแบบสมัยใหม่ พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.45 และ 11.12 ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมการแต่งกาย	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
แต่งกายในชีวิตประจำวัน	สวมกางเกงขาสั้นหรือ ผ้าถุง ไม่สวมเสื้อ 53.97	สวมกางเกงหรือผ้าถุง สวมเสื้อ 26.98	สวมกางเกงขาสั้นหรือ ยาว เสื้อเชิ้ต 19.05
แต่งกายเมื่อออกนอกหมู่บ้าน	กางเกงขาสั้นหรือผ้า ถุง ไม่สวมเสื้อ 34.92	กางเกงหรือผ้าถุง สวมเสื้อ 25.40	กางเกงยีนส์หรือ กระโปรง สวมเสื้อ ตามสมัยนิยม 39.68
แต่งกายในงานพิธีกรรม	ชุดย่า – หย้าหรือผ้า โสร่งไม่สวมเสื้อ 4.76	ผ้าปาเต๊ะ สวมเสื้อตาม สบาย 23.81	แต่งกายตามสบาย 71.43
การเลือกเสื้อผ้า	ซื้อผ้ามาตัดเย็บในแบบ ง่ายๆด้วยตนเอง 20.63	ซื้อมาตัดเองและสำเร็จ รูปบางส่วน 26.99	ซื้อสำเร็จรูปทั้งหมด 52.38
เครื่องประดับที่ใช้ตกแต่ง	เปลือกหอย , กระ , มุก 3.18	มุก , ทองคำ 12.70	ทองคำ,เงิน,เพชร พลอย 84.12

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการแต่งกายในชีวิตประจำวันแบบดั้งเดิม คือ สวมกางเกงขาสั้น หรือใส่ผ้าถุงเพียงอย่างเดียว ไม่สวมเสื้อ ร้อยละ 53.97ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีวัฒนธรรมกึ่งเปลี่ยนแปลง คือ สวมกางเกงหรือผ้าถุง และสวมเสื้อ ร้อยละ 26.98 การแต่งกายเมื่อออกนอกหมู่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สวมกางเกงยีนส์หรือกระโปรง และสวมเสื้อตามสมัยนิยม ร้อยละ 39.68 รองลงมาสวมกางเกงขาสั้นหรือผ้าถุง ไม่สวมเสื้อ ร้อยละ 34.92 การแต่งกายในงานพิธีกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ คือ แต่งกายตามสบาย ร้อยละ 71.43 รองลงมา แต่งกายด้วยผ้าปาเต๊ะ และสวมเสื้อตามสบาย ร้อยละ 23.81 สำหรับการเลือกเสื้อผ้านิยมซื้อสำเร็จรูปทั้งหมด ร้อยละ 52.38 รองลงมาซื้อตัดเองและสำเร็จรูปบางส่วน ร้อยละ 26.99 เครื่องประดับที่ใช้ตกแต่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมทองคำ เงิน เพชรพลอย ร้อยละ 84.12

ตาราง 5 ค่าร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยภายใน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
เพศ			
ชาย	36.51	9.52	7.94
หญิง	17.46	17.46	11.11
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 21	1.59	-	-
21 – 30	1.59	1.59	4.76
31 – 40	15.87	11.11	11.11
41 – 50	23.81	9.52	1.59
51 – 60	4.76	3.17	1.59
61 ปี ขึ้นไป	6.35	1.59	-
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษา	1.59	-	1.59
ประถมศึกษา	33.33	22.22	14.29
ไม่ได้เรียน	19.05	4.76	3.17
ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน (ปี)			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	7.93	1.59	1.59
21 – 30	-	3.17	4.76
31 – 40	12.70	9.52	9.53
41 ปีขึ้นไป	31.75	12.70	3.17
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน (บาท)			
น้อยกว่า 3,000	7.93	4.76	-
3,001 – 5,000	23.81	11.11	3.17
5,001 – 7,000	19.05	7.93	9.54
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	1.59	1.59	3.17

จากตาราง 5 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยเพศ พบว่าการแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 36.51 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 17.46 และการแต่งกายแบบสมัยใหม่ พบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ด้านปัจจัยอายุ พบว่า การแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 15.87 ส่วนการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 11.11 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.52 สำหรับการแต่งกายแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่พบในช่วงอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11

ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า การแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สำหรับการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงและแบบสมัยใหม่พบมากในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ 14.29 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า การแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนมากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชนตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 31.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในกลุ่ม ตัวอย่างที่อยู่ในชุมชนตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไปเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 12.70 และการแต่งกายแบบสมัยใหม่พบในกลุ่มที่อยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี ร้อยละ 9.53

ด้านปัจจัยรายได้ พบว่า การแต่งกายแบบดั้งเดิมพบมากในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสำหรับการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท เช่นกัน ร้อยละ 11.11 ส่วนการแต่งกายแบบ สมัยใหม่พบมากที่สุดในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.54

ตาราง 6 ค่าร้อยละของลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
การบริโภคอาหารในแต่ละวัน	อาหารทะเล 38.10	อาหารทะเลและเนื้อสัตว์ชนิดอื่น 49.20	อาหารสำเร็จรูป 12.70
แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุง	เก็บได้ตามธรรมชาติ 28.57	เก็บได้และซื้อบางส่วน 47.62	ซื้อเป็นส่วนใหญ่ 23.81
แหล่งเลือกซื้ออาหาร	ร้านค้าในหมู่บ้าน 77.78	ตลาดของหมู่บ้านใกล้เคียง 7.94	ตลาดของหมู่บ้านใกล้เคียงและตลาดในเมือง 14.28
การบริโภคอาหารในครอบครัว	กินพร้อมกันทุกมื้อ 52.39	กินพร้อมกันบางมื้อ 33.33	ต่างคนต่างกิน ไม่พร้อมกัน 14.28
อาหารที่นิยมบริโภคมากที่สุด	อาหารพื้นบ้านชาวเล 85.72	อาหารพื้นเมืองภาคใต้ 11.11	อาหารสำเร็จรูป 3.17
วิธีการปรุงอาหาร	ทอดไฟ หุงด้วยฟืน 9.52	เตาถ่าน หุงข้าวด้วยถ่าน 74.60	เตาแก๊ส หุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้า 15.88

จากตาราง 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคอาหารในแต่ละวันเป็นแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คือ บริโภคอาหารทะเลและเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ ร้อยละ 49.20 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นแบบดั้งเดิมบริโภคอาหารทะเลอย่างเดียว ร้อยละ 38.10 และแบบสมัยใหม่บริโภคอาหารสำเร็จรูป ร้อยละ 12.70

แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหาร กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คือเก็บได้และซื้อบางส่วน ร้อยละ 47.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นแบบดั้งเดิม คือ เก็บได้ตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 28.57 แหล่งเลือกซื้ออาหารส่วนมากของกลุ่มตัวอย่างแบบดั้งเดิม คือซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน ร้อยละ 77.78 รองลงมาเป็นแบบสมัยใหม่ คือ ซื้อจากตลาดในหมู่บ้านใกล้เคียงและตลาดในเมือง ร้อยละ 14.28

การบริโภคอาหารในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม คือ บริโภคพร้อมกันทุกมื้อ ร้อยละ 52.39 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สำหรับอาหารที่นิยมบริโภคมากที่สุดนิยมบริโภคแบบดั้งเดิม คือ บริโภคอาหารพื้นบ้านชาวเล ร้อยละ 85.72 วิธีการปรุงอาหาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คือใช้เตาถ่าน หุงข้าวด้วยถ่าน ร้อยละ 74.6

ตาราง 7 ค่าร้อยละของปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยภายใน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
เพศ			
ชาย	25.40	22.22	6.35
หญิง	12.70	26.98	6.35
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 21	-	1.59	-
21 – 30	3.17	3.17	1.59
31 – 40	9.53	20.64	7.94
41 – 50	15.88	15.87	3.17
51 – 60	4.76	4.76	-
61 ปี ขึ้นไป	4.76	3.17	-
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษา	-	3.17	-
ประถมศึกษา	28.57	28.57	12.70
ไม่ได้เรียน	9.53	17.46	-
ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน (ปี)			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	3.17	6.35	1.59
21 – 30	1.59	4.76	1.59
31 – 40	7.94	17.46	6.35
41 ปีขึ้นไป	23.81	20.63	3.17
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน (บาท)			
น้อยกว่า 3,000	4.76	7.93	-
3,001 – 5,000	19.05	17.46	1.59
5,001 – 7,000	12.70	17.46	6.35
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	-	4.76	1.59

จากตาราง 7 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยเพศ พบว่า การบริโภคแบบดั้งเดิมพบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 25.40 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่พบมากในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 26.98 สำหรับการบริโภคแบบสมัยใหม่ พบในกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง ร้อยละ 6.35 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

ด้านปัจจัยอายุ พบว่า การบริโภคแบบดั้งเดิมพบมากในกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 15.88 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 20.64 รองลงมา 41 – 50 ปี ร้อยละ 15.87 สำหรับการบริโภคแบบสมัยใหม่พบในช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 7.94 รองลงมา 41 – 50 ปี ร้อยละ 3.17

ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า การบริโภคแบบดั้งเดิม พบมากในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 28.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาพบในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียน ร้อยละ 9.53 แต่ไม่พบในกลุ่มมัธยมศึกษา การบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบมากในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 28.57 และการบริโภคแบบสมัยใหม่ พบมากที่สุดในกลุ่ม ตัวอย่างระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 12.70

ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม พบมากในกลุ่มที่อยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาพบในกลุ่มที่อยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี ร้อยละ 7.94 การบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบมากในกลุ่มที่อยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป เช่นกัน ร้อยละ 20.63 และการบริโภคแบบสมัยใหม่พบมากในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี ร้อยละ 6.35

ด้านปัจจัยรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม พบมากในกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 12.70 การบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่พบในกลุ่มที่มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท และ 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 17.46 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม และการบริโภคแบบสมัยใหม่พบในกลุ่มที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.35

**ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาว
เลกลุ่มอุรัก ลาไว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต**

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก
ลาไว้ย บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต โดยใช้สถิติร้อยละ ตามตัวแปร คือ การ ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น
การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง นำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตาราง 8 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้าน
เรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

การปฏิสัมพันธ์	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
ทุกวัน	6.35	4.76	7.94
ทุกสัปดาห์	3.17	6.35	9.53
ทุกเดือน	19.05	12.70	4.76
ไม่ค่อยไปไหน	11.11	9.52	4.76

จากตาราง 8 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม พบ
ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่มีการ ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน
คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 11.11
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนมากมีการปฏิสัมพันธ์ทุกเดือน
ร้อยละ 12.70 รองลงมาไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 9.52

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ มีการปฏิสัมพันธ์บ่อยครั้งกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่มีบ้านแบบดั้งเดิมและแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่
ส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์ ร้อยละ 9.53 และมีการปฏิสัมพันธ์ทุกวัน ร้อยละ 7.94

ตาราง 9 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย
จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

การปฏิสัมพันธ์	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
ทุกวัน	3.17	3.17	11.12
ทุกสัปดาห์	6.35	11.11	1.59
ทุกเดือน	28.57	4.76	4.76
ไม่ค่อยไปไหน	15.87	7.94	1.59

จากตาราง 9 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน ร้อยละ 28.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาจะไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 15.87

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์ ร้อยละ 11.11 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาจะไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 7.94 เช่นเดียวกับกลุ่มดั้งเดิม

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ ส่วนมากมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกวัน ร้อยละ 11.12 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือทุกเดือน ร้อยละ 4.76 และมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์และไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 1.59 เท่ากันทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 10 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค
จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

การปฏิสัมพันธ์	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
ทุกวัน	1.59	9.52	7.94
ทุกสัปดาห์	6.35	7.94	4.76
ทุกเดือน	14.29	22.22	-
ไม่ค่อยไปไหน	15.87	9.52	-

จากตาราง 10 ค่าร้อยละของการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิมส่วนมากไม่ค่อยมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น คือไม่ค่อยไปไหน ร้อยละ 15.87 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีการปฏิสัมพันธ์ทุกเดือน ร้อยละ 14.29

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน ร้อยละ 22.22 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีการปฏิสัมพันธ์ทุกวันและทุกเดือน ร้อยละ 9.52 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นบ่อยครั้งที่สูง คือ ทุกวันและทุกสัปดาห์ ร้อยละ 7.94 และ 4.76 ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

สื่อ	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
โทรทัศน์	100	100.0	88.24
วิทยุ	40	28.57	41.18
หนังสือพิมพ์	24	42.86	52.94
โทรศัพท์บ้าน	4	9.52	41.18
โทรศัพท์มือถือ	16	9.52	29.41
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	100	95.24	94.12
พ่อค้าเร่	32	23.81	52.94
นักท่องเที่ยว	20	14.28	23.53

จากตาราง 11 ค่าร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมทั้งหมดได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้านทั้งหมด ร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม รองลงมา คือวิทยุ ร้อยละ 40 และสื่อที่ได้รับข่าวสารน้อยที่สุด คือโทรศัพท์บ้าน เพียงร้อยละ 4 เท่านั้น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ได้รับข่าวสารจาก โทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง รองลงมาได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 95.24 และมีการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 42.86 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้านและสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 94.12 และ 88.24 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ แต่ในกลุ่มนี้ได้รับข่าวสารจากสื่อชนิดอื่นมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์และพ่อค้าเร่ ร้อยละ 52.94 เท่ากัน โทรศัพท์บ้านและวิทยุ ร้อยละ 41.18 และโทรศัพท์ มือถือ ร้อยละ 29.41 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 12 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย
จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

สื่อ	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
โทรทัศน์	97.06	94.12	100.0
วิทยุ	26.47	41.18	58.33
หนังสือพิมพ์	29.41	52.94	41.67
โทรศัพท์บ้าน	5.88	23.53	33.33
โทรศัพท์มือถือ	2.94	23.53	50.0
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	94.12	94.12	100.0
พ่อค้าเร่	20.59	47.06	58.33
นักท่องเที่ยว	14.71	23.53	25.0

จากตาราง 12 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อ โทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 97.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 94.12 และจากสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุ ร้อยละ 29.41 และ 26.47 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนมากได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 94.12 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเท่ากันทั้งสองสื่อ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 52.94 รองลงมาจากพ่อค้าเร่ ร้อยละ 47.06 และวิทยุ ร้อยละ 41.18

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเท่ากันทั้งสองสื่อ รองลงมาจากวิทยุและพ่อค้าเร่ ร้อยละ 58.33 เท่ากัน ได้รับข่าวสารจากสื่อโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 50 และจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 41.67

ตาราง 13 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค
จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

สื่อ	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
โทรทัศน์	95.83	93.55	100.0
วิทยุ	20.0	38.71	62.50
หนังสือพิมพ์	33.33	32.26	75.0
โทรศัพท์บ้าน	0.0	9.68	75.0
โทรศัพท์มือถือ	8.33	16.13	50.0
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	91.67	96.77	100.0
พ่อค้าเร่	33.33	32.26	50.0
นักท่องเที่ยว	12.50	19.35	37.50

จากตาราง 13 คำร้อยละของการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อ โทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.83 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 91.67 สำหรับสื่อ โทรศัพท์บ้านไม่ได้รับข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือโทรทัศน์ ร้อยละ 93.55 และวิทยุ ร้อยละ 38.71

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเท่ากันทั้งสองสื่อ รองลงมาได้รับจากสื่อหนังสือพิมพ์และโทรศัพท์บ้าน ร้อยละ 75 เท่ากัน ได้รับจากวิทยุ ร้อยละ 62.5 จากสื่อโทรศัพท์มือถือและพ่อค้าเร่ ร้อยละ 50 เท่ากันทั้งสองสื่อ

ตารางที่ 14 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน
จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ยานพาหนะที่มีใช้ใน ครัวเรือน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
จักรยาน	6.35	4.76	-
จักรยานยนต์	30.16	25.4	15.87
รถยนต์	3.17	3.17	11.12

จากตาราง 14 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 30.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาก็คือรถจักรยาน ร้อยละ 6.35 และประเภทรถยนต์ ร้อยละ 3.17

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนมากใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์คิดเป็นร้อยละ 25.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาก็คือรถจักรยาน ร้อยละ 4.76 และประเภทรถยนต์ ร้อยละ 3.17

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 15.87 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาก็คือรถยนต์ ร้อยละ 11.12 สำหรับยานพาหนะประเภทรถจักรยานไม่พบในกลุ่มนี้

ตาราง 15 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ยานพาหนะที่มีใช้ในครัวเรือน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
จักรยาน	9.53	1.59	-
จักรยานยนต์	41.27	20.64	9.52
รถยนต์	3.17	4.76	9.52

จากตาราง 15 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถ จักรยาน คิดเป็นร้อยละ 41.27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือรถจักรยาน ร้อยละ 9.53 และประเภทรถยนต์ ร้อยละ 3.17

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 20.64 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือรถยนต์ ร้อยละ 4.76 และรถจักรยาน ร้อยละ 1.59

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ และรถยนต์ ร้อยละ 9.52 เท่ากันทั้งสองประเภท สำหรับรถจักรยานไม่พบในกลุ่มนี้

ตาราง 16 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค จำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

ยานพาหนะที่มีใช้ในครัวเรือน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
จักรยาน	4.76	6.35	-
จักรยานยนต์	33.33	33.33	4.76
รถยนต์	-	9.52	7.95

จากตาราง 16 ค่าร้อยละของยานพาหนะในครัวเรือนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และใช้จักรยาน ร้อยละ 4.76

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ใช้ยานพาหนะประเภทจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือรถยนต์ ร้อยละ 9.52 และรถจักรยาน ร้อยละ 6.35

กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 7.95 รองลงมาคือรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 4.76 สำหรับรถจักรยานไม่พบในกลุ่มนี้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์

การวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ บริเวณแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ตเกิดจากการใช้สถิติร้อยละและการพรรณนาวิเคราะห์ จำแนกตามตัวแปรปัจจัยภายใน 5 ตัวแปร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้รวมของครอบครัวและปัจจัยภายนอก 2 ตัวแปร คือ การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ ซึ่งปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยภายใน

1.1 เพศ

ตาราง 17 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรเพศ

ปัจจัยเพศ	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
ชาย	23.81	15.87	14.29
หญิง	15.87	17.46	12.70
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
ชาย	36.51	9.52	7.94
หญิง	17.46	17.46	11.11
วัฒนธรรมการบริโภค			
ชาย	25.40	22.22	6.35
หญิง	12.70	26.98	6.35

จากตาราง 17 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 15.87 และมีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ ร้อยละ 14.29 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 17.46 รองลงมามีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ร้อยละ 15.87 และแบบสมัยใหม่ ร้อยละ 12.70

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ร้อยละ 36.51 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 9.52 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมและแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.46 ทั้งสองกลุ่ม

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 25.40 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีวัฒนธรรมแบบกึ่ง

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 22.22 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 26.98 รองลงมามีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 12.70

1.2 อายุ

ตาราง 18 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย จำแนกตามตัวแปรอายุ

ปัจจัยอายุ (ปี)	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
น้อยกว่า 21	-	1.59	-
21 – 30	3.17	3.17	1.59
31 – 40	14.29	9.52	14.29
41 – 50	14.29	14.29	6.35
51 – 60	3.17	3.17	3.17
61 ปีขึ้นไป	4.76	1.59	1.59
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
น้อยกว่า 21	1.59	-	-
21 – 30	1.59	1.59	4.76
31 – 40	15.87	11.11	11.11
41 – 50	23.81	9.52	1.59
51 – 60	4.76	3.17	1.59
61 ปีขึ้นไป	6.35	1.59	-
วัฒนธรรมการบริโภค			
น้อยกว่า 21	-	1.59	-
21 – 30	3.17	3.17	1.59
31 – 40	9.53	20.64	7.94
41 – 50	15.88	15.87	3.17
51 – 60	4.76	4.76	-
61 ปีขึ้นไป	4.76	3.17	-

จากตาราง 18 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิม พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 31 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.58 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 14.29 และแบบสมัยใหม่ ร้อยละ 14.29 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายด้านปัจจัยอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีช่วงอายุ 31 – 50 ปี มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 39.68 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 11.11 และแบบสมัยใหม่ พบในกลุ่มนี้เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 11.11

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 31 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 36.51 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 15.88

1.3 ระดับการศึกษา

ตาราง 19 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ปัจจัยระดับการศึกษา	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
ไม่ได้เรียน	12.70	7.93	6.35
ประถมศึกษา	26.98	23.81	19.05
มัธยมศึกษา	-	1.59	1.59
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
ไม่ได้เรียน	19.05	4.76	3.17
ประถมศึกษา	33.33	22.22	14.29
มัธยมศึกษา	1.59	-	1.59
วัฒนธรรมการบริโภค			
ไม่ได้เรียน	9.53	17.46	-
ประถมศึกษา	28.57	28.57	12.70
มัธยมศึกษา	-	3.17	-

จากตาราง 19 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 26.98 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นกลุ่มนี้เช่นกัน มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 23.81 และแบบสมัยใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.05

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงพบในกลุ่มนี้เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และแบบสมัยใหม่ ร้อยละ 14.29

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและมีค่าร้อยละเท่ากันทั้งสองกลุ่ม รองลงมาเป็นแบบสมัยใหม่ คิดเป็นร้อยละ 12.70 และในกลุ่มไม่ได้เรียน มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 17.46

1.4 ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

ตาราง 20 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

ปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน(ปี)	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	4.76	3.17	3.18
21 – 30	1.59	3.17	3.18
31 – 40	11.11	9.53	11.11
41 ปีขึ้นไป	20.63	17.46	9.52
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	7.93	1.59	1.59
21 – 30	-	3.17	4.76
31 – 40	12.70	9.52	9.53
41 ปีขึ้นไป	31.75	12.70	3.17
วัฒนธรรมการบริโภค			
น้อยกว่า 10	1.59	-	-
11 – 20	3.17	6.35	1.59
21 – 30	1.59	4.76	1.59
31 – 40	7.94	17.46	6.35
41 ปีขึ้นไป	23.81	20.63	3.17

จากตาราง 20 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไปไม่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมคิดเป็นร้อยละ 31.74 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไปเช่นกัน มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 26.99 และกลุ่มนี้ยังมี วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ คิดเป็นร้อยละ 20.63

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 31.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นแบบดั้งเดิมเช่นกันพบในกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.70 และกลุ่มที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไปมีวัฒนธรรมการแต่งกาย กึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 12.70 เช่นกัน

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม ร้อยละ 23.81 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 20.63 และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชุมชน 31 – 40 ปี มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 17.46

1.5 รายได้

ตาราง 21 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ จำแนกตามตัวแปรรายได้

ปัจจัยรายได้ (บาท)	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
น้อยกว่า 3,000	6.35	1.59	4.76
3,001 – 5,000	22.22	12.70	3.17
5,001 – 7,000	7.93	17.45	11.12
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	1.59	-	4.76
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
น้อยกว่า 3,000	7.93	4.76	-
3,001 – 5,000	23.81	11.11	3.17
5,001 – 7,000	19.05	7.93	9.54
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	1.59	1.59	3.17
วัฒนธรรมการบริโภค			
น้อยกว่า 3,000	4.76	7.93	-
3,001 – 5,000	19.05	17.46	1.59
5,001 – 7,000	12.70	17.46	6.35
7,001 – 9,000	1.59	1.59	3.17
9,001 ขึ้นไป	-	4.76	1.59

จากตาราง 21 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนด้านปัจจัยรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 17.45 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 12.70 สำหรับกลุ่มที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.12

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแต่งกายแบบดั้งเดิม พบในกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท และ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.81 และ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบในกลุ่มที่มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.11 และกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ พบในกลุ่มที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.54

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม พบในกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 12.70 ส่วนกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง พบในกลุ่มที่มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท และ 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.46 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น

ตาราง 22 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย จำแนกตามตัวแปรการปฏิสัมพันธ์

การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
ทุกวัน	6.35	4.76	7.94
ทุกสัปดาห์	3.17	6.35	9.53
ทุกเดือน	19.05	12.70	4.76
ไม่ค่อยไปไหน	11.11	9.52	4.76
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
ทุกวัน	3.17	3.17	11.12
ทุกสัปดาห์	6.35	11.11	1.59
ทุกเดือน	28.57	4.76	4.76
ไม่ค่อยไปไหน	15.87	7.94	1.59

ตารางที่ 22 ต่อ

การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการบริโภค			
ทุกวัน	1.59	9.52	7.94
ทุกสัปดาห์	6.35	7.94	4.76
ทุกเดือน	14.29	22.22	-
ไม่ค่อยไปไหน	15.87	9.52	-

จากตาราง 22 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยการ ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาไม่ค่อยไปไหน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงจะมีการ ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน ร้อยละ 12.70 กลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์ และมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกวัน ร้อยละ 9.53 และ 7.94 ตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาไม่ค่อยไปไหน คิดเป็นร้อยละ 15.87 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 11.11 รองลงมาไม่ค่อยไปไหน คิดเป็น ร้อยละ 7.94 และกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 11.12

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิมไม่ค่อยมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น คิดเป็นร้อยละ 15.87 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน ร้อยละ 14.29 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาไม่ค่อยไปไหน และมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 9.52 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 7.94

2.2 การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ

ตาราง 23 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย จำแนกตามตัวแปรการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ

การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
โทรทัศน์	100.0	100.0	88.24
วิทยุ	40.0	28.57	41.18
หนังสือพิมพ์	24.0	42.86	51.94
โทรศัพท์บ้าน	4.0	9.52	41.18
โทรศัพท์มือถือ	16.0	9.52	29.41
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	100.0	95.24	94.12
พ่อค้าเร่	32.0	23.81	52.94
นักท่องเที่ยว	20.0	14.28	23.53
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
โทรทัศน์	97.06	94.12	100.0
วิทยุ	26.47	41.18	58.33
หนังสือพิมพ์	29.41	52.94	41.67
โทรศัพท์บ้าน	5.88	23.53	33.33
โทรศัพท์มือถือ	2.94	23.53	50.0
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	94.12	94.12	100.0
พ่อค้าเร่	20.59	47.06	58.33
นักท่องเที่ยว	14.71	23.53	25.0
วัฒนธรรมการบริโภค			
โทรทัศน์	95.83	93.55	100.0
วิทยุ	20.0	38.71	62.5
หนังสือพิมพ์	33.33	32.26	75.0
โทรศัพท์บ้าน	-	9.68	75.0
โทรศัพท์มือถือ	8.33	16.13	50.0
การสนทนากับเพื่อนบ้าน	91.67	96.77	100.0
พ่อค้าเร่	33.33	32.26	50.0
นักท่องเที่ยว	12.50	19.35	37.50

จากตาราง 23 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมทั้งหมดได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม รองลงมาได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 40.0 และได้รับข่าวสารจากพ่อค้าเร่ ร้อยละ 32.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง รองลงมาได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 95.24 และได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 42.86 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 94.12 รองลงมาได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 88.24 และได้รับข่าวสารจากพ่อค้าเร่และหนังสือพิมพ์ คิดเป็น ร้อยละ 52.94 และ 51.94 ตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 97.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 94.12 และได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 29.41 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 94.12 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม รองลงมาได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 52.94 และได้รับข่าวสารจากพ่อค้าเร่ ร้อยละ 47.06 สำหรับกลุ่มที่มีการแต่งกายแบบสมัยใหม่ทั้งหมดได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ รองลงมาได้รับข่าวสารจากวิทยุและพ่อค้าเร่ ร้อยละ 58.33 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม และได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 41.67

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 95.83 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 91.67 และได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และพ่อค้าเร่ ร้อยละ 33.33 เท่ากันทั้งสองสื่อ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากการสนทนากับเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 96.77 รองลงมาได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 93.55 และได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 38.71 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ทั้งหมดได้รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์และการสนทนากับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 100.0 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ รองลงมาได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และโทรศัพท์บ้าน ร้อยละ 75.0 เท่ากันทั้งสองสื่อ และได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 62.5

2.3 ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง

ตาราง 24 ค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย จำแนกตามตัวแปร ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง

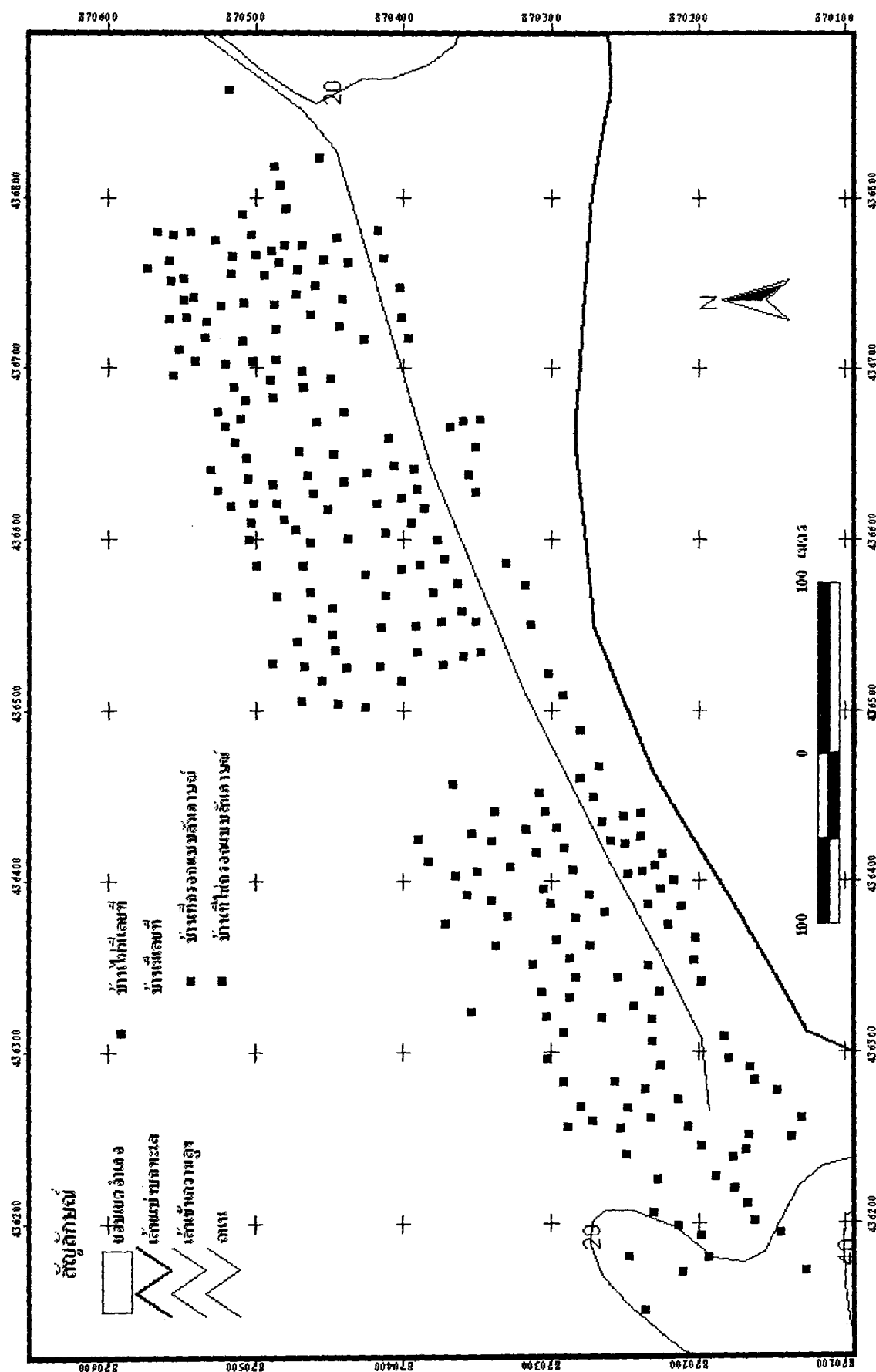
ยานพาหนะที่มีใช้ในครัวเรือน	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม		
	ดั้งเดิม	กึ่งเปลี่ยนแปลง	สมัยใหม่
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน			
จักรยาน	6.35	4.76	-
จักรยานยนต์	30.16	25.4	15.87
รถยนต์	3.17	3.17	11.12
วัฒนธรรมการแต่งกาย			
จักรยาน	9.53	1.59	-
จักรยานยนต์	41.27	20.64	9.52
รถยนต์	3.17	4.76	9.52
วัฒนธรรมการบริโภค			
จักรยาน	4.76	6.35	-
จักรยานยนต์	33.33	33.33	4.76
รถยนต์	-	9.52	7.95

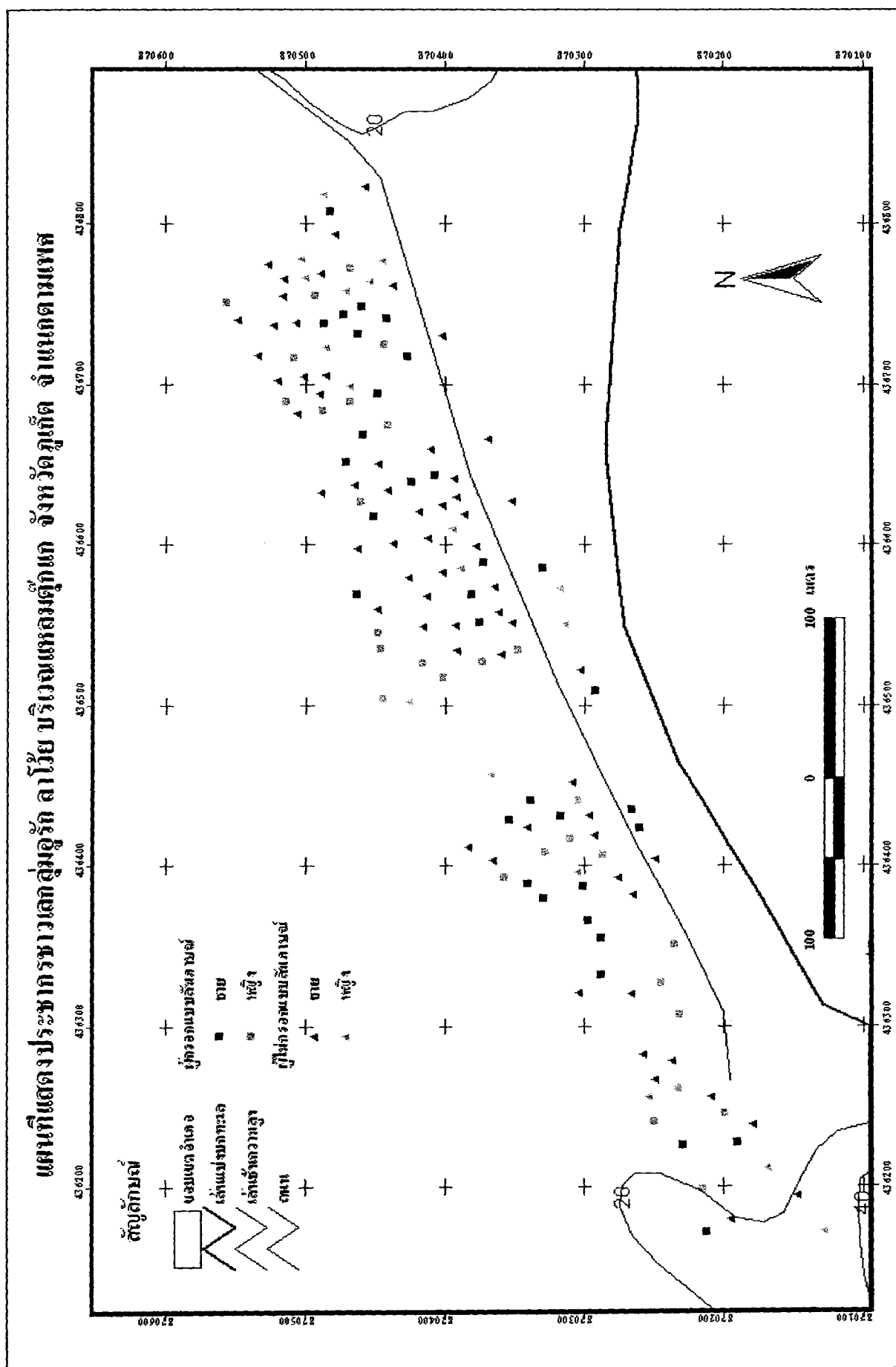
จากตาราง 24 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยทางกายภาพในการเข้าถึง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 30.16 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 25.4 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์และรถยนต์ ร้อยละ 15.87 และ 11.12 ตามลำดับ

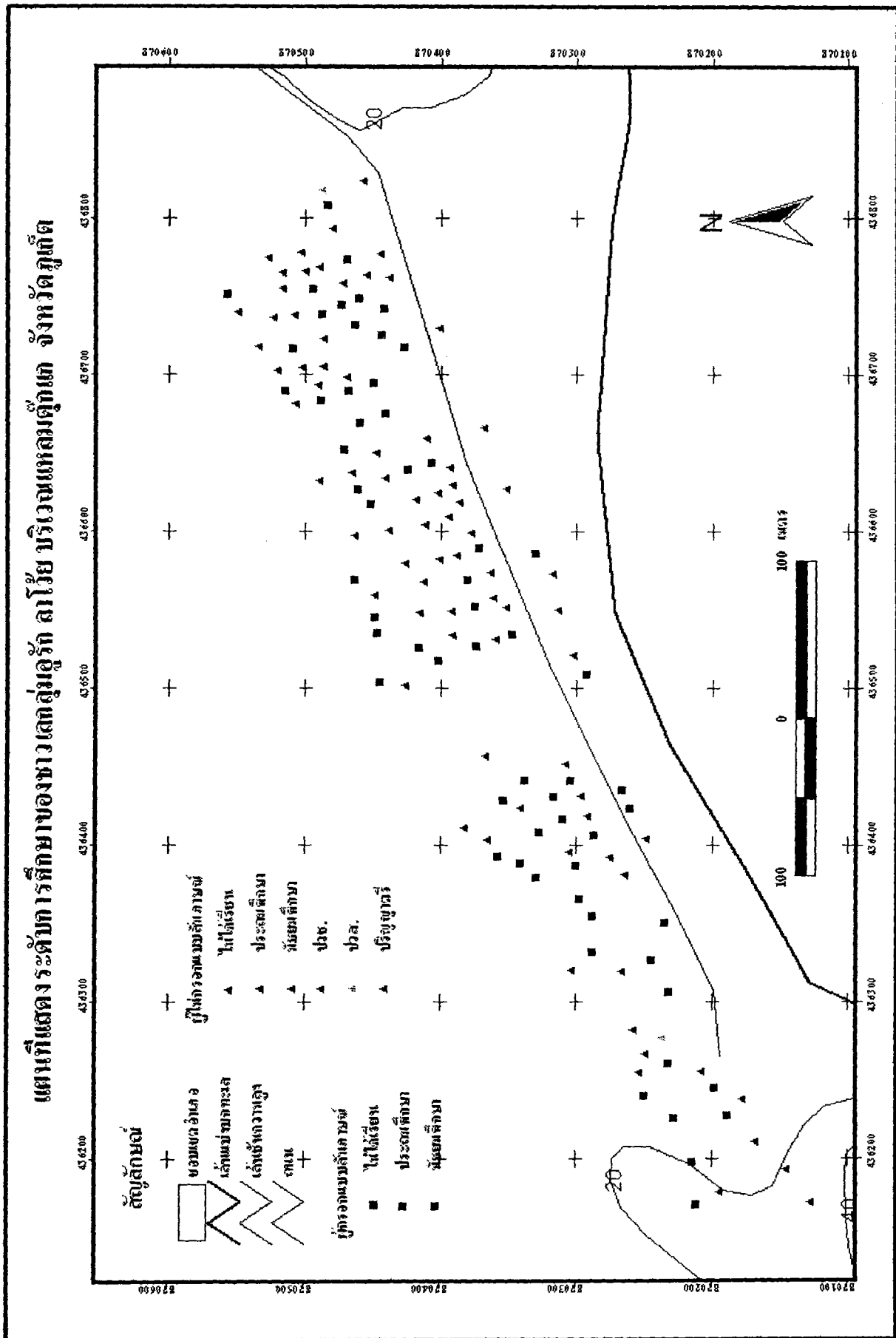
การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 41.27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 20.64 และกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบสมัยใหม่ใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์และรถยนต์ ร้อยละ 9.52 เท่ากันทั้งสองประเภท

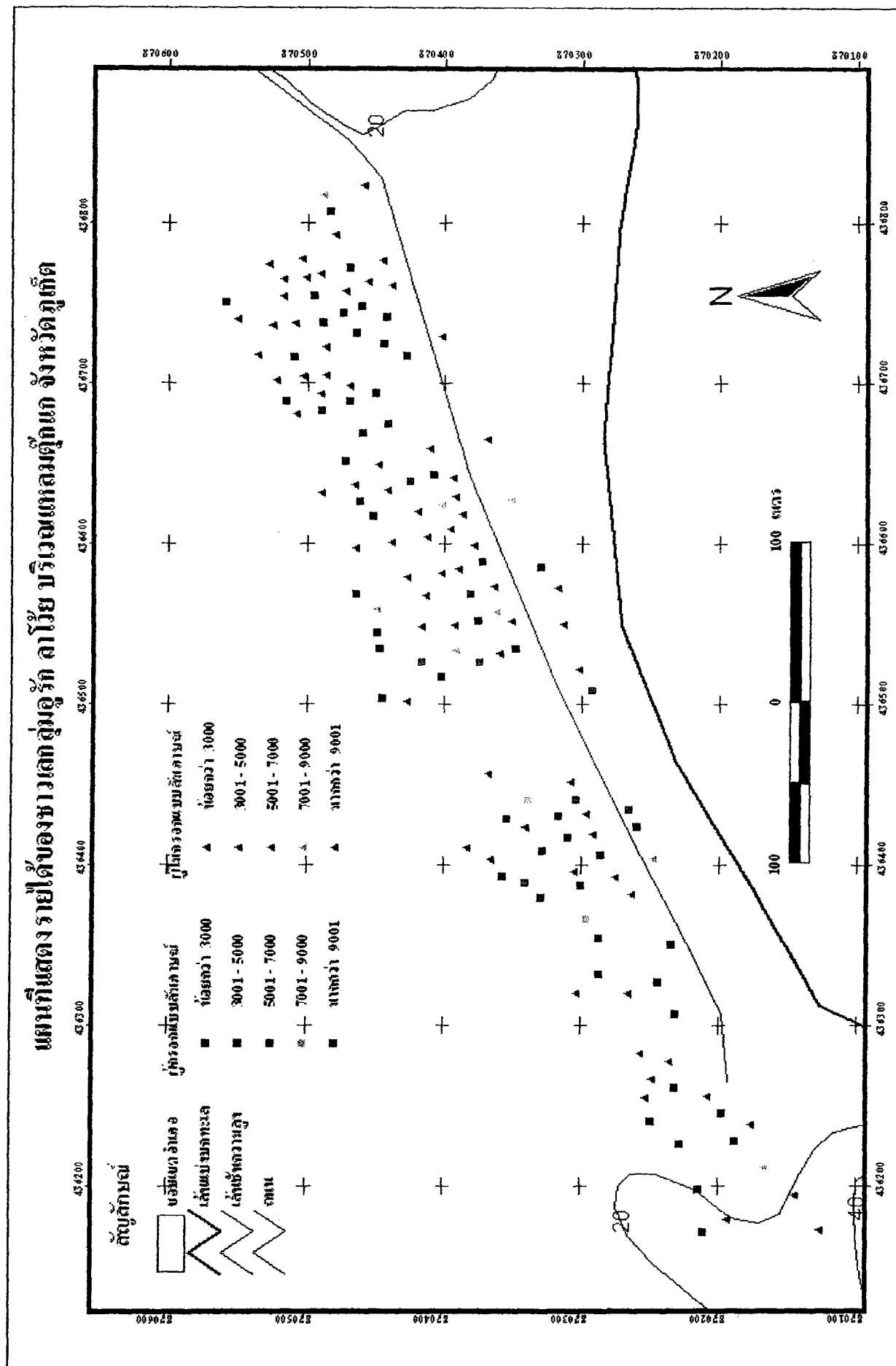
การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบดั้งเดิมและกึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่ากันทั้งสองกลุ่มวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบกึ่งเปลี่ยนแปลง ใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 9.52 และกลุ่มตัวอย่างที่มีวัฒนธรรมการบริโภคแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ ร้อยละ 7.94

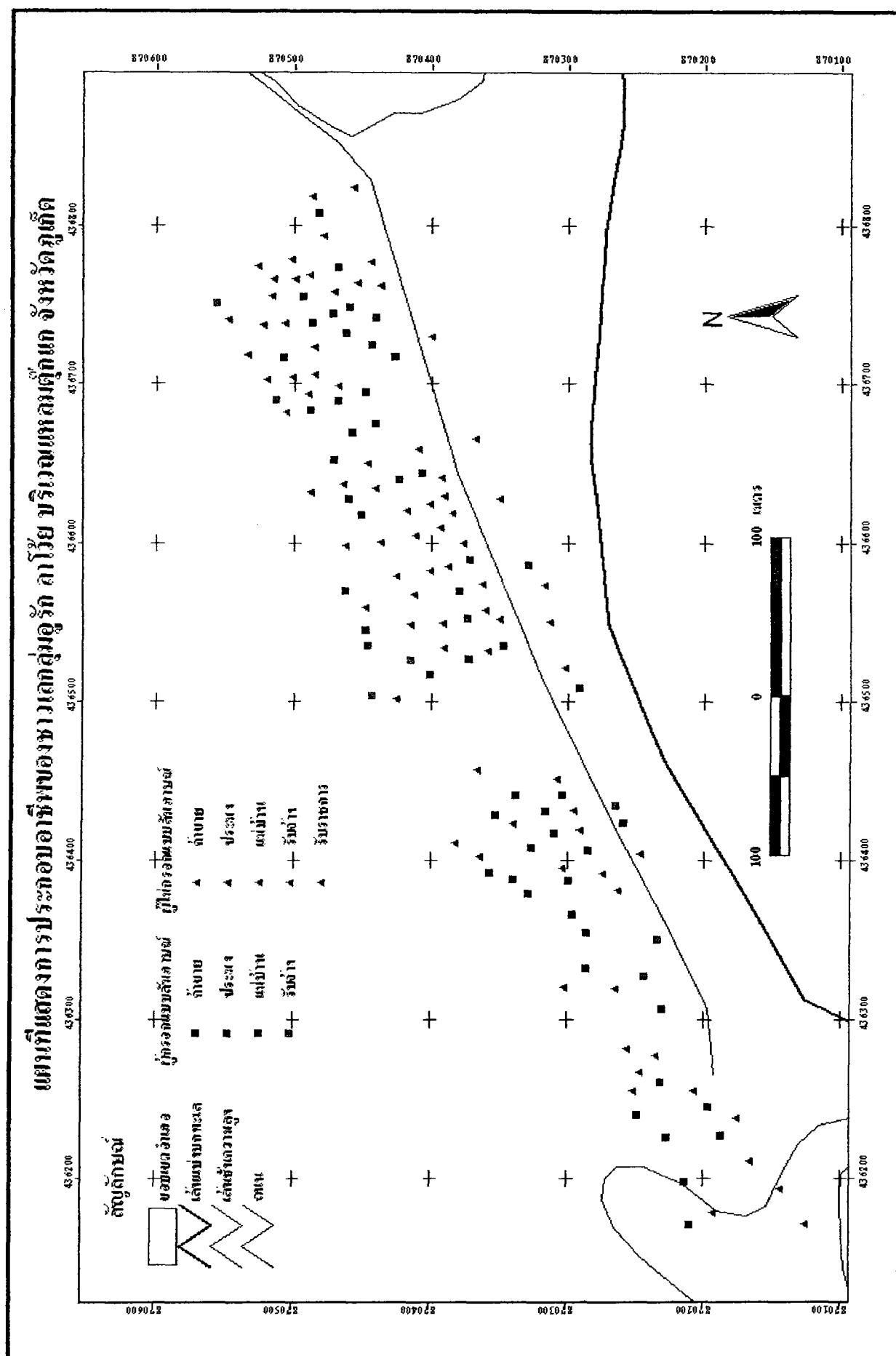
แผนที่แสดงการตั้งบ้านเรือนของชาวเลกลุ่มอุ้มรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมสุกเตา จังหวัดภูเก็ต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อต้องการทราบเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กรณีศึกษากลุ่มอูรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน รายได้ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง โดยจำแนกตามวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการอธิบายถึงสาเหตุที่ชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และยังเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ยต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย
3. เพื่อจัดทำแผนที่ข้อมูลประชากรของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย

สมมติฐานของการศึกษา

1. ปัจจัยภายในและภายนอกน่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่ม อูรัก ลาโว้ย
2. ปัจจัยภายในและภายนอกน่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย
2. ทำให้ทราบความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
3. ผลการศึกษาน่าจะช่วยเป็นแนวทางในการอธิบายถึงสาเหตุที่ชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและน่าจะเป็นแนวทางในการศึกษาชนกลุ่มน้อยในพื้นที่อื่นได้
4. ผลการศึกษาน่าจะช่วยเป็นแนวทางต่อการวางแผนนโยบายของหน่วยงานราชการในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหา รวมถึงการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน ชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย

การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในปี พ.ศ. 2545 ในบริเวณแหลมตึกแก หมู่ 4 ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นประชากรชาวเล กลุ่มอูรัก ลาโว้ย ในปี พ.ศ. 2545 ทั้งหมดประกอบด้วย 249 ครัวเรือน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้ครอบครัว โดยวิธีคำนวณตามสูตร ผลการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 63 ครัวเรือน จากประชากรทั้งหมด 249 ครัวเรือน สำหรับ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธี การสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกของครอบครัวได้มากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

1. ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
2. ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
3. ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามที่กำหนดขึ้น โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 เดือน และทำการกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ออกเป็น 7 ครั้ง ครั้งละ 9 ชุด โดยออกสัมภาษณ์ตามเลขที่บ้านจากน้อยไปหามาก จนครบ 63 คราวเรือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า

1. จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 63 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.97 อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 38.09 มีสถานสมรส ร้อยละ 95.20 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 69.84 มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 47.62 มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 39.68 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 93.70 ภูมิลำเนาเดิมของคู่สมรสเป็นชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวด้วยกัน ร้อยละ 84.10 มีบุตรน้อยกว่า 3 คน ร้อยละ 52.40 และมีอาชีพประมง ร้อยละ 55.60

2. วิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค ได้แก่ ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ ซึ่งการวิเคราะห์ได้จัดกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงและกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ สำหรับกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม จัดเป็นกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จากการศึกษพบว่า ปัจจัยภายในมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนของชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว คิดเป็นร้อยละ 60.32 เท่ากันทุกปัจจัย

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว คิดเป็นร้อยละ 46.03 เท่ากันทุกปัจจัย

2.3 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน และรายได้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคของชาวเล กลุ่มอุรัก ลาไว้ม คิดเป็นร้อยละ 61.90 เท่ากันทุกปัจจัย

ดังนั้น ปัจจัยภายในจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคแตกต่างกัน เช่น ค่าร้อยละของปัจจัยเพศที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.90 รองลงมา คือ วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.32 และปัจจัยเพศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.03 เป็นต้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

3. วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค ได้แก่การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคแตกต่างกัน ดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่าปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.32

3.2 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่าปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 46.04

3.3 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า ปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 61.90

3.4 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน กล่าวคือ กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน จะได้ค่าร้อยละจากการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (กลุ่มดั้งเดิม) ซึ่งได้ค่าร้อยละรวม 336 จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ได้ค่าร้อยละรวม 746.34

3.5 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย กล่าวคือ กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมได้ค่าร้อยละรวม 866.67 และกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย (กลุ่มดั้งเดิม) ได้ค่าร้อยละรวมเพียง 291.18

3.6 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค กล่าวคือ กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมได้ค่าร้อยละรวม 888.21 และกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค (กลุ่มดั้งเดิม) ได้ค่าร้อยละรวมเพียง 294.99

3.7 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน พบว่า ปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.32

3.8 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย พบว่า ปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 46.03

3.9 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค พบว่า ปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 61.91

ดังนั้น ปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคแตกต่างกัน ดังเช่นปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.90 รองลงมาคือ วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คิดเป็น ร้อยละ 60.32 และปัจจัยการปฏิสัมพันธ์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.04 ส่วนปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละรวม 888.21 รองลงมาคือ วัฒนธรรมการแต่งกาย คิดเป็นร้อยละรวม 866.67 และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละรวม 746.34 และปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 61.91 รองลงมาคือวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 60.32 และปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.03 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

4. วิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจำแนกตามวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค

4.1 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนเท่ากันทั้งสองกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.16

4.2 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายด้านปัจจัยเพศพบว่า เพศหญิงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 11.11

4.3 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยเพศพบว่า เพศหญิงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 4.76

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเพศมีความสำคัญต่อวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมาเป็นวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน และวัฒนธรรมการแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ปัจจัยเพศจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

4.4 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยอายุพบว่ากลุ่มช่วงอายุ 31 - 40 ปีมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.81

4.5 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกาย ด้านปัจจัยอายุพบว่า กลุ่มช่วงอายุ 31-40 ปีมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.22

4.6 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภค ด้านปัจจัยอายุพบว่า กลุ่มช่วงอายุ 31-40 ปีมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.58

ดังนั้นปัจจัยอายุมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริโภคมากที่สุด รองลงมาเป็นวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน และวัฒนธรรมการแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ปัจจัยอายุจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

4.7 ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.86

4.16 ปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน ด้านปัจจัยการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นพบว่า กลุ่มที่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกสัปดาห์ มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.88

ดังนั้นปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การสร้างบ้านเรือนมากที่สุด รองลงมาเป็นวัฒนธรรมการบริโภค และวัฒนธรรมการแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลง น้อยที่สุด ปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

อภิปรายผลการศึกษา

สำหรับการอภิปรายผลการศึกษา ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก อำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาจะอภิปรายผลตามตัวแปรปัจจัยที่ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. เพศและอายุ

เพศและอายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่ม อุรัก ลาโว้ย จากการศึกษาจำนวนประชากรชาวเลกลุ่มนี้ พบว่าชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ยมีประมาณ 1600 คน ประกอบด้วยเพศชาย 648 คน เพศหญิง 952 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จากจำนวนประชากรเพศหญิงที่มีมากกว่าเพศชายส่งผลให้เพศหญิงมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาวเล ประกอบกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาวเลให้สิทธิเพศหญิงมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ภายในบ้านทุกเรื่องเพศหญิงมีอำนาจทั้งหมด เนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาวเลเมื่อแต่งงานกันแล้ว ฝ่ายชายต้องย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของฝ่ายหญิง ผู้ชายมีหน้าที่เพียงแต่ทำงานหาเงินมาเลี้ยงฝ่ายหญิงทั้งบ้าน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับฝ่ายหญิง ดังที่ ปรีชา มณีรัตน์ ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม คือ ปัจจัยทางสังคมในระบบเครือญาติ เช่น วัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ทุกวันนี้ เนื่องจากการส่งต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การส่งต่อทางวัฒนธรรมจะพบว่า เพศหญิงผู้ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านจะเป็นผู้ส่งต่อวัฒนธรรมได้มากกว่าเพศชาย เพราะเพศชายจะทำหน้าที่หาเงินและอยู่นอกบ้าน (ปรีชา มณีรัตน์, 2538 : 56) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของ โสภา ขปิลมันน์ ว่า สตรีมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงในทางครอบครัวมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของเพศหญิงกับเพศชายไม่สมดุลกัน (โสภา ขปิลมันน์, 2542 : 57) และ วิรุทธิ์ ศิริสวัสดิบุตร ได้ศึกษา พบว่าปัจจัยเพศและอายุมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการย้ายถิ่น นั่นคือ เพศหญิงมีการย้ายถิ่นเข้ากรุงเทพมหานครมากกว่าเพศชาย และผู้ที่มีอายุมากขึ้น จะมีการย้ายถิ่นเข้ามายุ่งกรุงเทพมหานครมากขึ้นด้วย (วิรุทธิ์ ศิริสวัสดิบุตร, 2526 : 60) จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ยในด้านการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยเพศและอายุที่แตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆเช่น ความคิดทัศนคติ ค่านิยม และการปรับตัว อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทั้งของตนเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆในประเทศไทย ส่วนใหญ่พบว่าระดับการศึกษามีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากแบบดั้งเดิมมาเป็นแบบสมัยใหม่ รวมทั้งมีการยอมรับและปฏิบัติตามวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ ผลจากการศึกษาระดับการศึกษาของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย พบว่าส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนและจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีเป็นส่วนน้อยที่จะจบการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และยังพบว่าชาวเลที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปจะไม่ได้เรียนหนังสือ ชาวเลเพศหญิงจะได้รับการศึกษาน้อยกว่าเพศชาย และชาวเลที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาจะไม่ประกอบอาชีพประมง ดังนั้นที่ พิทยา พิณสาร พบว่าเงื่อนไขปัจจัยทางด้านการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายของชาวเลเผ่ามูเซอแดงจากเดิมแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า เมื่อได้รับการศึกษามากขึ้นทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างเสื้อผ้าคนพื้นราบและชุดประจำเผ่า และแต่งกายแบบคนพื้นราบทั้งหมด (พิทยา พิณสาร, 2543 : 98 – 99) ซึ่งสอดคล้อง

กับ ปราโมทย์ นิลกำแหง ได้กล่าวว่า ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครูในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้โดยเฉพาะผู้นำชุมชน มีความสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ชาวกว๊านยอ ทำให้ชาวกว๊านยอมีความรู้และนำความรู้พัฒนาชีวิต (ปราโมทย์ นิลกำแหง. 2536 : 166)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาต่ำ แต่จากการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีการปฏิสัมพันธ์กับชาวพื้นเมืองภูเก็ต รายได้ที่สูงขึ้น และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทำให้ชาวเลได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ แบบสมัยใหม่มากขึ้นตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

3. ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

ในอดีตชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย มีวัฒนธรรมแบบเร่ร่อน อาศัยอยู่บนเรือลอยน้ำ ดำรงชีพด้วยการจับสัตว์น้ำกินวันต่อวัน ไม่มีการเก็บสะสม ในปัจจุบันวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปชาวเลปลูกสร้างบ้านเรือนบนบก แต่งกายด้วยเสื้อผ้าตามสมัยนิยมแทนการนุ่งผ้าผืนเดียวไม่สวมเสื้อ บริโภคอาหารแบบชาวภูเก็ต ใช้ภาษาท้องถิ่นภาคใต้แทนภาษาดั้งเดิมที่มีลักษณะคล้ายภาษายาวีของชาวมุสลิม นับตั้งแต่ที่ชาวเลมาอาศัยอยู่บริเวณแหลมตึกแกปีพุทธศักราช 2502 เป็นต้นมา มีระยะเวลาผ่านไปกว่า 40 ปีที่ชาวเลได้ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนของชาวเล ดังที่ อาจารย์ อุกฤษณ์ กล่าวไว้ว่า ชนกลุ่มน้อยที่ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนใหม่ ยิ่งพวกเขาอาศัยอยู่นานเท่าไรพวกเขาก็จะปรับตัวให้ผสมกลมกลืนไปกับเจ้าถิ่นได้มากขึ้นเท่านั้น จะมีส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่สามารถปรับตัวได้ (อาจารย์ อุกฤษณ์. 2532 : 81) ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต ชีวเวคิน ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นได้ เนื่องจากสาเหตุระยะเวลาอยู่ในชุมชนน้อยเพราะต้องออกไปปฏิบัติการกิจต่างๆ นอกชุมชน (ลิขิต ชีวเวคิน. 2521 : 38) และ นิยพวรรณ วรณศิริ ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนและวัฒนธรรมว่า การอพยพย้ายถิ่นและการแต่งงานกับคนต่างสังคมทำให้คนเหล่านั้นต้องเข้าไปอยู่ในชุมชนใหม่ มีสิ่งแวดล้อมใหม่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน จะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกยังนานวันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์แบบ (นิยพวรรณ วรณศิริ. 2540 : 293) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนชาวเลอาจจะเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ชาวเลอาศัยอยู่บนเรือแล้วขึ้นบกมาแลกข้าวสารกับชาวภูเก็ต ได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ไม่ต้องใช้ชีวิตเร่ร่อนของชาวภูเก็ต จึงเกิดความต้องที่จะสร้างบ้านบนบกและเมื่อมาอยู่หลายปี จึงได้ยืมวัฒนธรรมของชาวภูเก็ตในด้าน การสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย การบริโภค และวัฒนธรรมอื่นๆ เข้าไปใช้ในชุมชนชาวเล

4. รายได้

การประกอบอาชีพของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก เนื่องบรรพบุรุษของพวกเขาส่วนแล้วแต่ประกอบอาชีพประมงทั้งสิ้น ดังนั้นชาวเลจึงมีความคุ้นเคยและมีความชำนาญเป็นพิเศษเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในทะเล และการจับสัตว์น้ำทุกชนิด เช่น กุ้งก้ามกราม ปูทะเล เป็นต้น จะต้องใช้ความชำนาญในการดำน้ำเป็นเวลานานๆ เพื่อจับสัตว์น้ำเหล่านี้ขึ้นมายาวให้กับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาซื้อสินค้าทะเลในหมู่บ้าน สำหรับราคาสามารถขายในราคาสูงถึงกิโลกรัมละ 300 – 500 บาท จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ชาวเลขยันดำน้ำเพื่อหาสัตว์ทะเลมาขาย จึงเกิดผลเสียต่อสุขภาพเพราะการดำน้ำเป็นเวลานานทำให้เยื่อแก้วหูแตก และกลายเป็นคนหูหนวก และบางรายเกิดอัมพาตเนื่องจากขาดอากาศหายใจเป็นเวลานานทำให้สมองบางส่วนตาย

การประกอบอาชีพนอกเหนือจากอาชีพประมงของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้มียหลายอาชีพ เช่น รับจ้างแกะหอย เป็นงานของผู้หญิงชาวเลเกือบทุกคนที่สามิไปเก็บหอยมาได้ ผู้หญิงชาวเลจะมานั่งล้อมวงสนทนาพร้อมแกะหอยไปด้วย และจะขายให้กับชาวเลที่ทำหน้าที่พ่อค้าคนกลางรับซื้อหอยในราคากิโลกรัมละ 50 บาท ชาวเลจะขายหอยที่แกะแล้วให้กับพ่อค้าคนกลางแต่เพียงผู้เดียว อาชีพรับจ้างในโรงงานปลากระป๋อง ซึ่งอยู่ใกล้หมู่บ้านทำให้ชาวเลหนุ่มสาว ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ที่ไม่ยอมออกทะเลทำอาชีพประมงเลือกอาชีพนี้ ได้ค่าแรงวันละประมาณ 150 – 200 บาทต่อคน อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพของกลุ่มชาวเลที่มีฐานะดีที่สุดในหมู่บ้าน การค้าขายของชาวเลส่วนใหญ่เป็นการนำของทะเล อาทิเช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาหมึก มุก เปลือกหอย และปะการัง ไปขายให้กับโรงแรมและพ่อค้าในตลาด บางรายไปขายเองในตลาด พบว่าชาวเลที่มีอาชีพค้าขายมีรายได้ตั้งแต่ 9,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป ส่งผลให้ชาวเลกลุ่มนี้มี วัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ ทั้งทางด้าน การสร้างบ้านเรือน จะนิยมปลูกบ้านคล้ายบ้านของชาวภูเก็ต วัฒนธรรมการแต่งกาย มีการแต่งกายด้วย เสื้อยืดและเสื้อเชิ้ต กางเกงยีนส์ ใส่เครื่องประดับทองคำ วัฒนธรรมการบริโภค มีการซื้ออาหารสำเร็จรูป เป็นส่วนใหญ่ ทั้งเนื่องจากไม่มีเวลาในการประกอบอาหาร การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่พบนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดมาจากสาเหตุของรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทำให้พวกเขามีโอกาสซื้อและเลือกสินค้าอุปโภค บริโภค ตามความต้องการที่มี และทัศนคติที่มีต่อสินค้าเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดิมศักดิ์ ภาณุสุวรรณ ได้กล่าวว่า เมื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนสภาพของชุมชน แล้ว พบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การประกอบอาชีพ และการยอมรับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน (เดิมศักดิ์ ภาณุสุวรรณ. 2543 : 159) และสอดคล้องกับการศึกษาของ อติสร ภูสาระ พบว่ารูปแบบการสร้างบ้านเรือนของชาวม้งขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงบ้านที่คงทนและแข็งแรงขึ้น (อติสร ภูสาระ. 2536 :121) เช่นเดียวกับที่ ประเสริฐ วิทยารัฐ กล่าวถึง การปรับปรุงที่อยู่อาศัยของชาวชนบทจะได้รับความสนใจเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะในเขตที่รับการพัฒนา เศรษฐกิจดี จะมีการสร้างบ้านเรือนกันอย่างทันสมัย (ประเสริฐ วิทยารัฐ. 2522 : 85)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า รายได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้ม ในด้านต่างๆแตกต่างกันโดยมีปัจจัยอื่นเข้ามามีอิทธิพลร่วมด้วย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน

5. การปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น

จากการศึกษาการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว้มพบว่า ในปัจจุบันชาวเลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทุกเดือนเฉลี่ย 2 – 3 ครั้ง ซึ่งถือว่าบ่อยครั้งกว่าในอดีต เนื่องจากชาวเลมิได้ประกอบอาชีพประมงเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะชาวเลหนุ่มสาวจะนิยมออกไปทำงานรับจ้างหรือค้าขายนอกหมู่บ้าน ส่วนชาวเลที่ประกอบอาชีพประมงจะออกไปนอกหมู่บ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง กระทั่งไปส่วนใหญ่จะไปซื้อของใช้อุปโภค บริโภคในตลาดซึ่งมีระยะทางไม่ห่างจากชุมชนมากนัก ใกล้ชุมชนชาวเลจะเป็นหมู่บ้านของชาวภูเก็ต บริเวณนี้จะมีตลาดนัดสัปดาห์ละ 2 วัน จากการสำรวจได้พบชาวเลเข้ามาจับจ่ายสินค้ากันอย่างเนืองแน่น ประกอบกับปัจจุบันเส้นทางคมนาคมจากชุมชนชาวเลถึงในเมืองเป็นถนนลาดยางมีความสะดวกมากขึ้น และชาวเลส่วนใหญ่มียานพาหนะของตนเองไว้ใช้เกือบทุกครัวเรือน ทำให้ชาวเลมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่นบ่อยครั้งกว่าในอดีต ซึ่ง พิทยา พิณสาร ได้กล่าวว่าเงื่อนไขประการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวเลหมู่บ้านพญาทอง คือ การติดต่อกับหมู่บ้านคนพื้นราบ ซึ่งชาวเลกลุ่มนี้มีการติดต่อกันเป็นประจำ ทำให้รับเอาวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคแบบคนพื้นราบมาใช้ โดยมีลักษณะของการผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งยังคงมีการนำเอาแบบเดิมมาใช้ แต่จะรับ

เอาวัฒนธรรมแบบใหม่เข้ามาด้วย (พิทยา พินสาร. 2543 : 101 – 102) ซึ่งสอดคล้องกับ เขมชาติ เทพไชย และ วิสิษฐ์ มะยะเจียว ได้กล่าวว่า ชาวเลได้ติดต่อกับสังคมภายนอกมาเป็นเวลานานแล้ว เริ่มจากเอาปลา กุ้ง ปู หอย มาแลกเปลี่ยนกับข้าวสารและอาหารแห้งเพื่อใช้ยังชีพ และมีการแต่งงานกับชาวภูเก็ต (เขมชาติ เทพไชย และ วิสิษฐ์ มะยะเจียว. 2528 : 61) และ วิลมอต กล่าวถึง พวกชาวจีนซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศอินโดนีเซีย ว่าพวกที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและพยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ ชาวจีนพวกนี้จะถูกผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้มากกว่าพวกที่พยายามรักษาสถานภาพดั้งเดิมอยู่ โดยไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Willmot 1961 : 52)

จากการเข้ามาติดต่อกันเพื่อแลกข้าวสารและเครื่องใช้ต่าง ๆ มาถึงการแต่งงานกันระหว่างชาวเลกับชาวภูเก็ต ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม ดังนั้นการที่สังคมชาวเลมีการปฏิสัมพันธ์กับชาวภูเก็ตส่งผลให้ชาวเลรับเอาวิถีการดำเนินชีวิตแบบคนภูเก็ตกลับเข้าไปใช้ในสังคมของตนโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ชาวเลจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมซึ่งสังเกตได้จากลักษณะการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคของชาวเลในปัจจุบัน

6. การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ

ปัจจุบันสื่อต่างๆ เข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรม เห็นได้จากการโฆษณาสินค้าทั้งในโทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์บ้าน รวมถึงการสนทนากับเพื่อนบ้านที่กระทำกันในชุมชน เป็นต้น จากการสำรวจชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีโทรทัศน์และทุกคนดูโทรทัศน์เป็นประจำ ชาวเลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ซึ่งถือว่าทำงานใกล้บ้าน จึงมีเวลาพักผ่อนมากกว่าคนที่ประกอบอาชีพไกลบ้าน ทำให้ชาวเลได้ทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ และสนทนากับเพื่อนบ้าน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันชาวเลอ่านออกเขียนได้มากขึ้น สื่อที่ต้องใช้ทักษะการอ่านจึงเข้ามามีบทบาทร่วมอยู่ด้วย ดังที่ จิราพร ขุนศรี ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเลว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต กล่าวคือ เมื่อชาวเลมีการเปิดรับสื่อต่างๆ มากขึ้น จะมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตมากขึ้นด้วย (จิราพร ขุนศรี. 2541 : 109) ซึ่งสอดคล้องกับ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ว่า ปัจจัยทางด้านสื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในปัจจุบัน และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมภายในหมู่บ้าน กล่าวคือ การที่ความเจริญในด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจายจากสังคมเมือง ไปสู่สังคมชนบทในหมู่บ้านอย่างค่อยเป็นค่อยไปนั้น ย่อมเป็นสื่อที่นำวัฒนธรรมของสังคมเมืองเข้าไปในหมู่บ้านด้วย ผลที่ตามมาคือ มีการยอมรับวัฒนธรรมแบบสังคมเมืองมาประพฤติปฏิบัติในด้านวัตถุและจิตใจ (ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2529 : 206) ความหลากหลายของสื่อที่ได้รับจะพบมากในกลุ่มชาวเลที่มี วัฒนธรรมแบบกึ่งเปลี่ยนแปลงและแบบสมัยใหม่ อาทิเช่น โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์มือถือ พ็อกเก็ตเร และนักท่องเที่ยว เป็นต้น จากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภคของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ทำให้ทราบว่าการรับรู้ข่าวสารจากสื่อส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมในด้านต่างๆ แตกต่างกัน

7. ลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึง

การพิจารณาปัจจัยทางกายภาพในการเข้าถึงชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค ซึ่งมีองค์ประกอบหลายอย่างที่ควรนำมาพิจารณา ทำให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ของชุมชนหรือไม่ อาทิเช่น จำนวนเส้นทางเข้าถึงชุมชน จำนวนเที่ยววิ่งของรถโดยสารประจำทาง และยานพาหนะในครัวเรือน เป็นต้น

จากลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงของชุมชนชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก มีเพียงเส้นทางเดียวและมีรถโดยสารประจำทางเพียง 1 คัน ซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนทำหน้าที่เป็นคนขับรถรับส่งสมาชิกในชุมชนไปสู่ตลาดสดในเมืองภูเก็ต และจากตลาดสดเข้ามาในชุมชน ประมาณวันละ 3 เที่ยว อัตราค่าโดยสาร 10 บาทต่อคน สำหรับยานพาหนะในครัวเรือนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเช่นกัน จากการศึกษาพบว่ายานพาหนะในครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 71.43 จุดประสงค์เพื่อไปซื้อของใช้อุปโภคบริโภค ทำงาน และท่องเที่ยวบริเวณตัวเมือง มีหลายครัวเรือนที่มีรถจักรยานยนต์มากกว่า 1 คันเพื่อใช้ประโยชน์ สำหรับรถยนต์และรถจักรยานมีมากเป็นอันดับรองลงมา ในสมัยก่อนยานพาหนะของชาวเลคือ เรือสำปั้น ที่ใช้อยู่อาศัยดำรงชีวิตและทำกิจกรรมทุกอย่าง แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ชาวเลอยู่อาศัยบนบกตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่ง ทำให้ต้องใช้ยานพาหนะประเภทอื่นแทนเรือ เพื่อให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยในยุคปัจจุบัน รถยนต์และรถจักรยานยนต์จึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของชาวเลกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก การใช้รถ จักรยานยนต์และรถยนต์ออกไปติดต่อกับชุมชนอื่นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ดังที่ รัชพล สกุลวัฒนา ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเลี้ยงช้างไว้ตอนหนึ่งว่า หลังจากการเลิกโพนช้างในปี พ.ศ. 2500 หมอช้างที่เคยทำหน้าที่วิธบุรุษในชุมชนกลับกลายเป็นเพียงตำนาน หากใครที่ไปทำงานเลี้ยงช้างและฝึกแสดงช้างในต่างประเทศหรือมีรายได้ดีสามารถซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทรถจักรยานยนต์ เครื่องเสียง และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งสิ่งเหล่านี้เข้ามามีบทบาททำให้วิถีชีวิตของหมอช้างเปลี่ยนแปลงไป (รัชพล สกุลวัฒนา. 2538 : 119) ซึ่งสอดคล้องกับ นพรัตน์ คงมาลา ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมของชุมชนบ้านคลองวัว จังหวัดปราจีนบุรี มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันมีการขายที่ดินเพื่อทำบ้านจัดสรร สภาพบ้านเรือนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือจากบ้านไม้ใต้ถุนสูงให้วัวควายอยู่ เกือบอุปกรณ์การเกษตร อุปกรณ์การประมง เปลี่ยนแปลงเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก มีการก่ออิฐฉาบปูน เป็นบ้านสองชั้นไม่มีใต้ถุน แสดงว่าชาวบ้านมีสภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้น การตัดถนนผ่านชุมชนเลียบไปตามแม่น้ำบางปะกง ทำให้การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำเปลี่ยนไป อาชีพหาปลาลดน้อยลง อาชีพรับเหมาก่อสร้างและรับจ้างใช้แรงงาน ค่าขายสินค้าและให้บริการอื่นๆมีมากขึ้น เครื่องอุปโภคบริโภคได้จากตลาดเป็นส่วนใหญ่เพราะถนนหนทางสะดวกและอยู่ใกล้แหล่งชุมชนสำคัญ ชาวบ้านมียานพาหนะประเภทอื่นนอกเหนือจากเรือ (นพรัตน์ คงมาลา. 2539 : ง) และสอดคล้องกับ จัตรีทิพย์ นาสุกา และพรพิไล เลิศวิชา ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมหมู่บ้านไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากระบบทุนนิยมที่เข้ามามีบทบาทในหมู่บ้าน จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีสะพานที่จะเชื่อมระบบทุนนิยมกับหมู่บ้านอย่างจริงจัง ก็คือการเชื่อมหมู่บ้านเข้ากับระบบการค้า คือถนน ทางรถไฟ และไฟฟ้าเป็นสำคัญ (จัตรีทิพย์ นาสุกา และพรพิไล เลิศวิชา. 2537 : 239)

จากลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงหมู่บ้านชาวเลมีความสะดวกสบายด้วยถนนลาดยางเข้าไปจนถึงตัวหมู่บ้าน ประกอบกับเกาะสีหมอกกับเกาะภูเก็ตมีระยะห่างกันเพียง 20 เมตร และมีสะพานเชื่อมติดต่อกัน ทำให้เกิดการรับเอาวัฒนธรรมของชาวภูเก็ตเข้าไปใช้ สาเหตุเพราะการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างชุมชนกับตลาด ดังนั้นปัจจัยลักษณะทางกายภาพในการเข้าถึงจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย ในด้านต่างๆ

ข้อบกพร่องในการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาเพียง 1 เดือน ไม่ได้เก็บตลอดทั้งปี จึงทำให้ได้ข้อมูลไม่กระจายเท่าที่ควร
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มอย่างมีระบบ ข้อมูลได้จากการเดินสัมภาษณ์ตามบ้านเลขที่ ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจหลากหลายเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เช่น อายุ กับการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอื่น เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น เช่น ชาวเลกลุ่มมอแกน บริเวณหาดราไวย์ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาต่อในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์ต่อไป
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติบริเวณแหลมตุ๊กแกว่ามีการทำลายหรือไม่อย่างไร
5. ควรมีการอนุรักษ์โดยให้หน่วยงานราชการเข้าไปศึกษา เพื่อสงวนและรักษาวัฒนธรรมของ ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชา มส.592 พื้นฐานมนุษยวิทยาภาควัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขรรค์ชัย วัลลิโภดม. (2538). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวนาอันเนื่องมาจากการขายที่ดิน กรณีศึกษาชาวนาในตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เชมชาติ เทพไชย. (2526). ชาวเล : รายงานการศึกษาเบื้องต้นทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- เชมชาติ เทพไชย และวิสิฐ มะยะเจียว. (2528 , มกราคม - เมษายน). "ชาวเล", วารสารภูมิพล. 8(2) : 54 - 63.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2537). การวิจัยทางมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส ทองจีน. (2536). ชาวเลในจังหวัดภูเก็ต : การศึกษาสภาพชุมชนเพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับชนกลุ่มน้อย. ปรินญาณพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรณัย สันทอง. (2543). การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพล สวัสดิยากร. (มปป). การร่างแบบสอบถามและ ABC ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์การฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ.
- เจน จรจัด. (2525, มีนาคม). "อุรัก ลาไวย วิญญาณอิสระแห่งท้องทะเล", วารสาร อ.ส.ท. 22(8) : 47 - 53.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. (2543). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และพรพิไล เลิศวิชา. (2537). วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- ณรงค์ เล็งประชา. (2538). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2539). เอกสารประกอบการสอนวิชา ภม. 105 ภูมิศาสตร์มนุษย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- นิยพรรณ วรณศิริ. (2540). มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2534). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : บี แอนด์ บี จำกัด.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). วัฒนธรรมเผ่าพันธุ์มนุษย์. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์การพิมพ์.
- ประทีป ชุมพล. (2524 , กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม) "ชาวเล ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับสังคม ชีวิต และการศึกษา", วารสารแลใต้. 5(2) : 25.
- ประเทือง เครือหงส์. (2519). ชาวน้ำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2517, พฤษภาคม - มิถุนายน). "ชาวน้ำที่เกาะอาดัง", วารสารภูมิพล. 3(2) : 75 - 80.

- ประสิทธิ์ คงธรรม. (2539). *วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของชาวบ้านชุมชนเก่าแสง ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ นิลกำแหง. (2536). *ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาว กวยเยอ ใน จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา มณีรัตน์. (2538). *ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นที่สูง กรณีศึกษากระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านความเชื่อของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านร่มเกล้า อำเภอตระการ จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2541). *การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. (2521). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2525). *ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาสุพรรณ พิจาโรชิต. (2541). *การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของประเพณีชีวิต ในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (มนุษยวิทยาและสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระยาอนุমানราชชน. (2501). *วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : บรรณาการ.
- พิทยา พิณสาร. (2543). *รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมชุมชนชาวเขา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ไธ ตั้งเมฆากุล. (2529). *การผสมกลมกลืนทางสังคมและวัฒนธรรม ศึกษากรณีเฉพาะชุมชนชาวเล เกาะสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*. สารนิพนธ์ ศศ.บ. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ พรพันธุ์อ่อนวงศ์. (2527). *การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชาวเล*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2512). *สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 10*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- รัตนา อัดภูมิสุวรรณ. (2542). *สังคมไทยกับการเสริมสร้างคุณภาพ*. ม.ป.พ.
- รุ่งทิพย์ ลิปาภินันท์. (2535). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการทำฟาร์มของเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษา การเปลี่ยนแปลงจากการทำนาเป็นสวนผลไม้*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ส่งเสริมการเกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งอรุณ ทัมซุนทเสถียร และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2532). *รายงานการวิจัย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านชาติพันธุ์ ศึกษากรณี อำเภอบ้านโพธิ์ ขอนแก่น*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เรณู หอมหวาน. (2539). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ภูมิศาสตร์มนุษย์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลิขิต วีระเวทิน. (2521). *ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

- ฤโสภา. (นามแฝง). (2541 ,เมษายน) “ชาวเล”, วารสาร อสท. 38(9) : 59 - 62.
- วรรณนา วงษ์วานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณัย พงศาธาการ. (2538). พิษเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านโคก ตำบล อุ้มทอง อำเภอยะโฮง จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วราคม ทีสุกะ. (2544). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- วิรัตน์ พงษ์ทอง. (2537). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการค้าปลีกอยู่และ การเสื่อมสลายของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไทย : กรณีศึกษาหมู่บ้านไทพวน ตำบลดอนแร่ จังหวัด ราชบุรี. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิสิฐ ณะยะเฉียว. (2532). กลาง ภูเก็ต และชายฝั่งทะเลอันดามัน. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร .
- . (2528). รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์กลาง. ภูเก็ต : องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต.
- วิสุทธิ ศรีวิศาล. (2538). ระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าม้งต้องเหลืองในสังคม ไทย. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สนิท สมัครการ. (2538). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สรัชชา เวชพฤติ. (2539). เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสานทาง วัฒนธรรมในชุมชนชาวมอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวการศึกษาวิเคราะห์ และวาง แผน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ. (2530). การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองสังคม และ วัฒนธรรมใน ชุมชนบ้านเยอ บ้านไทยดำ และบ้านไทยลาว : กรณีศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. (2529). ประเพณีลอยเรือชาวเล. ม.ป.พ.
- สินธุ์ บุญช่วย. (2536). การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชาวดำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา หลัง การสร้างสะพานดินสู่สานนท์. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรัสวดี กองสุวรรณ. (2539). การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองชาวเลในหมู่บ้านสงกาอู๋ จังหวัดกระบี่ : การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา. ปรินิพนธ์ คม. (การแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ วีระศาวด์ และณรงค์ อุปัญญา. (2540). รายงานการวิจัย การเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวและชุมชน อีสาน : กรณีกะเลิง จังหวัดมุกดาหาร. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- โสภา ชปินมันน์. (2534). *รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.
- หิรัญญา ประดุกา. (2543). *ค่านิยมเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีชาวเล จังหวัดสตูล*. ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (การปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อดิสร ภูสาระ. (2536). *การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา ในกิ่งอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิญญา จันทรเจริญ. (2537). *ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตร และการบริโภคของเกษตรกร ในเขตเกษตรน้ำฝน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี*. ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (ส่งเสริมการเกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ อุกฤษณ์. (2532). *พิธีลอยเรือ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวเล กรณีศึกษาบ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2542). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย หิรัญโต. (2516, เมษายน). "เรื่องของคนน้ำ", *วารสารเทศาภิบาล*. 20 (4) : 339-344.
- อำนาจศาสตร์ หัสดิน. (2528). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Kirsch, Thomas A. (1966). *Development and Mobility among the Phu Thai of Northeast Thailand*. Asian Survey : Asian Book Company.
- Moore, E. (1961). *Social Change in New Delhi*. New Delhi : Prentice Hall of India (Private) Ltd.
- Pearce, D. (1981). *Tourist Development*. London : Longman Group Ltd.
- Willmot, Donald E. (1961). *The National Status of Chinese in Indonesia 1900-1958 Monograph Serie Department of Far Eastern Studies*. New York : Cornell University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษา

เรื่อง

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเล
กรณีศึกษา กลุ่มอุรัก ลาโว้ย บริเวณแหลมตึกแก ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต

หมายเลขแบบสัมภาษณ์.....วันเดือนปี...../...../.....
 ผู้ให้สัมภาษณ์.....
 บ้านเลขที่

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านการสร้าง

บ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อมูล และเติมข้อมูลลงในช่องว่างตรงกับความ
เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 21 ปี

☐ 21 – 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี

☐ 51 – 60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ศาสนา

☐ พุทธ

☐ พุทธ – ผี

☐ อื่นๆ ระบุ

4. สถานภาพสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หม้าย

5. ภูมิลำเนาเดิมของคู่สมรส

☐ ชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ยด้วยกัน

☐ ชาวเลกลุ่มอื่น ระบุ.....

☐ ชาวภูเก็ต

☐ อื่นๆ ระบุ.....

6. ท่านมีบุตรกี่คน

☐ น้อยกว่า 3 คน

☐ 3 – 5 คน

☐ 6 – 8 คน

☐ 9 คนขึ้นไป

สมาชิกในครอบครัวของท่านมีใครบ้าง.....

7. อาชีพ

☐ ประมง

☐ รับจ้าง

☐ ค้าขาย

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อมูล และเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ระดับการศึกษา

- ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ อนุปริญญา
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ภูมิลำเนาเดิมของท่านก่อนที่จะมาอยู่หมู่บ้านนี้

- ☐ อยู่ที่บ้านนี้มาตั้งแต่เกิด
☐ อพยพมาจากที่อื่น ระบุ.....

3. ระยะเวลาที่ท่านอยู่อาศัยในหมู่บ้านนี้

- ☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ 11 - 20 ปี ☐ 21 - 30 ปี
☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 ปีขึ้นไป

4. ในชีวิตประจำวันท่านใช้ภาษาใดในการสื่อสารมากที่สุด

- ☐ ภาษาชาวเล ☐ ภาษาใต้
☐ ภาษากลาง ☐ อื่นๆ ระบุ.....

5. รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว

- ☐ น้อยกว่า 3,000 ☐ 3,001 - 5,000 ☐ 5,001 - 7,000
☐ 7,001 - 9,000 ☐ 9,001 ขึ้นไป

6. ท่านมีหนี้สินหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี จำนวนรวมทั้งสิ้น.....บาท

7. ท่านมีสัตว์เลี้ยงชนิดใดบ้าง

- ☐ เป็ด - ไก่ ☐ หมู ☐ วัว - ควาย
☐ อื่นๆ ระบุ

8. ท่านมีเครื่องใช้หรือเครื่องอำนวยความสะดวกในบ้านชนิดใดบ้าง

ชนิดเครื่องใช้	มี	ไม่มี	ชนิดเครื่องใช้	มี	ไม่มี
พัดลม			โทรศัพท์บ้าน		
วิทยุ			โทรศัพท์มือถือ		
หม้อหุงข้าว			คอมพิวเตอร์		
กระติกน้ำร้อน			คาราโอเกะ		
เตาแก๊ส			รถจักรยาน		
ตู้เย็น			รถจักรยานยนต์		
โทรทัศน์			รถกระบะ		
วีดีโอ			รถเก๋ง		

9. เมื่อท่านออกไปนอกหมู่บ้านท่านใช้ยานพาหนะชนิดใด

- ☐ รถโดยสารประจำทาง ☐ รถจักรยานยนต์ ☐ รถยนต์
☐ อื่นๆ โปรดระบุ

10. ท่านออกไปนอกหมู่บ้านบ่อยครั้งเพียงใด

- ☐ ทุกวัน ☐ ไม่ค่อยออกไปไหน
☐ ทุกสัปดาห์ จำนวน ครั้ง
☐ ทุกเดือน จำนวน ครั้ง

11. จุดประสงค์ของท่านเมื่อออกไปนอกหมู่บ้าน

- ☐ ทำงานรับจ้าง ☐ ท่องเที่ยว ☐ เยี่ยมญาติ
☐ คำขาย ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

12. ในชีวิตประจำวันของท่านได้รับรู้ข่าวสารและข้อมูลจากสื่อดังต่อไปนี้หรือไม่

สื่อต่างๆ	ได้รับ	ไม่ได้รับ
โทรทัศน์		
วิทยุ		
หนังสือพิมพ์		
โทรศัพท์บ้าน		
โทรศัพท์มือถือ		
การสนทนากับเพื่อนบ้าน		
พ่อค้าเร่		
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว		

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การแต่งกาย และการบริโภค
คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ก. วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน

1. รูปแบบของบ้านท่านเป็นอย่างไร
 - ☐ บ้านเดี่ยว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หลังคาจั่ว ยกใต้ถุนสูง มีนอกชาน
 - ☐ บ้านเดี่ยว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หลังคาจั่ว ไม่ยกใต้ถุนสูง (ติดดิน)
 - ☐ บ้านเดี่ยว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ปลูกติดดิน มีลักษณะคล้ายบ้านชาวญากัด
2. ท่านใช้วัสดุใดในการก่อสร้างบ้าน
 - ☐ หาได้ตามธรรมชาติ เช่น เรือไม้ ฝาไม้ไผ่ หลังคาจาก
 - ☐ ซื้อหาบางอย่าง เช่น เรือไม้ หลังคาสังกะสี
 - ☐ บ้านปูน หลังคาสังกะสี
3. บ้านของท่านมีลักษณะใดดังต่อไปนี้
 - ☐ มีประตูบานเดียว ภายในบ้านมีเพียงห้องเดียว ไม่มีห้องน้ำ
 - ☐ มีประตู 2 บาน อยู่หน้าบ้าน ภายในบ้านมีห้องเดียว มีหน้าต่าง ไม่มีห้องน้ำ
 - ☐ มีประตูบานเดียวหรือหลายบาน มีหน้าต่าง ห้องหลายห้อง และมีห้องน้ำ
4. ท่านเลือกซื้อวัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้านได้จากที่ใด
 - ☐ ร้านขายวัสดุก่อสร้างในเมือง ☐ ห้างสรรพสินค้า
 - ☐ อื่น ๆ ระบุ
5. ถ้าท่านสามารถเลือกได้ ท่านจะเลือกอยู่บ้านแบบใด
 - ☐ บ้านเรือนไม้ ☐ บ้านปูนชั้นเดียว
 - ☐ บ้านตึก
6. ท่านเห็นความสำคัญของการสร้าง ห้องส้วมหรือไม่
 - ☐ ไม่จำเป็น
 - ☐ เห็นความสำคัญ
7. ท่านใช้ห้องส้วมในการขับถ่ายหรือไม่
 - ☐ ใช้เป็นประจำ
 - ☐ ไม่ได้ใช้

ข. วัฒนธรรมการแต่งกาย

8. ในชีวิตประจำวันของท่านแต่งกายเช่นใด
 - ☐ ใส่กางเกงหรือผ้าถุงเพียงอย่างเดียว ไม่สวมเสื้อ
 - ☐ ใส่กางเกงหรือผ้าถุง สวมเสื้อพื้นบ้าน
 - ☐ ใส่กางเกงหรือผ้าถุง สวมเสื้อยัดหรือเสื้อผ้าตามสมัยนิยม
9. ท่านชอบแต่งกายเสื้อผ้าที่มีลักษณะอย่างไรมากที่สุด
 - ☐ สีสด เช่น แดง เขียว เหลือง ฟ้า ☐ สบายดอก
 - ☐ สีทึบ เช่น ดำ เทา น้ำเงิน ☐ สบายทาง – ขวาง
 - ☐ สีพื้นไม่มีลวดลาย ☐ ลูกไม้

10. เวลาทำนออกป็นนอกหมู่บ้านจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชนิดใด
 - ☐ ใส่กางเกงขาสั้น สวมเสื้อ ☐ ใส่กางเกงขาสั้นหรือยาว สวมเสื้อเชิ้ต
 - ☐ ใส่กางเกงยีนส์ สวมเสื้อยืดหรือเสื้อผ้ามัธยม
11. ในครอบครัวของท่านนิยมใช้เครื่องประดับชนิดใด
 - ☐ เปลือกหอยสีสังกะสีสวยงาม ☐ มุกและกระดุม
 - ☐ เพชร พลอย และทองคำ
12. ในงานพิธีกรรมท่านแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชนิดใด
 - ☐ ชุดย่า – หย่า ☐ เสื้อผ้าธรรมดาแต่สวมเครื่องประดับ
 - ☐ ชุดที่ตัดมาใหม่ในแบบทันสมัย
13. ท่านคิดว่าควรแต่งการชุดใดในงานพิธีกรรม
 - ☐ ชุดย่า – หย่า ☐ เสื้ออะไรก็ได้แต่ถุงผ้าปาเต๊ะ
 - ☐ แต่งตามสบาย
14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เรื่องการแต่งกายของวัยรุ่นในหมู่บ้าน
 - ☐ เห็นด้วย
 - ☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ.....
15. เมื่อท่านไปซื้อเสื้อผ้า จะเลือกซื้อแบบใดมากที่สุด
 - ☐ ซื้อผ้ามาตัดเอง ☐ ซื้อผ้ามาตัดเองและซื้อสำเร็จรูปบางส่วน
 - ☐ ซื้อสำเร็จรูปทั้งหมด ☐ อื่นๆ ระบุ
16. ท่านเดินทางไปซื้อเสื้อผ้าด้วยวิธีใด
 - ☐ รถส่วนตัว ☐ รถโดยสารประจำทาง
 - ☐ ซื้อจากรถที่เข้ามาขายในหมู่บ้าน ☐ อื่นๆ ระบุ
17. ท่านซื้อเสื้อผ้าน้อยครั้งเพียงใด
 - ☐ ทุกเดือน ☐ 2 – 3 เดือนต่อครั้ง
 - ☐ เป็นปีต่อครั้ง ☐ ไม่ค่อยได้ซื้อ
18. เมื่อต้องการตัดผม ท่านทำอย่างไร
 - ☐ ให้แม่บ้านตัด ☐ ไปร้านตัดผม
 - ☐ ตัดเอง

ค. วัฒนธรรมการบริโภค

19. ในชีวิตประจำวันอาหารที่ท่านบริโภคเป็นอย่างไร
 - ☐ ข้าวเจ้า อาหารทะเลที่หามาได้ โดยการปรุงเอง
 - ☐ ข้าวเจ้า อาหารทะเลที่หามาได้ และเนื้อสัตว์ชนิดอื่น โดยการปรุงเอง
 - ☐ อาหารสำเร็จรูป ซื้อจากแม่ค้าที่เข้ามาขายในหมู่บ้าน
20. ท่านใช้วัตถุดิบในการปรุงอาหารมาจากที่ใด
 - ☐ เก็บได้ตามธรรมชาติ ☐ เก็บได้ตามธรรมชาติและซื้อบางส่วน
 - ☐ ซื้อเป็นส่วนใหญ่

21. ท่านเลือกซื้ออาหารจากที่ใด
☐ รถที่เข้ามาขายในหมู่บ้าน ☐ ร้านค้าในหมู่บ้าน
☐ หมู่บ้านใกล้เคียง ☐ ออกไปซื้อที่ตลาดในเมือง
22. ท่านบริโภคอาหารวันละ.....มื้อ บริโภคพร้อมครอบครัวหรือไม่
☐ พร้อมกันทุกมื้อ ☐ ต่างคนต่างหากกินเองไม่พร้อมกัน
☐ พร้อมกันบางมื้อ เฉพาะมื้อ.....
23. นอกจากข้าวแล้ว ท่านบริโภคอาหารประเภทอื่นอะไรบ้าง
☐ ผลไม้ ☐ ขนมหวาน ☐ สมุนไพร
☐ ยาดอกเหล้า ☐ สุรา
24. ท่านใช้อุปกรณ์ใดในการปรุงอาหาร
☐ ก่อไฟ หุงข้าวด้วยฟืน ☐ เตาถ่าน หุงข้าวด้วยถ่าน
☐ เตาแก๊ส หุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้า
25. ท่านรับประทานอาหารประเภทใดบ่อยที่สุด
☐ อาหารพื้นบ้านของชาวเล ☐ อาหารพื้นเมืองใต้
☐ อาหารสำเร็จรูป
26. รถที่เข้ามาขายสินค้าภายในหมู่บ้านเป็นรถประเภทใดบ้าง
☐ รถจักรยานยนต์ ☐ รถพ่วง ☐ รถกระบะ
☐ รถเข็น ☐ รถตุ๊กตุ๊ก
27. ท่านซื้อสินค้าประเภทใดที่รถเร่เข้ามาขายในหมู่บ้านบ่อยที่สุด
☐ อาหารสด ☐ อาหารสำเร็จรูป ☐ เสื้อผ้า- เครื่องประดับ
☐ ยารักษาโรค ☐ เครื่องใช้ในครัวเรือน ☐ อื่นๆ ระบุ.....
28. ท่านคิดว่ารถเร่เข้ามาขายสินค้าประเภทใดได้รับความนิยมมากที่สุด (ขายดี)
☐ อาหารสด ☐ อาหารสำเร็จรูป ☐ เสื้อผ้า- เครื่องประดับ
☐ ยารักษาโรค ☐ เครื่องใช้ในครัวเรือน ☐ อื่นๆ ระบุ.....
29. รถที่เข้ามาขายสินค้าในหมู่บ้าน มีเข้ามาวันละประมาณกี่คัน
☐ 3 – 5 คัน ☐ 5 – 7 คัน ☐ 7 – 9 คัน
☐ มากกว่า 9 คัน
30. ท่านคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นปัญหา
☐ ยาเสพติด ☐ สุขภาพอนามัย ☐ อาชญากรรม
☐ เศรษฐกิจ ☐ ทะเลาะวิวาท ☐ สาธารณูปโภค
☐ อื่นๆ ระบุ

ภาคผนวก ข

รูปตัวอย่างวัฒนธรรมชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไวย์

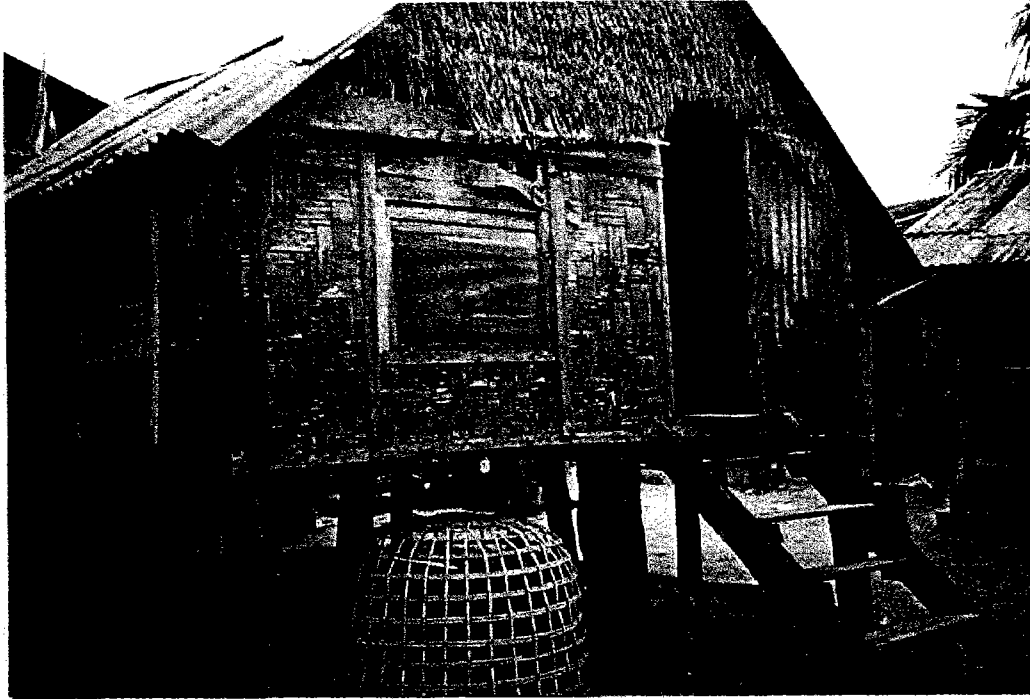

รูปที่ 1 ลักษณะของถนนทางเข้าหมู่บ้านชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

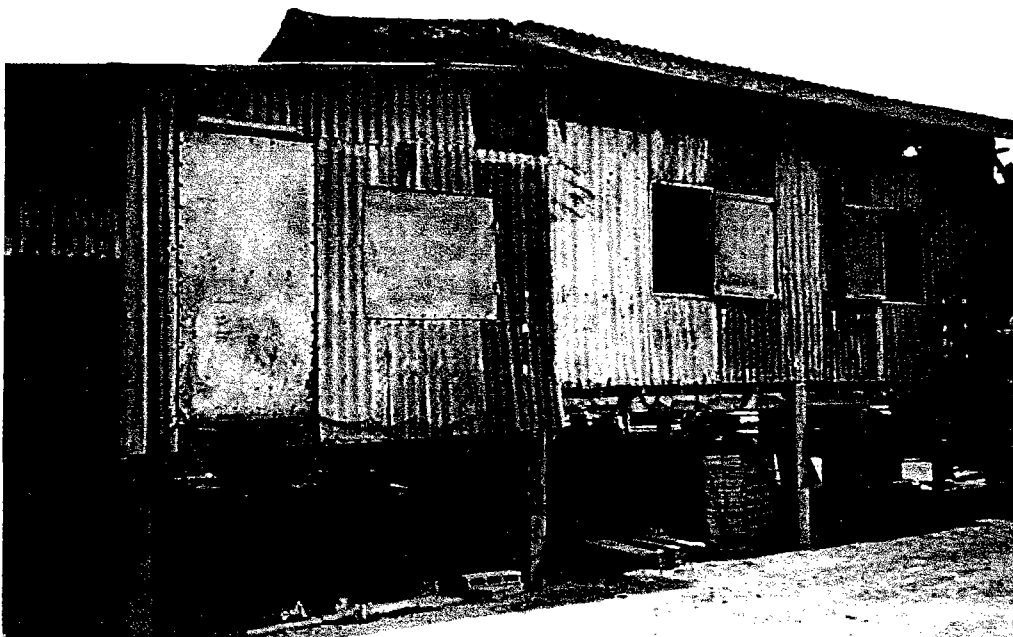

รูปที่ 2 บริเวณทางเข้าหมู่บ้าน

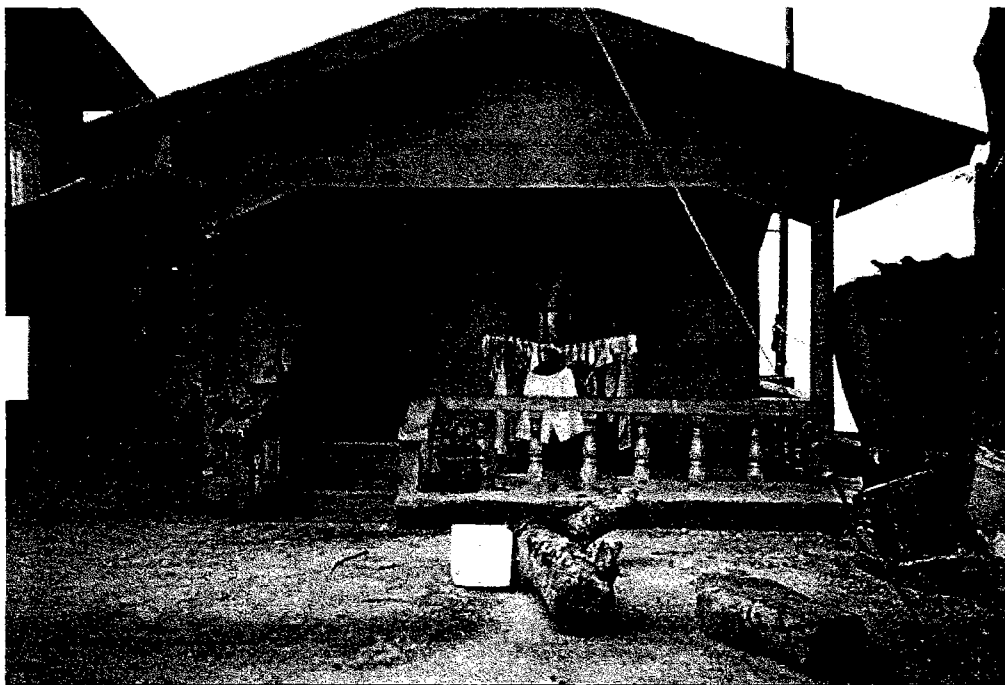
วัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน

รูปที่ 3 ลักษณะบ้านแบบดั้งเดิมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

รูปที่ 4 ลักษณะบ้านแบบที่เปลี่ยนแปลงของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

รูปที่ 5 ลักษณะบ้านแบบสมัยใหม่ของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาไว

วัฒนธรรมการแต่งกาย

รูปที่ 6 การแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย (ชุดย่า หยา)

รูปที่ 7 การแต่งกายแบบที่เปลี่ยนแปลงของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

รูปที่ 8 การแต่งกายแบบสมัยใหม่ (ปัจจุบัน)

วัฒนธรรมการบริโภค

รูปที่ 9 การบริโภคอาหารในปัจจุบันของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

รูปที่ 10 สำหรับอาหารของชาวเลกลุ่มอุรัก ลาโว้ย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพชรวรรณ รุ่งแสงอินทัย
เกิดวันที่	16 มกราคม พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	68 / 246 หมู่ 7 ถ. ศรีเสนา ต. รัชฎา อ. เมือง จ. ภูเก็ต 83000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2539	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2543	การศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2547	การศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กรุงเทพมหานคร